

POLSKI
INSTYTUT
TRANSPORTU
DROGOWEGO

ESG W TSL.

Jesteśmy gotowi?

Autorzy:

Bartłomiej Drążkiewicz, Polski Instytut Transportu Drogowego**Dorota Ziemkowska-Owsiany**, Polski Instytut Transportu Drogowego

Redakcja:

Agata Horzela, GS1 Polska**Katarzyna Ratajczak**, GS1 Polska

Badanie:

Anna Majowicz, Polski Instytut Transportu Drogowego**Bartłomiej Drążkiewicz**, Polski Instytut Transportu Drogowego**Martyna Jemiołek**, Polski Instytut Transportu Drogowego

Koordynacja merytoryczna:

Marta Szyborska, GS1 Polska

Oprawa graficzna:

Tomasz Michalik

Kontakt:

instytut@pitd.org.pl

Partner wydania

Patroni instytucjonalni

Patroni medialni

Spis treści

Jaki jest cel powstania raportu?	5
Czy MŚP z sektora TSL są gotowe na ESG?	7
ESG – co to w ogóle jest?	10
Trójkąt regulacji ESG: CSRD, Taksonomia, SFDR	12
Dyrektywa CSRD	12
Standardy ESRS	12
Dyrektywa CSDDD	13
Taksonomia	14
Dyrektywa SFDR	15
Kto musi raportować ESG?	16
Konsekwencje braku raportu	19
Łańcuch wartości a mniejsze firmy	20
Jak przygotować organizację do raportowania ESG?	21
Krok 1: Sprawdź aktualne przepisy	21
Ujawnienia taksonomiczne	22
Europejskie standardy zrównoważonego raportowania	25
Standardy przekrojowe	26
Standardy tematyczne	28
Krok 2: Zrozum, gdzie jesteś!	29
Etap 1: Analiza otoczenia, łańcucha wartości i relacji z interesariuszami	37
Etap 2: Identyfikacja oddziaływań i kwestii ESG	38
Etap 3: Ocena istotności oddziaływań	41
Etap 4: Ocena wpływu finansowego	44
Krok 3: Wdróż ESG w firmie	50
Narzędzia i firmy pomocnicze	54
Strategia ESG	59
Krok 4: Sporządź raport ESG	60
Krok 5: Zleć audyt zewnętrzny	64
Jak standardy GSI mogą pomóc w raportowaniu	67
ESG oczami praktyków TSL	70
Podsumowanie	76
Bibliografia	79

Nota prawna

Niniejszy dokument nie stanowi wiążącej porady prawnej ani formalnego zobowiązania. Wszystkie działania podejmowane na jego podstawie powinny być oparte na gruntownej analizie obowiązujących aktów prawnych dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Raport ten stanowi jedynie zbiór informacji pochodzących ze źródeł branżowych oraz przepisów prawnych, które mogą podlegać dalszym zmianom i dostosowaniom. Odpowiedzialność za zapewnienie pełnej zgodności działań z obowiązującymi przepisami prawa spoczywa wyłącznie na firmie korzystającej z niniejszego dokumentu.

Autorzy dokumentu nie ponoszą odpowiedzialności za decyzje ani działania podjęte na podstawie przedstawionych informacji. Zaleca się każdorazowe skonsultowanie działań z wykwalifikowanymi specjalistami lub prawnikiem specjalizującym się w zagadnieniach zrównoważonego rozwoju oraz ESG.

Jaki jest cel powstania raportu?

ESG to szeroki temat, który prędzej czy później dotknie każdego z nas. Duże firmy już teraz raportują, a wiele mniejszych zaczyna się uczyć i próbuje dostosować się do zmieniających wymagań rynku, by nie zostać w tyle. Zasady dotyczące zrównoważonego rozwoju są rozbudowane i mogą wydawać się skomplikowane, dlatego warto zapoznać się z nimi już dziś, by nie być zaskoczonym, kiedy już w pełni zaczną obowiązywać.

Dlaczego stworzyliśmy ten raport? Chcemy w jak najprostszy sposób wyjaśnić znaczenie ESG dla sektora TSL oraz pomóc w przygotowaniach do raportowania.

W niniejszym opracowaniu postaramy się dać jak najwięcej przydatnych informacji i odnośników do źródeł wyjaśniających. Pamiętajmy jednak, żeby zapoznać się z przepisami i objaśnieniami. W 2026 roku pojawią się szczegółowe wytyczne dla poszczególnych sektorów, w tym dla transportu. Pojawią się także uproszczone schematy dla firm MŚP. Warto więc śledzić temat, bo część wytycznych może ulec zmianie. Należy zwrócić uwagę również na to, że każda firma jest inna i jej strategia oraz raportowanie będą się od siebie różnić w zależności od modelu biznesowego i wyników analizy podwójnej istotności. Nie znaczy to jednak, że nie należy szukać zewnętrznych inspiracji. To, co znajduje się w tym raporcie jest właśnie taką inspiracją. To początek, który wprowadza w świat zrównoważonego rozwoju oraz daje wskazówki, jak firma z sektora TSL powinna podejść do tematu raportowania.

Dlaczego firmy TSL powinny interesować się ESG?	Jakie są ryzyka związane z brakiem wdrożenia ESG?	Trendy w ESG
<p>Wpływ na środowisko:</p> <p>Sektor transportu odpowiada za znaczną część globalnych emisji gazów cieplarnianych. Zatem wszelkie działania dążące do jego zmniejszenia mają duże znaczenie [2].</p>	<p>Szkody reputacyjne:</p> <p>Brak działań w zakresie kwestii środowiskowych i społecznych może prowadzić do negatywnego postrzegania firmy, utraty zaufania klientów i uszczerbku na reputacji marki[3].</p>	<p>Integracja zysków i etyki:</p> <p>Firmy coraz bardziej koncentrują się na zrównoważeniu zysków z odpowiedzialnością społeczną i ekologiczną. Jest to wynikiem rosnącej świadomości wśród konsumentów, inwestorów i pracowników na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju[1].</p>
<p>Oczekiwania interesariuszy:</p> <p>Klienci, pracownicy, inwestorzy i regulatorzy coraz częściej oczekują, że firmy transportowe będą priorytetowo traktować zrównoważony rozwój i odpowiedzialność społeczną[4].</p>	<p>Niezgodność z regulacjami:</p> <p>Rządy coraz częściej wprowadzają surowsze przepisy dotyczące emisji, zarządzania odpadami i praktyk zatrudnienia. Nieprzestrzeganie przepisów będzie skutkowało grzywnami, karami i problemami prawnymi [5].</p>	<p>Precyzyjne metryki ESG:</p> <p>Organizacje poszukują bardziej precyzyjnych i standardowych metryk do mierzenia wpływu ESG. Przykłady to wskaźniki opracowywane przez Sustainable Finance Lab, które obejmują różnorodne aspekty, takie jak rozwój demokracji, prawa człowieka i równość płci [1].</p>

<p>Przewaga konkurencyjna:</p> <p>Wdrożenie silnej strategii ESG może pomóc firmom transportowym wyróżnić się, budować reputację marki i przyciągać świadomych ekologicznie klientów[4].</p>	<p>Skutki dla inwestycji i finansowania:</p> <p>Inwestorzy i instytucje finansowe coraz częściej oceniają wyniki ESG firm przed udzieleniem finansowania. Słabe praktyki ESG mogą utrudnić dostęp do kapitału [5].</p> <p>Zwłaszcza, że podmioty finansowe w ramach dyrektywy SFDR są zobowiązane do publikowania informacji o odsetku produktów lub usług zrównoważonych środowiskowo oraz informacji o aktywności ubezpieczeniowej. Oznacza to, że banki i inwestorzy będą odpytywać swoich partnerów biznesowych z działań jakie realizują w tym zakresie.</p>	<p>Wzrost zainteresowania ESG:</p> <p>Zarówno wewnątrz, jak i zewnętrzni interesariusze (pracownicy, dostawcy, inwestorzy) oczekują, że firmy będą aktywnie realizować polityki ESG. Pandemia COVID-19 zwiększyła świadomość na temat zrównoważonego rozwoju, co przełożyło się na wyższe oczekiwania wobec firm [1].</p>
<p>Oszczędności kosztów:</p> <p>Inicjatywy takie jak optymalizacja tras, wykorzystanie alternatywnych paliw i redukcja odpadów mogą prowadzić do oszczędności kosztów i zwiększenia efektywności operacyjnej[2].</p>	<p>Trudności w przyciąganiu i zatrzymaniu pracowników:</p> <p>Pracownicy, zwłaszcza młodsze pokolenia, przywiązują coraz większą wagę do pracy dla firm z silnym zaangażowaniem w ESG. Brak priorytetów ESG może utrudnić walkę o najlepsze talenty na rynku pracy [5].</p>	<p>Regulacje i zgodność:</p> <p>Wzrasta presja regulacyjna dotycząca raportowania ESG, szczególnie w obszarze emisji gazów cieplarnianych, również w zakresie taksonomii. Jest to odpowiedź na potrzebę standaryzacji i porównywalności danych ESG na poziomie globalnym[1].</p>
<p>Odporność biznesu:</p> <p>Proaktywne podejście do ryzyk i możliwości związanych z ESG pomoże firmom transportowym zabezpieczyć swoje modele biznesowe na przyszłość i utrzymać konkurencyjność w zmieniającym się otoczeniu [5].</p>	<p>Zakłócenia operacyjne:</p> <p>Ryzyka środowiskowe, takie jak zmiany klimatyczne, oraz kwestie społeczne, takie jak warunki pracy w łańcuchu dostaw, mogą prowadzić do zakłóceń operacyjnych i wzrostu kosztów [6].</p>	<p>Rola technologii:</p> <p>Technologia odgrywa kluczową rolę w zarządzaniu danymi ESG. Firmy muszą posiadać odpowiednie narzędzia do zbierania, organizowania i prezentowania danych, aby skutecznie informować interesariuszy i podejmować świadome decyzje biznesowe [1].</p>
	<p>Porażki w zarządzaniu:</p> <p>Brak przejrzystości, nieetyczne zachowanie kierownictwa i słabe zarządzanie korporacyjne mogą skutkować wycofaniem się inwestorów i długoterminowymi stratami dla wartości akcji [6].</p>	

Czy MŚP z sektora TSL są gotowe na ESG?

Fundacja GSI Polska, we współpracy z OWES przeprowadziła ostatnio badanie 248 firm z sektora MŚP, aby sprawdzić poziom wiedzy i postawy wobec ESG [7]. Wyniki wykazały niski poziom świadomości regulacji prawnych związanych z raportowaniem zrównoważonego rozwoju. Aż 62% zbadanych firm nie zna obecnych przepisów ESG, 49% nie jest świadomych obowiązków wynikających z dyrektywy CSRD, a 87% nie mierzy śladu węglowego. Brak wiedzy w tym zakresie stanowi wyzwanie dla dużych przedsiębiorstw, które od 2025 roku będą musiały raportować dane ESG, korzystając z informacji od swoich mniejszych dostawców.

My również przeprowadziliśmy badania, w których udział wzięło 176 przedstawicieli firm z sektora TSL. Najwięcej respondentów reprezentowało duże firmy. W przedsiębiorstwach powyżej 250 pracowników pracuje 30% ankietowanych. Firmy średnie, czyli do 250 osób reprezentowało 26% badanych. Firmy małe - do 50 pracowników stanowiły 24%. Z kolei mikrofirmy odpowiadały za 20% wszystkich odpowiedzi.

Źródło: Adobe Stock

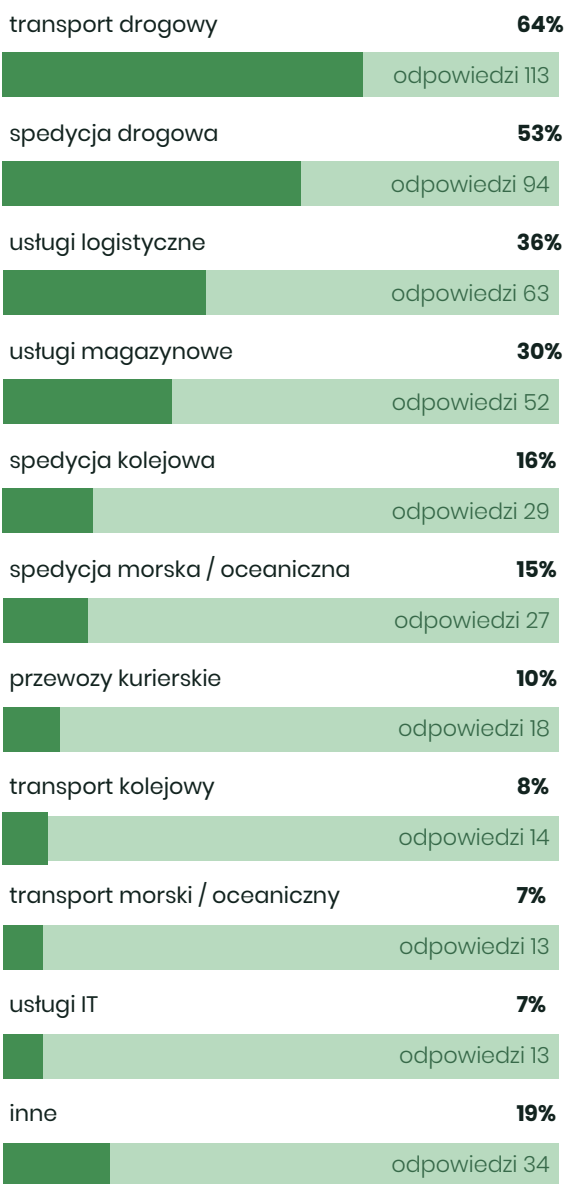
Jakiej wielkości jest Państwa firma?

● do 10 pracowników	20%
● 11 do 50 pracowników	24%
● 51 do 250 pracowników	26%
● ponad 250 pracowników	30%

A czym na co dzień zajmują się nasi respondenci? Firmy odpowiadając na to pytanie mogły zaznaczyć kilka opcji. Najwięcej ankietowanych zajmuje się transportem drogowym (64%) i spedycją tego obszaru (53%). Wiele firm zajmuje się też usługami logistycznymi (36%), a część z nich odpowiada za magazynowanie (30%). Wiele firm jednak zajmuje się specyficznymi działalnościami w zakresie TSL lub jego obsługi. Wśród 19% firm, które zaznaczyły odpowiedź "Inne" mogliśmy znaleźć takie rozwinięcia odpowiedzi jak:

- sprzedaż, sortowanie i przetwórstwo odpadów
- wyposażenie branży TSL
- wynajem pojazdów ciężarowych
- firma produkcyjna z transportem wewnętrznym
- transport nieczystości ciekłych
- e-commerce
- PV, EV, magazyny energii
- handel hurtowy
- spedycja lotnicza
- zakup przechowywanie, sprzedaż i dystrybucja produktów farmaceutycznych
- i wiele więcej.

Jakie usługi świadczy Państwa firma?

Respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź stąd wyniki nie sumują się do 100%

Wśród naszych respondentów bez zaskoczenia góruje obsługa rynku europejskiego, który jako dominujący obszar działania zaznaczyło 62% firm. Na rynku strictly polskim działa 28% ankietowanych, a globalnie jedynie co dziesiąta pytana firma.

Według naszej ankiety 59% firm jest świadomych, że raportowanie ESG będzie obowiązkowe od 2026 roku dla ok 4 tys. firm w Polsce oraz ich partnerów biznesowych.

51% firm otrzymuje zapytania lub ankiety od partnerów biznesowych dotyczące uwzględniania kwestii ESG w swojej działalności. 40% może się już pochwalić działaniami w tym zakresie.

Co piąta firma (21%) ma opracowaną strategię zrównoważonego rozwoju. Nie ma jej aż 43% firm. W trakcie jej układania jest jednak 36% respondentów. Nic dziwnego, wobec faktu, że tylko 14% ankietowanych uważa, że przepisy z zakresu zrównoważonego rozwoju w ogóle nie wpływają na ich działalność biznesową. Aż 49% twierdzi, że wpływają bezpośrednio, a 37%, że pośrednio. Jeśli chodzi o znajomość terminologii związanej z ESG to jesteśmy w połowie drogi. Największa znajomość dotyczy terminu greenwashing, który zna 51% ankietowanych. Najmniej osób zna termin CSDDD – 30% ankietowanych. Taksonomię zna 43%, a ESRS – 41%. Zresztą, nawet jak ktoś za termin ESRS to niekoniecznie zna jego meritum. Albowiem, aż 66% nie zna zakresu Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju.

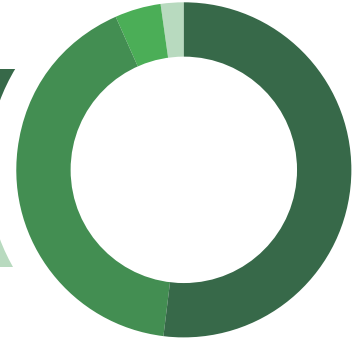
Na pytanie czy ankietowani planują wdrożyć działania, strategię, lub polityki ESG? negatywnie odpowiedziało 55%. Ci, którzy planują najczęściej dają sobie 2 lata na ich wdrożenie. Stwierdziło tak aż 42% z tych firm (11% całej próby badanych). 27% tej grupy zaznaczyło, że planuje wdrożenie w ciągu najbliższego roku, 21% w ciągu najbliższych 3 lat, 6% w ciągu 4 lat. Pięciu lat potrzebuje 4% tej grupy. Jak na razie, aż 53% firm nie przygotowuje i nie planuje sporządzenia raportu z danymi o zrównoważonej działalności biznesowej.

Spośród grupy, która pisze lub planuje taki raport napisać, najważniejsze dla niej wydają się kwestie środowiskowe. Za nieważne uznaje je 7%, z czego 5% nie jest tego pewna. Na drugim miejscu plasują się kwestie społeczne, które za raczej nieważne uznało 6%, a zdecydowanie nieważne 5%. Zdecydowanie najmniej uwagi ankietowanych przyciągają kwestie ładu korporacyjnego, które 26% tej grupy uznała za nieważne.

Jakie zagadnienia związane z ESG i zrównoważonym rozwojem są aktualnie najważniejsze dla Państwa przedsiębiorstwa?

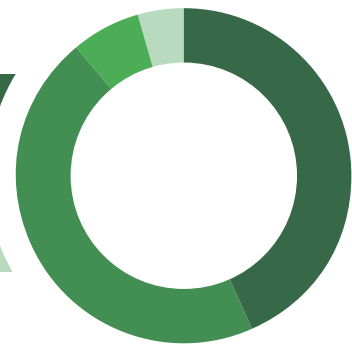
E, czyli kwestie środowiskowe

zdecydowanie ważne	24%*	51%
raczej ważne	19%*	41%
raczej nieważne	2%*	5%
zdecydowanie nieważne	1%*	2%

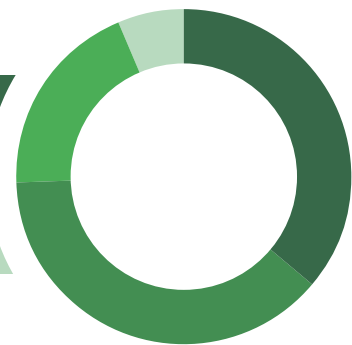
S, czyli kwestie społeczne

zdecydowanie ważne	20%*	44%
raczej ważne	21%*	45%
raczej nieważne	3%*	6%
zdecydowanie nieważne	2%*	5%

G, czyli kwestie ładu korporacyjnego

zdecydowanie ważne	17%*	37%
raczej ważne	18%*	38%
raczej nieważne	9%*	20%
zdecydowanie nieważne	3%*	6%

*Wartości oznaczone gwiazdką odnoszą się do procentowego udziału w całej próbie badawczej, podczas gdy pozostałe wskaźniki prezentują odsetki w ramach grupy respondentów, którzy zadeklarowali przygotowanie raportu ESG.

Wśród firm, które planują sporządzić raport ESG aż 44% potrzebuje wsparcia edukacyjnego. 24% ma braki kadrowe, a 23% potrzebuje wsparcia finansowego. W ankietach pojawiały się też inne odpowiedzi jak potrzeba wzrostu świadomości ESG czy wsparcie w zakresie pozyskiwania danych za pomocą odpowiedniego systemu. Były jednak firmy, które stwierdziły, że nie potrzebują żadnego wsparcia. Co ciekawe, wiele firm nie zamierza jednak zwlekać z luką kompetencyjną co

znajduje odzwierciedlenie w 62% tej grupy firm, która w ciągu ostatniego roku wystąpiła kogoś na szkolenia z ESG. Co jeszcze ciekawsze, aż 83% tej grupy nie korzysta z żadnych funduszy europejskich pomagających wdrażać działania z zakresu ESG.

Wyniki ankiety wskazują, że jesteśmy w połowie drogi w rozumieniu ESG i na samym początku wdrażania tej metodyki w życie.

ESG – co to w ogóle jest?

ESG – te trzy bardzo obecnie popularne w świecie biznesu litery, to akronim od angielskich słów oznaczających: środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny. Jest to potoczne określenie na kryteria dla strategii i związanego z nią niefinansowego raportu sprawozdawczego. Dlaczego niefinansowego? W istocie dotyczy on nie tylko bilansów zysków i strat przedstawionych pieniądzem. Skupia się też na holistycznym działaniu firmy w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Kryteria środowiskowe (E)

Dotyczą wpływu firmy na środowisko naturalne. Kryteria środowiskowe oceniają, jak firma radzi sobie z ochroną przyrody. Czynniki w "E" badają też wpływ działań firmy, ograniczających jej szkodliwą działalność. Bada też wpływ tych działań na jej sytuację finansową.

Kryteria społeczne (S)

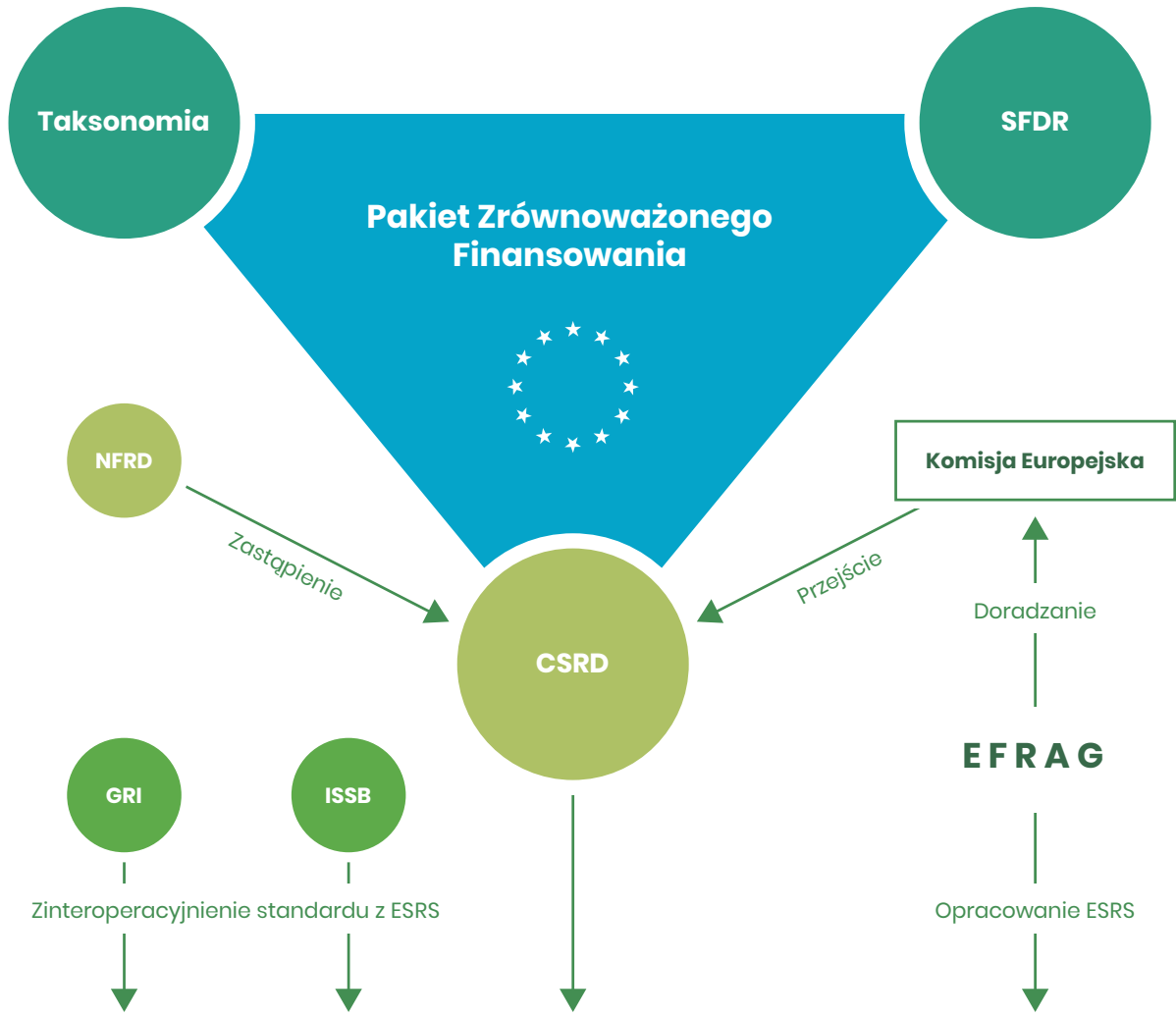
Obejmują relacje międzyludzkie i skutki działań firmy na społeczność. Kryteria te sprawdzają, jak firma zarządza relacjami z pracownikami, dostawcami, klientami i społecznościami. Są też miernikiem wpływu materialnego i finansowego ludzi na firmę.

Kryteria korporacyjne (G)

Koncentrują się na strukturze zarządzania, przejrzystości i etyce. Ład korporacyjny dotyczy systemu wewnętrznych praktyk oraz ustalonych procedur podejmowania decyzji, działania zgodnie z prawem i realizacją potrzeb interesariuszy. Ład korporacyjny dotyczy przywództwa firmy, audytów i kontroli wewnętrznej, a także praw akcjonariuszy.

Wzrost użycia tych kryteriów napędzany jest rosnącą świadomością zrównoważonych praktyk u partnerów i klientów oraz pojawiającymi się wymogami po stronie regulatorów, którzy przesuwać ruchy inwestycyjne w kierunku zielonych aktywności.

Europejskie Standardy Zrównoważonego Rozwoju

Ogólne

ESRS 1:
Wymogi ogólne
ESRS 2:
Ogólne ujawnianie informacji

Środowiskowe

ESRS E1:
Zmiana klimatu
ESRS E2:
Zanieczyszczenie
ESRS E3:
Woda i zasoby morskie
ESRS E4:
Bioróżnorodność i ekosystemy
ESRS E5:
Wykorzystanie zasobów oraz GOZ

Społeczne

ESRS S1:
Własne zasoby pracownicze
ESRS S2:
Osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości
ESRS S3:
Dotknięte społeczności
ESRS S4:
Konsumenci i użytkownicy końcowi

Zarządcze

ESRS G1:
Postępowanie w biznesie

Trójkąt regulacji ESG: CSRD, Taksonomia, SFDR

CSRD wraz kryteriami taksonomicznymi i obowiązkiem ujawniania informacji o zrównoważonych finansach (SFDR) są trójkątem powiązanych regulacji, mającym na celu ułatwienie i wzmocnienie praktyk związanych ze zrównoważonym inwestowaniem. Regulacje te tworzą spójne ramy, które umożliwiają inwestorom podejmowanie bardziej świadomych decyzji, co ma być asumptem rozwoju bardziej odpowiedzialnego środowiska korporacyjnego.

Dyrektywa CSRD

CSRD, czyli Dyrektywa (UE) 2022/2464 Parlamentu Europejskiego i Rady, standaryzuje ujawnianie informacji ESG. Dyrektywa ta zaktualizowała przepisy dotyczące raportowania niefinansowego[40]. Weszła w życie 5 stycznia 2023 roku, zastępując NFRD, i rozszerzając swój zakres obowiązywania z ok. 12 tys. do 50 tys. firm.

CSRD wprowadziła:

- **ESRS:** Ujednolicenie raportowania poprzez obowiązek stosowania Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju.
- **Miejsce raportu:** Obowiązek prezentacji informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju w odrębnej sekcji sprawozdania finansowego z działalności jednostki. Poza tym firma może stworzyć oddzielny dokument do komunikacji, ale informacje niefinansowe muszą znaleźć się w corocznym raporcie finansowym.

- **Cyfrowy format:** Obowiązkowy format XHTML dla raportowania z odrębną sekcją dotyczącą zrównoważonego rozwoju oznaczoną w formacie in-line XBRL.
- **Audyty:** Obowiązkową weryfikację sprawozdań przez biegłych rewidentów - akredytowanych audytorów.
- **Przejrzystość wpływu w łańcuchu wartości:** Uwzględnienie bezpośredniej działalności operacyjnej wraz z istotnymi obszarami wpływu oraz ryzykami i szansami w całym łańcuchu wartości.
- **Powiązania z modelem biznesowym i strategią:** Wyjaśnienie jak kwestie ESG wpływają pozytywnie lub negatywnie na strategię i model biznesowy oraz wprowadzenie informowania o planowanym sposobie łagodzenia negatywnego wpływu związanego z działalnością.
- **Podwójna istotność:** Przeprowadzenie oceny istotności jako punktu wyjścia do sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Wszystkie zmiany mają długoterminowo pomóc w rzetelnym raportowaniu i ograniczaniu negatywnego wpływu biznesu na otoczenie i społeczeństwo.

Standardy ESRS

Obecne standardy są przewidziane głównie dla dużych firm, ale są uniwersalne i mogą być już wdrażane przez mniejsze podmioty, nawet w celu optymalizacji procesów i strategii czy badania luki i zbierania doświadczeń w zakresie zrównoważonego rozwoju. W 2024 roku miały pojawić się standardy uproszczone, m.in dla MŚP - notowanych (standard LSME [41]) i nienotowanych (standard VSME [42]) na giełdzie. Jednak ostateczny kształt nie został jeszcze zatwierdzony. Trwają też prace nad standardami branżowymi dla poszczególnych sekto-

rów gospodarczych, jak budownictwo, **transport** czy paliwa kopalne, które mają obniżyć obciążenia spółek zobowiązanych do przygotowywania raportu zrównoważonego rozwoju poprzez konkretne wytyczne dla danych branż. Autorzy standardów, czyli Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG) szacują, że będzie ich około 40-stu. Dzisiaj wszystkie firmy, które podlegają pod dyrektywę CSRD są zobowiązane do raportowania wszystkiego, co istotne. Tematy istotne ujawnią się, dzięki wykorzystaniu oceny podwójnej istotności i tematów oraz podtematów ESRS.

Warto również wspomnieć o innych standardach, takich jak GRI (Global Reporting Initiative) i SASB (Sustainability Accounting Standards Board), które zdobyły szerokie uznanie na arenie międzynarodowej. GRI koncentruje się na raportowaniu wpływu firmy na otoczenie społeczne, środowiskowe i gospodarcze, zaś SASB dostarcza szczegółowych wytycznych zorientowanych na potrzeby inwestorów i zróżnicowane sektory gospodarki. Ważnym aspektem jest ich interoperacyjność z ESRS, która umożliwia spójne i kompleksowe raportowanie, jednocześnie uwzględniając różne oczekiwania interesariuszy. Firmy mogą wykorzystywać elementy GRI i SASB do wzbogacania raportów zgodnych z ESRS. Dzięki temu możliwe jest pełniejsze odzwierciedlenie podwójnej istotności oraz lepsze dopasowanie strategii do wymogów zrównoważonego rozwoju.

Dyrektywa CSDDD

W kontekście standardów warto wspomnieć o **należytej staranności, której poświęcony jest załącznik C dołączony do standardu ESRS 1.**

Due diligence w ESG to proces analizy i łagodzenia lub naprawy rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków związanych z ich działalnością, produktami lub usługami, wywołanych poprzez działania własne lub partnerów w łańcuchu wartości.

Dyrektywa w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju weszła w życie 25 lipca 2024 r. [43]. Od tej daty państwa członkowskie mają dwa lata na transpozycję przepisów CSDDD do porządku krajowego. Przepis nałoży na spółki obowiązek przeciwdziałania negatywnym skutkom ich działalności na środowisko i prawa człowieka, rozszerzając wymogi wprowadzone przez ESRS, Taksonomię UE i SFDR.

Spółki będą musiały:

- uwzględniać należytą staranność w swoich politykach,
- identyfikować i zapobiegać negatywnym skutkom,
- zminimalizować skutki negatywnej działalności,
- wdrażać procedury skargowe,
- monitorować skuteczność podejmowanych działań,
- ujawniać publicznie informacje dotyczące należytej staranności.

Dyrektywa opiera się na Wytycznych ONZ i OECD dotyczących praw człowieka i odpowiedzialnego biznesu. Obejmuje ona takie kwestie jak: praca dzieci, praca przymusowa, nieuczciwe praktyki pracownicze, niebezpieczne warunki pracy oraz wpływ na środowisko i różnorodność biologiczną.

Dobrym przykładem dla działania tej dyrektywy jest **LkSG, czyli niemiecka ustawa o należytej staranności w łańcuchach dostaw, obowiązująca od 1 stycznia 2023 r. [8].** Nakłada ona na duże niemieckie przedsiębiorstwa odpowiedzialność za przestrzeganie praw człowieka, praw pracowniczych i norm ochrony środowiska w całym ich łańcuchu dostaw. Do stycznia 2024 r. dotyczyła firm zatrudniających co najmniej 3 tys. pracowników, a od tego terminu obejmie również przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 1 tys. osób, uwzględniając podmioty zależne.

Naruszenie wymagań LkSG może skutkować karami finansowymi do 500 tys. euro lub 2% obrotu w przypadku dużych podmiotów. Niemieccy kontrahenci będą żądać od swoich polskich partnerów uwzględniania w nowo zawieranych umowach odpowiednich mechanizmów ograniczających ryzyko związane z potencjalnymi karami, dlatego polskie firmy również pośrednio są objęte tym przepisem [8].

Taksonomia

Taksonomia ma służyć ochronie środowiska. Została opisana w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje. Zmieniła tym samym Rozporządzenie (UE) 2019/2088.

Cel rozporządzenia został wskazany już w pierwszym artykule. To tam czytamy, że jego zadaniem jest usta-

nowienie kryteriów do oceny, czy dana działalność gospodarcza jest zrównoważona środowiskowo.

Ponadto taksonomia ma doprowadzić również do osiągnięcia jednego z głównych celów zrównoważonego rozwoju w Unii, wskazanego już na wstępie omawianego rozporządzenia - "przekierowania przepływów kapitału w stronę zrównoważonych inwestycji".

"Taksonomia nie wprowadza zakazu inwestowania w działalności szkodzące środowisku, ale przyznaje dodatkowe preferencje dla ekologicznych rozwiązań" - wskazuje dr Radosław Maruszkin na stronie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Przepływ kapitału miałby więc kierować się w stronę działalności zrównoważonej środowiskowo.

Aktywnie walczyć ma więc z greenwashingiem i ułatwiać inwestorom podejmowanie decyzji inwestycyjnych w oparciu o realne, sprawdzalne wskaźniki.

Zrównoważona środowiskowo działalność gospodarcza:

Wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z 6 celów środowiskowych

Nie wyrządza poważnych szkód w odniesieniu do pozostałych celów

Przestrzega Minimalnych Gwarancji

1. Łagodzenie zmian klimatu

2. Dostosowanie do zmian klimatu

3. Zrównoważone użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

4. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym

5. Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola

6. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów

| Dyrektywa SFDR

Rozporządzenie dot. ujawniania informacji o zrównoważonych finansach dotyczy tylko spółek finansowych. Ma jednak duży wpływ na działania spółek niefinansowych. Dlaczego? SFDR wymaga od podmiotów finansowych raportowania przepływów kapitałowych i ich wpływu na zrównoważenie gospodarki. Warto zapoznać się z tą dyrektywą. Szczególnie gdy myślimy o kredycie na działalność przedsiębiorstwa. To właśnie ten akt odpowiada za przesunięcie finansowania w stronę zrównoważonych inwestycji.

SFDR:

Wymaga od uczestników rynku finansowego ujawniania jak integrują ryzyka związane ze zrównoważonym rozwojem oraz jakie są ich negatywne skutki.

Artykuły 8 i 9 SFDR określają, jak produkty finansowe są klasyfikowane w oparciu o cele zrównoważonego rozwoju zgodnie z definicjami Taksonomii UE.

Kto musi raportować ESG?

Od 2023 roku obowiązek raportowania dotyczy dużych firm oraz spółek notowanych na giełdzie, które osiągają przychody powyżej 170 mln zł netto rocznie i posiadają roczną sumę bilansową (aktywa i pasywa) o wysokości 85 mln zł [25]. Natomiast, nowe zasady obejmują szerszą grupę dużych firm oraz notowane na giełdzie małe i średnie przedsiębiorstwa. Również niektóre firmy spoza UE będą musiały raportować, jeśli generują ponad 150 mln € na rynku europejskim.

Firmy objęte CSRD powinny pisać raporty zgodne z ESRS, opracowywanymi przez EFRAG. Pierwsze spółki muszą zastosować nowe zasady w roku obrotowym 2024, raportując w 2025 roku. Ujednoczenie raportowania ma też obniżyć jego koszty w dłuższym okresie. Obecne przepisy unijne dotyczące raportowania niefinansowego objęły już spółki zatrudniające ponad 500 pracowników oraz firmy notowane na rynkach regulowanych. Spółki te są również zobowiązane do oceny informacji na poziomie wszystkich swoich spółek zależnych.

W Polsce przepisy te zostaną transponowane na podstawie nowelizacji ustawy o rachunkowości.

Od kiedy obowiązuje raportowanie?

- **2024 r.:** Duże jednostki (min. 500 pracowników, 110 mln zł aktywów lub 220 mln zł przychodów netto).
- **2025 r.:** Jednostki średnie i małe na giełdzie (min. 250 pracowników, 110 mln zł aktywów, 220 mln zł przychodów netto).
- **2026 r.:** Pozostałe małe jednostki na giełdzie (33-110 mln zł aktywów, 66-220 mln zł przychodów netto, 50-250 pracowników).

Źródło: Adobe Stock

Kogo obejmie obowiązek?

- **Duże jednostki:** Przekraczające dwa z trzech kryteriów (250 pracowników, 110 mln zł aktywów, 220 mln zł przychodów netto).
- **Średnie i małe jednostki:** Notowane na rynku regulowanym w UE, spełniające określone kryteria wielkości.
- **Jednostki zależne:** Z siedzibą w UE, gdy jednostka dominująca podlega przepisom państwa trzeciego.

Kryteria wielkości jednostek

- **Małe:** <33 mln zł aktywów, <66 mln zł przychodów netto, <50 pracowników.
- **Średnie:** 33-110 mln zł aktywów, 66-220 mln zł przychodów netto, 50-250 pracowników.
- **Duże:** > 110 mln zł aktywów, >220 mln zł przychodów netto, >250 pracowników.

Termin składania raportu ESG

Raport ESG jest częścią sprawozdania z działalności i sporządzany razem ze sprawozdaniem finansowym do 30 marca roku następnego [9]. Złożenie do KRS następuje do 15 lipca [9]. Dotyczy m.in. spółek kapitałowych, komandytowo-akcyjnych, banków, zakładów ubezpieczeń i reasekuracji.

Podmioty, które do tej pory podlegały pod NFRD

Duże podmioty niepodlegające wcześniej pod NFRD

MŚP notowane na rynku regulowanym w UE

Niektóre podmioty spoza UE

Polskie Stowarzyszenie ESG wskazuje, że obecnie 300 polskich firm ma obowiązek raportowania ESG, ale w 2026 roku może być ich już ok 3,6 tys. "Może" ponieważ 21 listopada 2024 r. Sejm uchwalił ustawę transponującą dyrektywę CSRD oraz dyrektywę dotyczącą podniesienia progów finansowych [44] określających poszczególne kategorie wielkościowe jednostek i grup kapitałowych – o 25% względem stanu poprzedniego [60]. Ustawę zajmuje się Senat i jeśli nie zgłosi żadnych uwag, to ustawa zostanie przekazana do podpisu Prezydenta RP. Póki co, w ramach prac sejmowych nie wprowadzono merytorycznych zmian, zmieniających zapisy ustawy w zakresie obowiązku raportowania informacji o zrównoważonym rozwoju[10]. Jednak zmiany mogą się pojawić, dlatego zachęcamy do śledzenia tematu.

Istnieją sytuacje, w których jednostki zależne nie muszą raportować.

Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych opracowało cztery schematy grup kapitałowych [11] ilustrujące przypadki, w których jednostki zależne objęte docelowo dyrektywą CSRD mają prawo do skorzystania ze zwolnienia z raportowania ESG na podstawie skonsolidowanego raportu swojej matki – spółki dominującej. Jednostki uprawnione do skorzystania ze zwolnienia mają do tego prawo na poziomie raportowania jednostkowego, ale także na poziomie raportowania skonsolidowanego, jeśli równocześnie są jednostkami dominującymi dużej grupy na niższym poziomie w ramach wieloszczeblowej grupy kapitałowej.

Spółka może skorzystać ze zwolnienia z obowiązku raportowego

Scenariusz 1:

Spółka-matka jest w UE

Ponieważ raport matki będzie obowiązkowo sporządzony pod ESRS, to wszystkie spółki objęte CSRD (za wyjątkiem dużych spółek notowanych na rynku regulowanym) będą uprawnione do skorzystania ze zwolnienia z raportowania ESG

Warunek: Spółka wciąż musi zbierać dane ESG za siebie i ewentualnie swoją grupę, aby przekazać je spółce-matce na potrzeby sporządzenia przez nią raportu za całą grupę na wyższym poziomie.

Scenariusz 2:

Spółka-matka jest spoza UE i sporządziła raport zgodnie z ESRS lub standardem przyjętym przez KE

Jeśli raport matki będzie sporządzony ze standardami ESRS lub kwalifikowalnymi do nich standardami np. GRI, to spółki zależne będą uprawnione do skorzystania ze zwolnienia z raportowania ESG

Warunek: Spółka może być zmuszona do zbierania danych ESG i przekazywania ich spółkom wyższym w hierarchii na potrzeby sporządzenia przez nią raportu za całą grupę na wyższym poziomie.

Spółka nie może skorzystać ze zwolnienia z obowiązku raportowego

Scenariusz 3:

Spółka-matka jest spoza UE nie sporządziła raportu zgodnie z ESRS lub standardem przyjętym przez KE

Jeśli raport matki nie będzie sporządzony ze standardami ESRS lub kwalifikowalnymi do nich standardami np. GRI, to spółki zależne nie są uprawnione do skorzystania ze zwolnienia z raportowania ESG

Konsekwencja: Spółka musi sporządzić raport

Scenariusz 4:

Sztuczna konsolidacja (Art.48i dyrektywy ws. rachunkowości, wprowadzony przez CSRD, określa zasady sztucznej konsolidacji)

Spółka może skorzystać dobrowolnej opcji dla spółek w UE, które znalazły się w sytuacji jak na scenariuszu 3, czyli samodzielnie nie mogą skorzystać ze zwolnienia, bo raport ESG spółki-matki nie spełnia wymogów określonych w CSRD, ale jest tych spółek na tyle dużo, że jedna z nich zdecyduje się zebrać dane ESG od wszystkich pozostałych spółek zależnych w UE objętych CSRD i sporządzić raport ESG obejmujący te wszystkie spółki i ich jednostki zależne.

Warunek: Do takiej sztucznej konsolidacji uprawniona spośród tych spółek jest taka, która miała najwyższy przychód w ciągu ostatnich 5 lat w porównaniu do reszty tych spółek – ten warunek jest po to, aby w okresie przejściowym do 6 stycznia 2030 roku sztuczną konsolidację mogła sporządzać co roku ta sama spółka

Konsekwencje braku raportu

W Polsce wymóg sporządzania raportu ESG jest określony przez Ustawę o rachunkowości. Zgodnie z art. 79 tej ustawy, jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdań niefinansowych, które nie wywiązują się z tego obowiązku, podlegają karze grzywny albo karze ograniczenia wolności [59].

Kary za niewywiązanie się z obowiązku raportowania:

- **Grzywna:** Wysokość grzywny nie jest ściśle określona w ustawie i zależy od decyzji sądu, który bierze pod uwagę charakter przewinienia oraz okoliczności sprawy.

- **Kara ograniczenia wolności:** Może wynosić do 2 lat.

KNF, jako organ nadzorujący rynek finansowy, ma prawo egzekwować przepisy dotyczące ESG i może:

- Nakazać firmie zaprzestanie działań niezgodnych z ustawą.
- Żądać odwołania odpowiedzialnego członka zarządu.
- Zakazać sprzedaży określonych produktów finansowych.
- Nałożyć kary finansowe.

Uprawnienia te wynikają z przepisów regulujących funkcjonowanie instytucji nadzorowanych przez KNF, takich jak Ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Obowiązek publikacji na stronie internetowej: Jeśli jednostka nie zamieści na swojej stronie internetowej dokumentów dotyczących raportowania niefinansowego, również może podlegać sankcjom przewidzianym w art. 79 Ustawy o rachunkowości.

Odpowiedzialność kierownika jednostki: Zgodnie z art. 4 ust. 5 Ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, nawet jeśli zostały one powierzone innej osobie za jej zgodą. Przyjęcie odpowiedzialności przez inną osobę powinno być stwierdzone w formie pisemnej. W przypadku, gdy kierownikiem jednostki jest organ wieloosobowy, a nie została wskazana osoba odpowiedzialna, odpowiedzialność ponoszą wszyscy członkowie tego organu.

Konsekwencje greenwashingu: Działania typu greenwashing, czyli fałszywe przedstawianie firmy jako bardziej ekologicznej niż jest w rzeczywistości, mogą zostać uznane przez UOKiK za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów [12]. Prezes UOKiK może:

- Nakazać zaprzestanie takich praktyk.
- Nałożyć karę do 10% obrotu przedsiębiorstwa.

W przyszłości planowane jest również wprowadzenie przepisów karnych za fałszowanie danych ESG, co może skutkować dodatkowymi sankcjami dla osób odpowiedzialnych za publikację nieprawdziwych informacji.

Łańcuch wartości a mniejsze firmy

W 2026 roku MŚP notowane na giełdzie będą musiały mieć już opracowaną strategię i zbierać dane, aby w 2027 przedstawić swoje raporty. Jednak nie tylko one. Małe firmy nienotowane na rynku regulowanym nie muszą jeszcze wdrażać kompleksowej strategii. Jednak, że przedsiębiorcy objęci corocznym obowiązkiem sporządzania raportu muszą ujmować w swoim raporcie nie tylko własną działalność, ale cały łańcuch wartości.

Biuro Polityki Gospodarczej KIG szacuje, że w latach 2025 i 2026 zapytanie o kwestie ESG od swoich kontrahentów otrzyma 9 tys. firm zatrudniających powyżej 50 osób, 10 tys. firm zatrudniających 10–50 osób oraz 80 tys. firm zatrudniających poniżej 10 osób [13]. Dlaczego tak się dzieje?

Łańcuch wartości opisuje pełen zakres działań, od koncepcji produktu/usługi aż do końcowego zastosowania. Obejmuje działania takie jak projektowanie, produkcja, R&D, marketing, dystrybucja, wsparcie dla konsumenta docelowego oraz proces utylizacji. Łańcuch wartości może być w ramach jednego kraju lub rozproszony. Firmy raportujące łańcuch będą się zatem przyglądać wszystkiemu wewnątrz nich, ale też na zewnątrz. Jednostka będzie musiała wziąć odpowiedzialność nie tylko za własne działania. Istota zrównoważonego łańcucha wartości polega na odpowiedzialności za wszystkie powiązane z nią podmioty, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio w łańcuchu dostaw. Zatem dotyczy to nie tylko firmy raportującej, ale każdego jej partnera, który chce z nią pracować. Oznacza to, że jeśli masz małą firmę i chcesz współpracować z podmiotem raportującym ESG, te przepisy Cię nie ominą. Partner będzie chciał zweryfikować twoją działalność.

Jak przygotować organizację do raportowania ESG?

Zarządzanie zrównoważonym rozwojem jest złożonym i wymagającym ciągłego doskonalenia procesem. Raport niefinansowy to jedynie jego końcowy produkt. Co więcej, w raporcie również powinny znaleźć się odniesienia do przyjętej wcześniej strategii. Dlatego ESG powinno opierać się na kompleksowym podejściu. Szczegóły takiej strategii będą unikalne dla każdej branży, a nawet firmy z osobna. Jednak kroki definiowania tych szczegółów mogą być spójne dla wszystkich.

Krok 1: Sprawdź aktualne przepisy

Na wstępie przeczytaj wszystkie dyrektywy i sprawdź czy Twoja firma jest objęta obowiązkiem raportowania kwestii niefinansowych.

Zerknij do wspomnianych już wcześniej dyrektyw:

- Rozporządzenie w sprawie Taksonomii (UE) 2020/852
- CSRD (UE) 2022/2464
- SFDR (UE) 2019/2088 - jeśli twoja firma zajmuje się produktami finansowymi i inwestycyjnymi

Jeśli tak, przepisy regulujące opisują co rozumieją pod kątem wymaganych danych i wskaźników dotychczas standaryzacje:

SFDR	TAKSONOMIA UE	CSRD
<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych • Rozporządzenie (UE) 2019/2088 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie w sprawie Taksonomii • Rozporządzenie (UE) 2020/852 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektywa w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju • Dyrektywa (UE) 2022/2464
	Dotyczy spółek	
Dotyczy inwestorów		

- Regulacyjne standardy techniczne przy SFDR obowiązkowe dla firm finansowych
- 3 akty delegowane przy Taksonomii: w sprawie klimatu, środowiska i ujawnień
- ESRS przy CSRD

W 2026 roku pojawią się jeszcze specjalne standardy uproszczone na potrzeby MŚP oraz specyficzne dla poszczególnych sektorów, w tym dla transportu.

Ujawnienia taksonomiczne

Komisja Europejska opublikowała obszerny Przewodnik po Taksonomii UE, gdzie mówi, aby ocenę zgodności z taksonomią przeprowadzić w przedsiębiorstwach w 4 krokach.

Przykładowe kody NACE opisujące rodzaje działalności gospodarczej należącej do poszczególnych kategorii podlegających pod Transport*	
Działalność	kody NACE
Międzymiastowy pasażerski transport kolejowy	H49.10 i N77.39
Transport kolejowy towarów	H49.20 i N77.39
Transport pasażerski miejski i podmiejski, drogowy transport pasażerski	H49.31, H49.3.9, N77.39 i N77.11
Eksploatacja urządzeń do mobilności osobistej, logistyka rowerowa	N77.11 i N77.21
Transport motocyklami, samochodami osobowymi i lekkimi pojazdami użytkowymi	H49.32, H49.39 i N77.11
Usługi transportu drogowego towarów	H49.4.1, H53.10, H53.20 i N77.12
Transport wodny śródlądowy pasażerski	H50.30
Transport wodny śródlądowy towarów	NACE H50.4
Modernizacja w transporcie wodnym śródlądowym pasażerskim i towarowym	H50.4, H50.30 i C33.15
Transport morski i wodny przybrzeżny towarów, statki do operacji portowych i działań pomocniczych	H50.2, H52.22 i N77.34
Transport morski i wodny przybrzeżny pasażerski	H50.10, N77.21 i N77.34
Modernizacja transportu morskiego i wodnego przybrzeżnego towarowego i pasażerskiego	H50.10, H50.2, H52.22, C33.15, N77.21 i N.77.34
Infrastruktura na potrzeby mobilności osobistej, logistyka rowerowa	F42.11, F42.12, F43.21, F71.1 i F71.20
Infrastruktura na potrzeby transportu kolejowego	F42.12, F42.13, M71.12, M71.20, F43.21 i H52.21
Infrastruktura wspomagająca niskoemisyjny transport drogowy i transport publiczny	F42.11, F42.13, F71.1 i F71.20
Infrastruktura wspomagająca niskoemisyjny transport wodny	F42.91, F71.1 lub F71.20
Niskoemisyjna infrastruktura portów lotniczych	F41.20 i F42.99

* z większością rodzajów działalności wiąże się szereg różnych kodów NACE. Wymienione zostały te, które wiążą się w szczególności z transportem i zostały zarekomendowane w Poradniku Komisji Europejskiej.

1. Identyfikacja

Na tym etapie przedsiębiorca powinien zastanowić się, co z działalności wykonywanej przez jego przedsiębiorstwo podlega pod Taksonomię. Pomocne w tym celu mają być kody NACE, na których opiera się wspólna statystyczna klasyfikacja działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej, opisana w Rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady.

Dokumenty i narzędzia przydatne na tym etapie:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) ustanawiające techniczne kryteria kwalifikacji służące określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych [48]
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) odnoszące się do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) odnoszące się do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej [45]
- Kompas Taksonomii UE [46]
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych [47]

Wymienione wcześniej dokumenty i narzędzia pomagają przedsiębiorcom w poddaniu weryfikacji, która część działalności jest objęta Taksonomią.

I tak na przykład w stosunku do transportu wymienione zostały m.in. poniższe rodzaje działalności: usługi transportu drogowego towarów, infrastruktura wspomagająca niskoemisyjny transport drogowy i transport publiczny czy transport kolejowy towarów. Każda z nich jest jednak szczegółowo scharakteryzowana przede wszystkim w pierwszym z wymienionych w powyższej ramce Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE). To tam dowiadujemy się na przykład, że dla działalności opierającej się na usługach transportu drogowego towarów kluczowy będzie np. zakup lub leasing i eksploatacja pojazdów kategorii N1, N2 lub N3 (czyli pojazdów silnikowych, służących do przewozu ładunków, i podzielonych na kategorie ze względu na maksymalną masę), objętych normą EURO VI.

2. Ocena

Po zidentyfikowaniu rodzajów działalności należy przeprowadzić ocenę, czy spełniają one tzw. techniczne kryteria kwalifikacji, które są przypisane do każdego celu środowiskowego (patrz wstęp do rozdziału dot. Taksonomii).

Jeżeli dana działalność posiada zdefiniowane kryteria istotnego wkładu dla więcej niż jednego celu, należy ocenić każde z nich.

W tym miejscu należy przypomnieć, że rozpatrując działalność gospodarczą danego przedsiębiorstwa należy przeanalizować, właśnie w oparciu o techniczne kryteria kwalifikacji, w jaki sposób daje ona istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu oraz realizuje zasadę „nie czyni poważnych szkód”.

Dokumenty i narzędzia przydatne na tym etapie.

Te same co na etapie poprzednim.

Przyjrzyjmy się przykładowi dotyczącemu usług transportu drogowego towarów.

- Techniczne kryteria kwalifikacji określają, że istotny wkład w złagodzenie zmian klimatu będzie wówczas, gdy przedsiębiorstwo wykorzystuje na przykład pojazdy należące do kategorii N1, które generują zerowe emisje bezpośrednie CO₂ w spalinach (więcej kryteriów w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/2139[48]).

W przypadku realizacji zasady „nie czyn poważnych szkód”, cele tj. ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów oraz zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich nie będą przedsiębiorcy dotyczyć.

- Cel: „Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola” będzie realizowany na przykład poprzez wykorzystywanie opon, które „spełniają wymogi dotyczące zewnętrznego hałasu toczenia w najwyższej klasie oraz są zgodne ze współczynnikiem oporu toczenia (co wpływa na efektywność energetyczną pojazdu) w dwóch najwyższych klasach określonych w rozporządzeniu (UE) 2020/740”.
-
- Cel: „Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym” realizowany będzie poprzez wykorzystywanie pojazdów kategorii N2 i N3, które nie dość, że „nadają się do ponownego użycia lub recyklingu w co najmniej 85 proc. w przeliczeniu na masę pojazdu”, to jeszcze „nadają się do ponownego użycia lub odzysku w co najmniej 95 proc. w przeliczeniu na masę pojazdu”.
- Z kolei cel: „Adaptacja do zmian klimatu” realizowany jest wówczas, gdy działalność spełnia kryteria

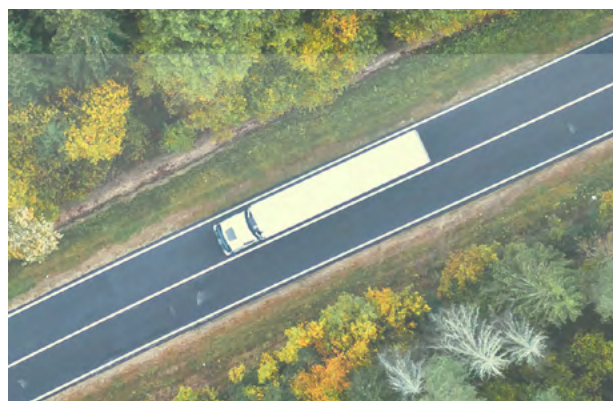
opisane w dodatku A, gdzie mowa m.in. o ryzykach fizycznych związanych z klimatem (patrz dodatek A do Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139).

3. Sprawdzenie

Na tym etapie przedsiębiorca sprawdza, czy prowadzona przez jego firmę działalność jest zgodna z tzw. minimalnymi gwarancjami. Wiążą się one z takimi zagadnieniami, jak: przestrzeganie międzynarodowych praw człowieka i praw pracowniczych oraz zasad przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji.

Dokumenty i narzędzia przydatne na tym etapie

- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych [49]
- Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka [50]
- Deklaracja podstawowych zasad i praw w pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (International Labour Organization – ILO) [51]
- Osiem fundamentalnych konwencji ILO, dotyczących zasad i praw pracowników [52]
- Międzynarodowa Karta Praw Człowieka Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (Office of the High Commissioner for Human Rights – OHCHR) [53]

4. Zastosowanie

Jak czytamy w Poradniku Komisji Europejskiej, "rozporządzenie w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje stanowi, że przedsiębiorstwa, które są objęte zakresem NFRD/CSRD ujawniają informacje o udziale procentowym zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej zgodnej z kryteriami Taksonomii UE". Przedsiębiorstwa niefinansowe powinny ujawniać wyniki trzech kluczowych wskaźników (KPI), opisanych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/2178. Podmioty podlegające pod CSRD muszą raportować następujące KPI:

- Udział procentowy (%) obrotu pochodzącego z produktów lub usług związanych ze zrównoważoną działalnością gospodarczą,
- Udział procentowy (%) nakładów inwestycyjnych (CAPEX) powiązanych z aktywami lub procesami o charakterze zrównoważonym,
- Udział procentowy (%) wydatków operacyjnych (OPEX) związanych z aktywami lub procesami o charakterze zrównoważonym.

3 kluczowe wskaźniki taksonomii, które muszą być raportowane

1. Obrót z działalności zgodnej z ESG,
2. Nakłady inwestycyjne (CapEx),
3. Wydatki operacyjne (OpEx).

Udział procentowy wspomnianych wskaźników oblicza się w postaci licznika dzielonego przez mianownik, które są opisane szczegółowo we właściwym rozporządzeniu. Tam też załączone są wzory służące do ujawniania kluczowych wskaźników wyników przedsiębiorstw niefinansowych.

Dokumenty i narzędzia przydatne na tym etapie:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2178, uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 przez sprecyzowanie treści i prezentacji informacji dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej, które mają być ujawniane przez przedsiębiorstwa, na których spoczywa taki obowiązek, oraz określenie metody spełnienia tego obowiązku ujawniania informacji [54]
- Nawigator po Taksonomii UE – strona internetowa, przygotowana przez Komisję Europejską, na której znajdują się aktualne informacje dotyczące tego zagadnienia [46]

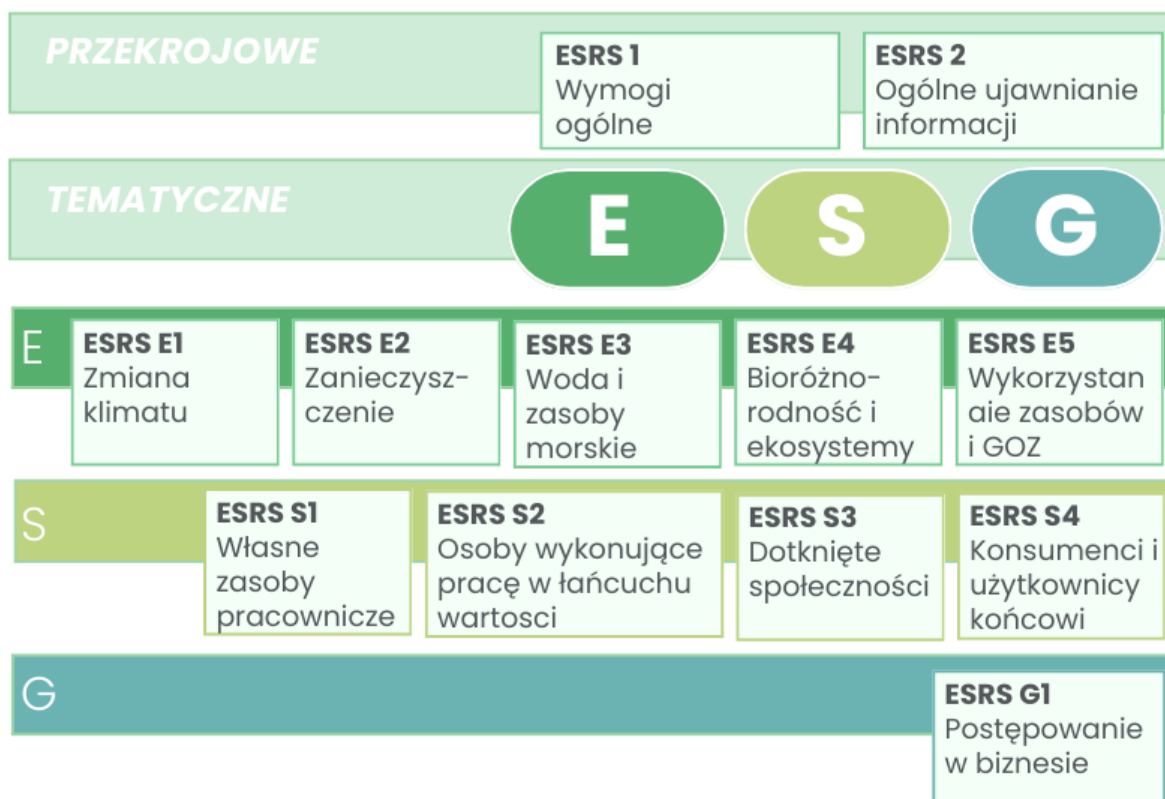
Europejskie standardy zrównoważonego raportowania

Jeśli obejmuje Cię obowiązek raportowania na mocy dyrektywy CSRD, musisz sięgnąć do ESRS!

European Sustainability Reporting Standards (ESRS) to zestaw norm i wytycznych opracowanych przez EFRAG na zlecenie Komisji Europejskiej. To dokument ze standardami, których celem jest zapewnienie przejrzystości, porównywalności i kompletności informacji na temat działań związanych z zrównoważonym rozwojem oraz ich wpływu na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę.

Mamy dwa standardy przekrojowe (ESRS 1 – Wymogi ogólne, ESRS 2 – Ogólne ujawnianie informacji) oraz dziesięć standardów tematycznych, dotyczących środowiska (ESRS E1-E5), ludzi (ESRS S1-S4) oraz zarządza-

Europejskie standardy zrównoważonego raportowania

► 12 standardów ► 99 ujawnień ► 1203 punktów danych

Standardy przekrojowe

- **ESRS 1 – Wymogi ogólne** – Standard ESRS 1 opisuje zasady postępowania się standardami, objaśnia ich strukturę. Zawiera zbiór wyjaśnień i definicji podstawowych pojęć oraz ogólne wymagania co do przygotowań do raportowania oraz prezentacji danych w raportach.

ESRS 1 to instruktaż ESRS. Razem z ESRS 2 tworzą podstawę dla pozostałych standardów. W ESRS 1 nie ma konkretnych metryk ani wskaźników. Dokument i załączniki mają charakter edukacyjno-informacyjny. Integralną część ESRS 1 stanowi też siedem obowiązkowych do sprawdzenia dodatków.

ESRS 1			
Wymogi ogólne		Dodatki	
1	Kategorie standardów esrs	A	Rozporządzenie w sprawie Taksono
2	Jakościowe cechy informacji		Ujawnianie informacji dot. poszczególnych podmiotów
3	Podwójna istotność		Podwójna istotność
4	Należyta staranność – oddziaływania, ryzyka, możliwości, ujawnienia ESRS 2		Oszacowanie z wykorzystaniem średnich sektorowych i wskaźników zastępczych
5	Łańcuch wartości – polityki, działania, cele		Treść i struktura oświadczenia
6	Perspektywy czasowe sprawozdawczości takie same jak w przypadku sprawozdania finansowego, rok bazowy	B	Jakościowe cechy informacji
7	Przygotowywanie i prezentacja informacji na temat zrównoważonego rozwoju	C	Wykaz stopniowo wprowadzanych wymogów dotyczących ujawniania informacji
8	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju	D	Struktura oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
9	Powiązania z innymi częściami sprawozdawczości przedsiębiorstw i odpowiednimi informacjami	E	Schemat na potrzeby określania ujawnianych informacji, które należy uwzględnić
10	Przepisy przejściowe	F	Przykład struktury oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS
		G	Przykład włączenia przez odniesienia (referencje)

- **ESRS 2 – Ogólne ujawnianie informacji** - ESRS 2 to standard przekrojowy, czyli ma zastosowanie bez względu na wynik badania podwójnej istotności i bez względu na to, w jakim sektorze działa spółka/grupa kapitałowa, której dotyczy oświadczenie ESG.

Standard zawiera 12 wymogów ujawnieniowych (DR) podzielonych na kategorie:

1. BP (podstawa sporządzania),
2. GOV (ład korporacyjny),
3. SBM (strategia),
4. IRO (zarządzanie istotnymi wpływami, ryzykami i szansami).

Ponadto zawiera 4 wymogi minimalnych ujawnień (MDR), które należy stosować zawsze, gdy w którymś standardzie tematycznym jest wymóg raportowania kwestii dotyczących polityk (MDR-P), działań (MDR-A),

mierników (MDR-M) i celów (MDR-T). Standardy tematyczne mogą wymagać w tych czterech kwestiach ujawnienia jeszcze szerszych informacji, ale zawsze punktem wyjścia będą te minimalne wymogi.

ZAPOZNAJ SIĘ ZE STANDARDAMI!

Komisja Europejska postanowiła ułatwić spółkom wdrażanie podstawowych standardów ESRS. W tym celu EFRAG opracowała dodatkowe wytyczne (Implementation Guidance) dotyczące najważniejszych aspektów związanych z ich stosowaniem. Dotyczą trzech najważniejszych tematów:

- **Analiza podwójnej istotności** (IG 1: Materiality Assessment) [56]
- **Łańcuch wartości** (IG 2: Value Chain) [57]
- **Lista punktów danych** (IG 3: List of Data Points) [58]

Standardy tematyczne

Standardy ESRS dzielą się też na tematyczne.

1. **Zmiana klimatu (ESRS E1):** Raportowanie na temat wpływu działalności na zmiany klimatyczne, w tym emisje gazów cieplarnianych, strategię redukcji emisji oraz adaptację do zmian klimatycznych.
2. **Zanieczyszczenie (ESRS 2):** Raportowanie dotyczące produkcji mikroplastiku, zanieczyszczeń powietrza, wody, gleby, organizmów żywych i zasobów żywnościowych, a także dotyczące substancji potencjalnie niebezpiecznych wzbudzających szczególnie duże obawy.
3. **Woda i zasoby morskie (ESRS E3):** Informacje dotyczące zużycia i zarządzania zasobami wodnymi oraz wpływu na ekosystemy morskie.
4. **Bioróżnorodność i ekosystemy (ESRS E4):** Raportowanie na temat wpływu na bioróżnorodność, zarządzanie ekosystemami oraz działania na rzecz ich ochrony.
5. **Wykorzystanie zasobów oraz gospodarka o obiegu zamkniętym (ESRS E5):** Informacje dotyczące zarządzania zasobami, minimalizacji odpadów i wdrażania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym.
6. **Aspekty społeczne (ESRS S1-S4):** Raportowanie dotyczące własnych zasobów pracowniczych, osób wykonujących pracę w łańcuchu wartości, społeczności dotkniętych działalnością oraz konsumentów i użytkowników końcowych.
7. **Postępowanie w biznesie (ESRS G1):** Informacje dotyczące ładu korporacyjnego, etyki biznesowej, zarządzania ryzykiem i zgodności z przepisami.

Pełna lista 94 tematów (i podtematów): [www.strategta.exchange/the-94-topics-of-the-materiality-analysis-of-csrd/\[23\]](http://www.strategta.exchange/the-94-topics-of-the-materiality-analysis-of-csrd/[23])

Firma nie musi raportować ich wszystkich. Powinna jednak przez nie przejść. ESRS-y nakazują koncentrację wokół tematów istotnych, czyli działaniach mających największy wpływ na środowisko i społeczeństwo. Jednocześnie wymagają określenia ryzyk i szans, jakie mogą wynikać dla firmy ze zmian klimatycznych czy kwestii społecznych. Dla tych tematów oraz ryzyk trzeba oszacować jeszcze wymiar finansowy – podwójna istotność. ESRS-y wymagają też, aby na tematy istotne oraz ryzyka patrzeć nie tylko przez pryzmat firmy, ale z perspektywy jej łańcucha wartości, do czego wrócimy w dalszych rozdziałach.

Inne przepisy

Pamiętaj, że Twoja firma nie funkcjonuje tylko w kontekście odpowiedzialności środowiskowej. Przygotuj sobie zestaw wszystkich dotyczących Cię wymogów, które określają przepisy dla Twojej działalności. Na przykład Pakiet Mobilności dla przewoźników będzie takim przepisem, Dyrektywa o ochronie sygnalistów, e-CMR dla wszystkich działających w logistyce czy dyrektywy RED1 i w przyszłości RED2 dla dostawców paliw, które określają dodatkowe wymogi w zakresie standaryzacji i certyfikacji. Każda firma podlega różnym przepisom, ale jeśli działa zgodnie z prawem i na bieżąco monitoruje sytuację, nie powinno stanowić to dla niej trudnego wyzwania. To czasochłonne, ale istotne, bo będzie miało wpływ na finanse i działania, jakie możesz podjąć w zakresie ESG.

Krok 2: Zrozum, gdzie jesteś!

Najważniejszym krokiem w budowaniu strategii ESG jest analiza danych. Dzięki niej zrozumiesz, gdzie firma obecnie się znajduje. Jak to zrobić? Najpierw zidentyfikuj obszary, w których firma wywiera największy wpływ na środowisko, społeczność i ład korporacyjny. Każda branża ma inne priorytety. Firma produkcyjna ma inne wyzwania niż sieć sklepów odzieżowych czy firma IT. Ważne jest, aby skupić się na tych aspektach, które są dla firmy istotne. Służy do tego analiza podwójnej istotności. Ale co mamy przeanalizować? Sprawdź cały łańcuch wartości, żeby prawidłowo zidentyfikować te kwestie.

A. Powołaj interdyscyplinarny zespół ESG

Wdrożenie ESG nie będzie trwało tydzień czy dwa. Może trwać miesiącami. Wymaga przy tym zaangażowania całego organu zarządzającego oraz działów wyspecjalizowanych w konkretnych operacjach firmy. Niejednokrotnie zarządy (zwłaszcza dużych korporacji) mogą być zmuszone do zatrudnienia lub przebranżowienia swoich pracowników, którzy w pełni poświęcą się realizacji strategii ESG. **Warto zwrócić uwagę, że odpowiedzialność zarządu i rady nadzorczej za raportowanie zgodnie z dyrektywą CSRD jest taka sama jak odpowiedzialność za sprawozdanie finansowe.**

Na początkowym etapie najważniejsze jest jednak zaangażowanie specjalistów, którzy pomogą przeanalizować ESRS oraz działalność firmy pod ich kątem. W następstwie oceny podwójnej istotności w łańcuchu wartości wyjdą na jaw konkretne kwestie, nad którymi opiekę (nadzór i zbieranie danych) można przydzielić konkretnym osobom i ich zespołom. Warto zaangażować jak najwięcej osób posiadających ważne informacje w firmie. ESG to nie jest proces dla jednej osoby.

Model ról organizacyjnych w obszarze ESG

Zarząd Firmy

- Odpowiedzialność Inicjowanie
- Lider ds. Strategii ESG

- Nadzór
- Monitorowanie
- Decyzje strategiczne

Lider ds. Strategii ESG

- Koordynowanie
- Współtworzenie
- Łącznik pomiędzy Zarządem a pozostałymi Interesariuszami

- Odpowiedzialność
- Koordynacja
- Zarządzanie operacyjne
- Zapewnianie ścisłej współpracy

Zespół ds. Strategii ESG

- Zbieranie danych
- Przygotowanie analiz
- Współtworzenie

- Zbieranie danych
- Przygotowanie raportów cząstkowych

Kluczowi Menedżerowie

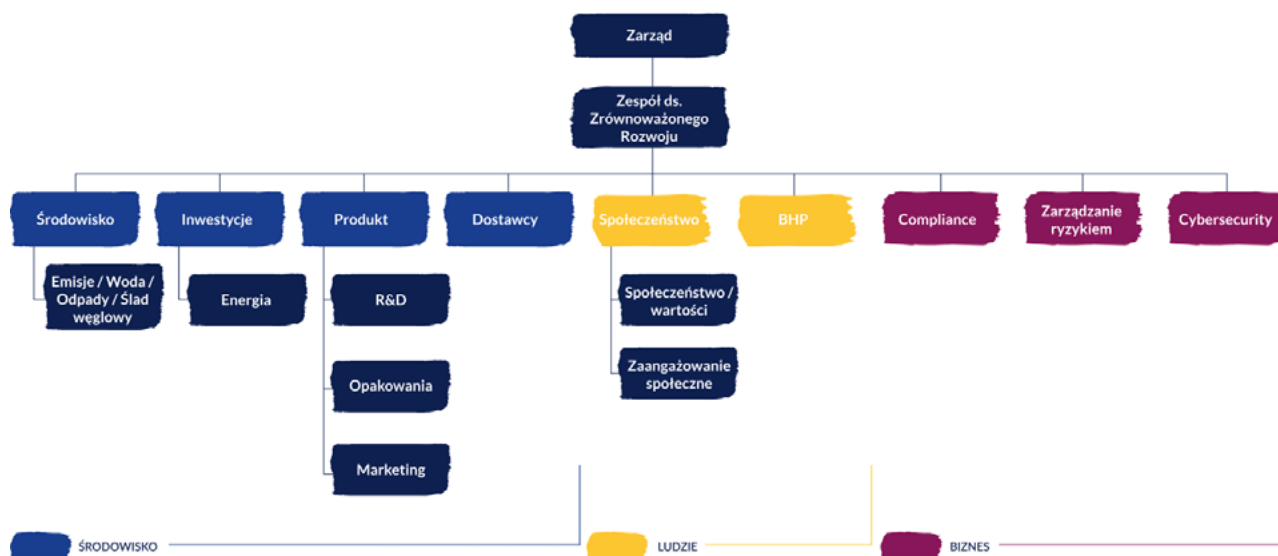
- Konsultowanie
- Współtworzenie
- Zapewnienie zasobów

- Sponsorowanie/Kierowanie projektami wdrożenia inicjatyw zrównoważonego rozwoju
- Zapewnienie zasobów

Pracownicy

- Wykonywanie zadań operacyjnych zgodnie z wytycznymi ESG
- Przygotowywanie danych do raportowania ESG

Docelowa struktura pod kątem zarządzania kwestiami ESG będzie uzależniona od działalności firmy, ale może wyglądać jak schemat wskazujący jednostki organizacyjne w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Śnieżki 2023+”[24].

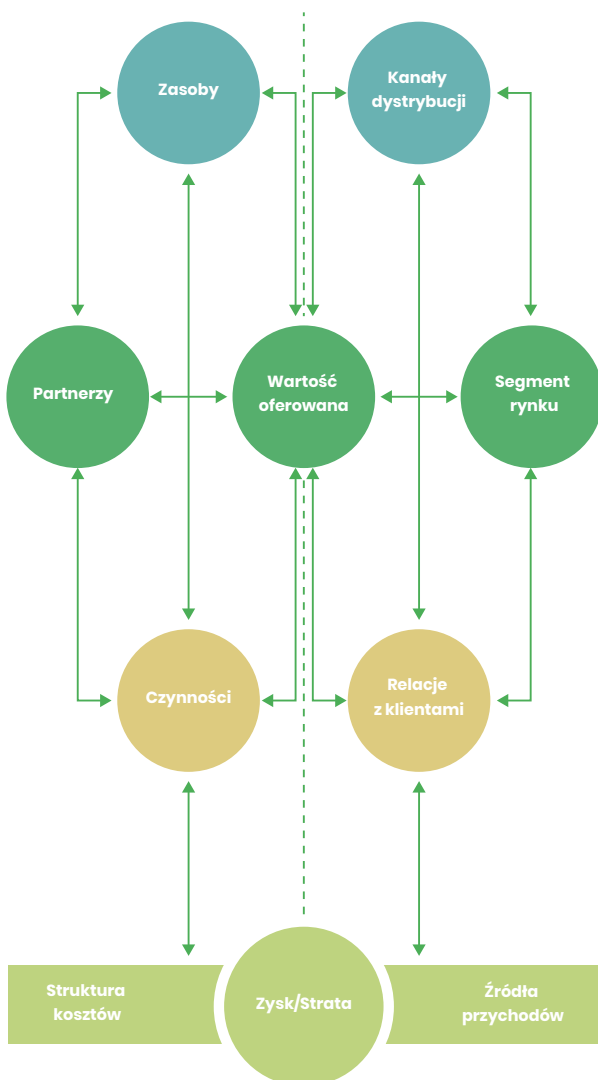

Ulokowanie kwestii ESG w strukturze zarządzania Śnieżka Group [<https://sniezka.com/serwis-esg/zarzadzanie-zrownowazonym-rozwojem/>]

B. Zaczynij od modelu biznesowego

Najpierw skup się na modelu biznesowym swojej organizacji. Dokładnie rozbij działalność firmy na segmenty. Zidentyfikuj główne działania operacyjne, które wpływają na koszty i przychody firmy. Skup się na analizie kanałów sprzedaży, strategii produktowej oraz identyfikacji partnerów strategicznych, np. kluczowych dostawców i dystrybutorów.

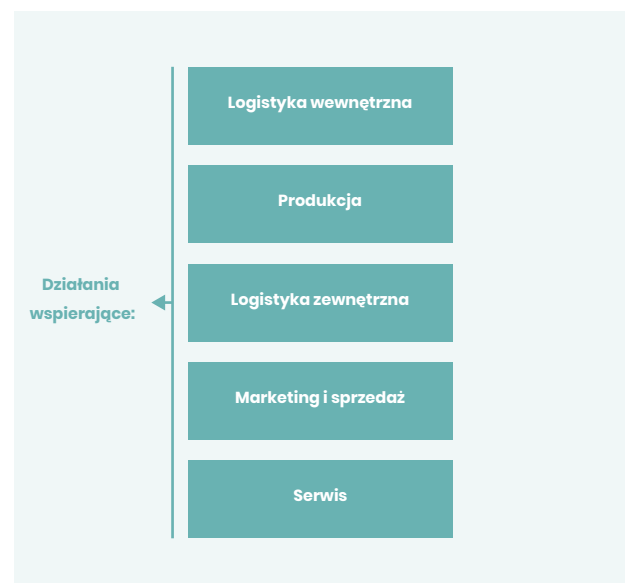
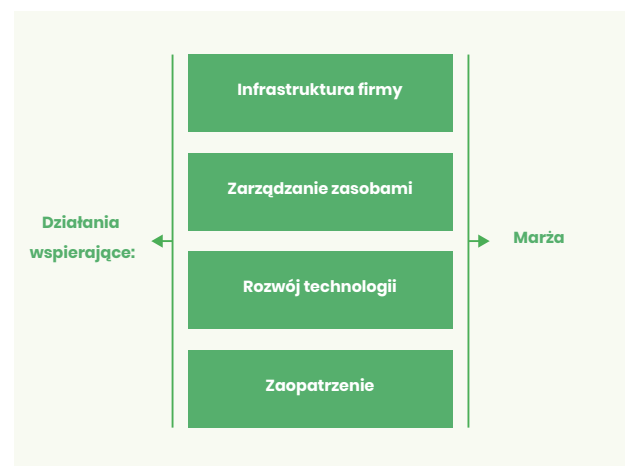

Źródło: Opracowanie boryszielonka.pl na podstawie: A. Osterwalder, Y. Pigneur et alii, Business Model Generation, self-published, Amsterdam 2009, ISBN 978-2-8399-0580-0, s. 44.

C. Przeanalizuj i zmapuj łańcuch wartości

Załącznik II dotychczasowy do Rozporządzenia delegowanego wprowadzającego standardy ESRS (w tabeli 2)[61] definiuje łańcuch wartości jako pełen zakres działań, zasobów i relacji związanych z modelem biznesowym jednostki oraz środowiskiem zewnętrznym, w którym jednostka prowadzi działalność. W rozumieniu europejskich standardów łańcuch wartości obejmuje nie tylko operacje samego przedsiębiorstwa, ale także cały łańcuch dostaw (upstream) oraz łańcuch odbiorców (downstream).

Bazowy model łańcucha wartości

ESRS kładzie nacisk na ocenę materialnych wpływów, ryzyk i szans związanych z kwestiami zrównoważonego rozwoju, które wynikają z działalności własnej firmy oraz relacji z podmiotami w jej łańcuchu wartości.

- Zaczynij od zidentyfikowania i zmapowania wszystkich jednostek, zasobów i relacji zaangażowanych w procesy zarówno w górnym, jak i dolnym “biegu rzeki”.
- Uwzględnij nie tylko bezpośrednich dostawców i klientów, ale także podmioty pośrednie, takie jak organy regulacyjne, firmy logistyczne lub podmioty świadczące usługi związane z końcem cyklu życia produktu, np. firmy zajmujące się gospodarką odpadami.

Dzięki temu procesowi możesz też zmapować wszystkich interesariuszy i zrozumieć ich rolę dla Twojej firmy, co przyda Ci się w ocenie podwójnej istotności oraz do ujawnienia w samym raporcie ESG.

Jakich danych możesz potrzebować?

PRZYKŁADY

1. Dostawcy i logistyka przychodząca:

- Lista dostawców: ich lokalizacja i odległość, terminy dostaw, skala działalności, formy współpracy.

2. Dostawcy i logistyka przychodząca:

- Częstotliwość dostaw i czas realizacji.
- Średni czas dostawy.
- Poziom zapasów na różnych etapach (surowce, komponenty, półprodukty).
- Ryzyko związane z zakłóceniami dostaw (np. polityczne, pogodowe).

3. Logistyka i magazynowanie:

- Koszty magazynowania surowców.
- Efektywność magazynowania (czas magazynowania, ilość przeladowań).
- Emisje związane z magazynowaniem (np. zużycie energii w magazynach).
- Efektywność procesów magazynowych (ilość przeladowanych towarów, czas przetrzymywania).

4. Operacje:

- Czas produkcji (cycle time) dla poszczególnych procesów.
- Wydajność maszyn i linii produkcyjnych (OEE – Overall Equipment Effectiveness).
- Koszty produkcji (surowce, praca, amortyzacja maszyn).
- Zdolności produkcyjne (capacity utilization).
- Wskaźniki jakościowe (np. liczba wadliwych produktów, reklamacje).

5. Logistyka wychodząca:

- Koszty i czas transportu do klientów.
- Sposób zarządzania zamówieniami (systemy ERP, CRM).
- Średnia odległość transportu.
- Wydajność zarządzania zapasami gotowych produktów.
- Poziomy zapasów w dystrybucji.
- Systemy śledzenia dostaw (np. GPS, RFID)

6. Marketing i sprzedaż:

- Koszty i czas transportu do klientów.
- Informacje o kanałach dystrybucji (bezpośrednia sprzedaż, pośrednicy, platformy e-commerce).
- Koszty marketingu na kanał (np. digital, fizyczny).
- Konwersja klientów (odsetek leadów, które przekształcają się w transakcje).
- Wyniki kampanii marketingowych (np. ROI, CTR).
- Średnia wartość sprzedaży (ASP – Average Selling Price).
- Średni czas cyklu sprzedaży (od leadu do zamówienia).

7. Serwis:

- Statystyki dotyczące zwrotów, napraw i usług gwarancyjnych.
- Koszty związane z obsługą zwrotów i wymianą produktów.
- Średni czas serwisu/naprawy.
- Koszt obsługi posprzedażowej (naprawy, gwarancje).
- Poziom satysfakcji klientów (NPS, ankiety).
- Wskaźniki trwałości produktów i ich cyklu życia (Life Cycle Assessment).

8. Zaopatrzenie:

- Koszty zakupów i negocjacje kontraktowe.
- Wskaźniki wydajności dostawców (np. terminowość, jakość dostaw).
- Koszty transportu surowców.
- Alternatywne źródła dostaw.

9. Zarządzanie zasobami ludzkimi:

- Koszty rekrutacji i szkoleń.
- Wskaźniki retencji pracowników.
- Wskaźniki zadowolenia pracowników.
- Wydajność pracowników (produktywność na jednostkę).

10. Rozwój technologiczny:

- Koszty inwestycji w nowe technologie.
- Wydajność systemów IT i automatyzacji.
- Czas wdrożenia nowych technologii i ROI z tych inwestycji.

11. Infrastruktura firmy:

- Koszty administracyjne, finansowe, księgowo, prawne.
- Koszty utrzymania infrastruktury.
- Wskaźniki finansowe (np. EBITDA, marża operacyjna, przepływ pieniężny).
- Wydajność procesów administracyjnych.

W każdej spółce, w zależności od jej modelu biznesowego, łańcuch będzie wyglądał inaczej. Nieraz będzie tak, że poszczególne przedsiębiorstwa będą umiejscowione w różnych etapach łańcucha wartości innych przedsiębiorstw.

Przykład:

Firma transportowa jest jednocześnie w upstream spółki przewożącej towary, ale też w downstream producenta samochodów.

Mimo że często mówimy o jednym łańcuchu wartości, przedsiębiorstwo może mieć ich kilka. Na przykład, firma sprzedająca odzież i obuwie powinna zidentyfikować przynajmniej dwa łańcuchy. Choć operacje, logistyka i sprzedaż mogą być podobne, to upstream i downstream dla obu produktów będą się różnić. Produkcja obuwia opiera się głównie na tworzywach sztucznych i skórze, a odzież na surowcach roślinnych. Odzież można łatwiej poddać recyklingowi, natomiast obuwie często nadaje się jedynie do składowania lub spalania.

Na każdym z poszczególnych etapów procesów zachodzących w firmie powinniśmy zadać sobie pytania – czy dostarcza on wartości dodanej firmie lub klientowi? Jeśli nie, to czy możliwe jest usunięcie go?

Kolejnym krokiem jest mapowanie procesów ze wszystkimi wskaźnikami, żeby znaleźć wszystkie powiązania oraz zrozumieć słabe i mocne strony przedsiębiorstwa. Zidentyfikuj powiązania pomiędzy procesami.

Przykład:

Jak jakość surowców dostarczanych przez dostawców wpływa na dalsze procesy produkcji i dystrybucji oraz niezadowolenie klientów. Co z kolei, może powodować zmniejszenie sprzedaży lub zwiększenie zużycia materiałów.

Pomyśl nad optymalizacją procesów i redukcją kosztów. Możesz już zacząć zastanawiać się nad wpływem na społeczeństwo i środowisko.

Dokładna analiza łańcucha wartości to inwestycja, która pomaga także w identyfikacji źródeł danych od naszych partnerów. Proces ten wymaga ciągłego monitorowania, zarówno z perspektywy raportowania, jak i w ramach należytej staranności. Zbieraj dane o efektywności kosztowej, poziomach zapasów i jakości dostawców i innych kluczowych dla twojej firmy wskaźnikach stanowiących wartość dodaną twojej firmy lub mogącą nią być. Zidentyfikuj też „wąskie gardła” w łańcuchu wartości, które wpływają negatywnie na efektywność operacyjną lub zagadnienia zrównoważonego rozwoju.

Im lepiej zmapujemy nasz biznes, tym precyzyjniejsze będą wyniki badania istotności. Sama wiedza o tym, że nasze produkty wymagają surowców roślinnych, może nie wystarczyć. Gdy jednak znamy miejsca ich uprawy, możemy zidentyfikować zagrożenia, takie jak susza, lub wpływ na bioróżnorodność, jeśli uprawy prowadzone są na obszarach po wycince lasów pierwotnych.

Zrównoważony łańcuch wartości KGHM Polska Miedź S.A. [<https://kgbm.com/pl/zrownowazony-rozwoj/zrownowazony-rozwoj>]

Za przykład zrównoważonego łańcucha wartości możemy wziąć KGHM Polska Miedź S.A. Firma samodzielnie realizuje procesy od eksploracji i wydobycia surowców, przez produkcję, transport i dostarczanie do odbiorców, aż po zarządzanie odpadami. Spółka wdraża zrównoważony rozwój na każdym etapie łańcucha. Zrównoważone zarządzanie tymi różnorodnymi procesami pozwala KGHM ograniczać negatywny wpływ na środowisko.

łańcuch wartości – przepisy przejściowe

Według sekcji 10.2 w ESRS 1 w pierwszych trzech latach raportowania zgodnie z ESRS, jeśli firma nie ma dostępu do pełnych informacji o łańcuchu wartości na wyższym i niższym szczeblu, powinna wyjaśnić podjęte działania w celu uzyskania tych danych, przyczyny ich niedostępności oraz plany na przyszłość. Aby ograniczyć obciążenia, firma może ograniczyć ujawnienia do danych dostępnych wewnętrznie i publicznie, a mierniki mogą pomijać dane z łańcucha wartości, z wyjątkiem informacji wymaganych przez przepisy UE (dodatek B do ESRS 2). Od czwartego roku firma musi uwzględniać wszystkie wymagane informacje dotyczące łańcucha wartości.

D. Zmapuj interesariuszy

Na podstawie powiązań w łańcuchu wartości zmapuj też wszystkich obecnych i potencjalnych interesariuszy twojej firmy.

Wewnętrzni:

Pracownicy i ich rodziny

Wspólnicy

Zewnętrzni:

Klienci

Instytucje i Urzędy

Dostawcy

Konsumenci

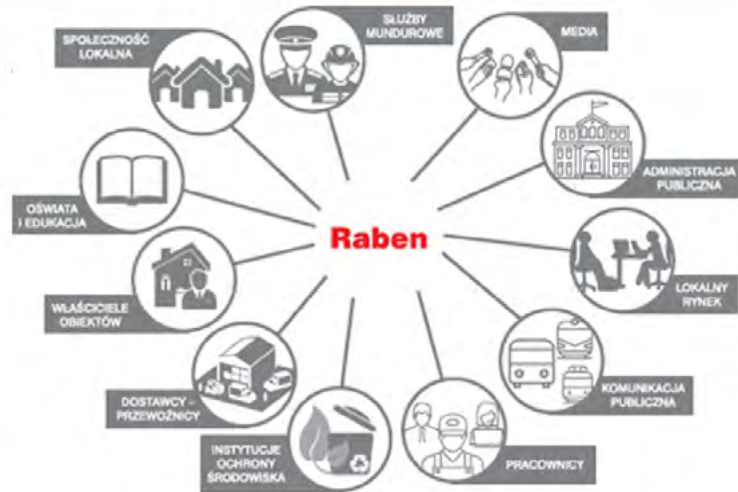
Kandydaci do pracy

Regulatorzy

Media

NASI INTERESARIUSZE

- 1 **Pracownicy, kierownicy, współpracownicy**
- 2 **Klienci**
- 3 **Przewoźnicy drogowi, armatorzy, linie lotnicze, deweloperzy lub właściciele obiektów logistycznych**
- 4 **Dostawcy, inni partnerzy biznesowi**
- 5 **Społeczność lokalna, uczelnie i szkoły, administracja publiczna, instytucje i organy państwowe, inni interesariusze**

Mapa interesariuszy grupy Raben [fragment prezentacji Marty Szymborskiej z 2023 roku]

Interesariusze są konieczni w procesie identyfikacji kwestii istotnych oraz zaangażowania w redukcję negatywnych wpływów w łańcuchu.

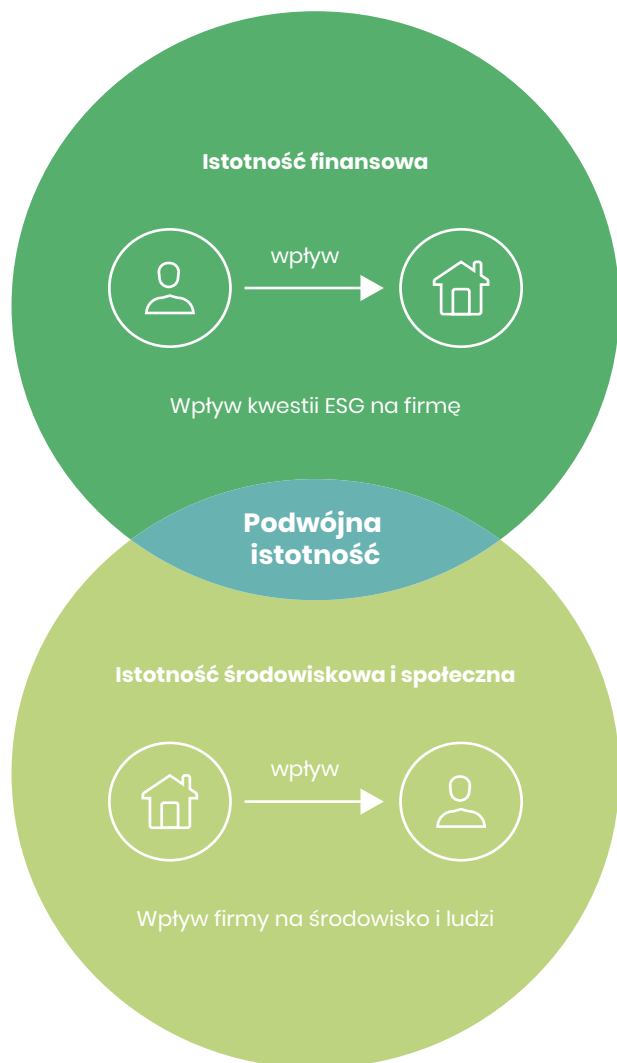
E. Przeprowadź ocenę podwójnej istotności

W kontekście ESG na poziomie zbierania danych do analizy łańcucha wartości możesz zbierać już informacje od partnerów (certyfikacje np. ISO 14001, informacje na temat zużycia energii, wody, surowców przez dostawców, dane o emisjach CO₂ i śladzie węglowym dostawców, praktyki zrównoważonego rozwoju stosowane przez dostawców). Na tym etapie możesz już identyfikować kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem, które znajdziesz w ESRS. Dla każdego procesu z pomocą podwójnej istotności zidentyfikuj kluczowe wskaźniki ESG (np. koszty transportu, emisje CO₂, czas realizacji) i porównaj je z benchmarkami branżowymi.

Analiza podwójnej istotności w skrócie [14]

1. Zrozum kontekst – analizuj wszystkie działania, relacje gospodarcze, regulacje i kontekst ESG.
2. Zidentyfikuj potencjalne kwestie zrównoważonego rozwoju ważne dla twojej firmy
3. Zidentyfikuj rzeczywiste i potencjalne IRO (wpływy, ryzyka i szanse) związane ze zrównoważonym rozwojem.
4. Oceń i określ istotność IRO w całym łańcuchu wartości i relacjach z interesariuszami według zasady podwójnej istotności.
5. Wykaż istotne IRO na podstawie, których stworzysz raport zrównoważonego rozwoju zgodnie z wymogami wszystkich standardów ESRS.
6. Zidentyfikuj braki w danych i działaniach
7. Włącz istotne aspekty do swojej strategii i działań firmy
8. Raportuj ESG zgodnie ze standardami ESRS

Tutaj przechodzimy do oceny podwójnej istotności, najważniejszej i najbardziej złożonej kwestii ESG. Firmy raportujące ESG muszą rozpatrywać istotność danej kwestii z dwóch perspektyw: społeczno-środowiskowej i ekonomicznej.

Dodatkowo muszą patrzeć na:

1. **Wpływ swojej działalności na otoczenie** – jak firma oddziałuje na środowisko naturalne, społeczeństwo, pracowników, lokalne społeczności itp.
2. **Wpływ otoczenia na firmę** – jak zasoby (np. surowce, ludzie) oraz relacje (np. współpraca z dostawcami) wpływają na działalność firmy, jej koszty, jakość zasobów i relacje biznesowe.

Podwójnej istotności wymagają zarówno ESRS jak i globalne wytyczne. Jednak w przeciwieństwie do GRI czy ISSB, podejście ESRS jest kompleksowe, bardziej sformalizowane i skoncentrowane na różnych aspektach istotności, w tym na istotności finansowej.

Warto jednak od razu podkreślić, że podwójna istotność to nie ta sama istotność, z której korzystamy przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, gdzie istotną jest informacja, której zatajenie lub zniekształcenie może wpłynąć na decyzje odbiorców tych sprawozdań.

Podwójna istotność ma podobne cele, ale służy do identyfikacji ważnych kwestii ESG dla nas i interesariuszy. Istotne kwestie zidentyfikowane w tym procesie powinny być podstawą zrównoważonej strategii, a w konsekwencji także działań, zbioru danych oraz obszarów do raportowania. W rozporządzeniu delegowanym ESRS znajdziesz ogólne wytyczne. Nie znajdziesz tam jednak konkretnego schematu przeprowadzenia tego procesu. Firmy muszą dostosować ten proces do swoich specyficznych potrzeb i uwarunkowań przy zachowaniu wytycznych. Przyjęta metodyka wymaga jednak ujawnienia w raporcie. To co opisujemy poniżej to uogólniony przykład.

Podwójna istotność a Europejskie Standardy Zrównoważonego Raportowania

Informacje dotyczące analizy znajdziemy w różnych częściach ESRS oraz w samej dyrektywie[61]. Oto kilka podpowiedzi gdzie możemy znaleźć dokładniejsze informacje o procesie, w tym zasadę podwójnej istotności oraz sposób raportowania wyników tego badania.

<p>ESRS 1</p>	<p>Rozdział 3: Zawiera opis podstawowych kwestii ESG takiej jak zasady podwójnej istotności, definicję istotności wpływu i istotności finansowej oraz szczegółowe parametry każdej z tych perspektyw.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wymogi dotyczące stosowania (application requirements) w AR16: Zawierają ustrukturyzowaną, trzy poziomą listę 90 zagadnień zrównoważonego rozwoju, które należy uwzględnić w badaniu istotności. Każde powyższe zagadnienie posiada swoje szczegółowe omówienie w odpowiadającym mu standardzie
<p>ESRS 2</p>	<p>IRO-1: Nakłada obowiązek szczegółowego opisanie procesu badania istotności.</p> <ul style="list-style-type: none"> SBM-3: Nakazuje przedstawienie listy wszystkich ustalonych w wyniku badania istotnych wpływów, ryzyk i szans wraz z ich szczegółowym opisem. IRO-2: Reguluje sposób sporządzenia listy standardów i wymogów ujawnieniowych, które zostały uznane za istotne w wyniku badania.

Etap 1: Analiza otoczenia, łańcucha wartości i relacji z interesariuszami

Jednym z pierwszych etapów badania istotności powinno być mapowanie łańcucha wartości. Dopiero znając dobrze swój łańcuch wartości, jesteśmy w stanie zidentyfikować na jakie zagadnienia możemy mieć wpływ w całym łańcuchu wartości, a także od jakich zasobów i relacji zależy nasza działalność operacyjna.

Przeanalizuj swoją strategię, sprawozdania finansowe oraz jakie informacje (dokumenty, oferty, faktury) przekazujesz poszczególnym interesariuszom. Zaczynij od opracowania modelu biznesowego, łańcucha i identyfikacji interesariuszy.

Wypisz też wszystkie obowiązki, jakie nakładają na Ciebie przepisy i koszty z tym związane (np. Taksonomia, ale też Pakiet mobilności, Prawo budowlane, itp.).

Dodatkowo musimy umiejscowić się w kontekście makroekonomicznym, czyli wiedzieć jakie są oczekiwania i wymagania interesariuszy wobec naszej firmy, jaki mają na nas wpływ oraz jaki my wpływ wywieramy na

nich [15]. Metody oraz efekty tych działań i tak musisz przedstawić w raporcie.

Jednak nie zapomnij, że będziemy badać tu kontekst ESG. Warto analizować, jak konkurencja reaguje na nowe wymagania ESG, jakie technologie i innowacje wprowadza, by zmniejszyć swój wpływ na środowisko, oraz jakie działania podejmuje w zakresie zarządzania czy odpowiedzialności społecznej.

Co powinno być efektem tego etapu:

- Dokładna analiza działań i oferty firmy w kontekście łańcucha wartości i powiązań biznesowych,
- Identyfikacja kluczowych interesariuszy (np. pracownicy, klienci, dostawcy, społeczności lokalne, inwestorzy) i relacji z firmą,
- Analiza otoczenia regulacyjnego i kontekstu makroekonomicznego,
- Wykaz trendów i najlepszych praktyk w branży w zakresie zrównoważonego rozwoju i raportowania ESG.

Etap 2: Identyfikacja oddziaływań i kwestii ESG

W tym kroku zidentyfikujesz kwestie, które mogą być istotne w działalności swojej organizacji oraz jej łańcuchu wartości. Musisz zebrać informacje związane z ESG. Musisz przeanalizować swoją działalność i zrozumieć w jaki sposób przedsiębiorstwo integruje lub może zintegrować kwestie ESG. Ocena powinna uwzględniać zarówno wpływ na środowisko (np. emisje CO₂, zużycie zasobów naturalnych) i społeczeństwo (np. warunki pracy, prawa

człowieka), jak i ryzyka finansowe (np. ryzyko regulacyjne, ryzyko utraty dostawców). Skup się na ocenie, jak poszczególne kwestie mogą wpłynąć na stabilność finansową firmy oraz jej reputację.

Zacznij od wymogów dotyczących stosowania (oznaczonych paragrafem AR 16) w rozporządzeniu ESRS.

Paragraf ten wskazuje różne kwestie jako punkt wyjścia do analizy w stosunku do naszych wcześniejszych kroków.

<p>Środowisko</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie się do zmiany klimatu • Łagodzenie zmiany klimatu • Zarządzanie wodą w firmie • Zarządzanie poborem energii • Oddziaływanie na usługi ekosystemowe i zależności od nich • Gospodarka o obiegu zamkniętym – wpływy zasobów związane z produktami i usługami i wykorzystaniem zasobów) • Odpady
<p>Spółeczeństwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczeństwo zatrudnienia • Czas pracy • Odpowiednia płaca • Dialog społeczny • Wolność zrzeszania się, istnienie rad zakładowych oraz prawa pracowników do informacji, konsultacji i uczestnictwa • Rokowania zbiorowe, w tym odsetek pracowników objętych układami zbiorowymi • Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym • Bezpieczeństwo i higiena pracy • Równouprawnienie płci i równość wynagrodzeń za pracę o takiej samej wartości • Szkolenia i rozwój umiejętności • Zatrudnienie i integracja osób z niepełnosprawnościami • Środki zapobiegania przemocy i nękanii w miejscu pracy • Różnorodność • Praca dzieci • Praca przymusowa • Odpowiednie warunki mieszkaniowe • Prywatność • Woda i warunki sanitarne • Oddziaływanie na grunty • Oddziaływanie na bezpieczeństwo • Wolność wypowiedzi • Wolność zgromadzania się • Oddziaływanie na obrońców praw człowieka • Prawa ludności rdzennej (samostanowienie, prawo kulturalne, wcześniejsza, dobrowolna i świadoma zgoda) • Bezpieczeństwo osoby • Ochrona dzieci • Niedyskryminacja • Dostęp do produktów i usług • Odpowiedzialne praktyki marketingowe
<p>Ład korporacyjny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura korporacyjna • Ochrona sygnalistów • Dobrostan zwierząt • Zaangażowanie polityczne i działalność lobbingsowa • Zarządzanie stosunkami z dostawcami, w tym praktyki płatnicze • Zapobieganie oraz wykrywanie korupcji, w tym szkolenia • Incydenty korupcji

Jak zatem odnieść się do tych tematów? W sektorze TSL w kontekście np. przystosowania się do zmiany klimatu, głównym wyznacznikiem będą emisje gazów cieplarnianych, głównie CO₂. Mogą jednak występować inne zagrożenia w kontekście działalności. Aby je zidentyfi-

kować możesz korzystać z różnych źródeł identyfikacji tych kwestii, jak standardy branżowe np. raporty ESG konkurencji, analizy specjalistycznych mediów czy publikacje naukowe uznanych organizacji

Przykładowa analiza tematu: Przystosowanie się do zmiany klimatu

Środowisko	Wzrost częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych (np. powodzie, wichury) wpływa na bezpieczeństwo transportu i dostępność infrastruktury logistycznej. Rosnące wymagania regulacyjne (np. Pakiet Fit for 55) zmuszają firmy do redukcji emisji CO ₂ oraz przystosowania się do nowych standardów.
Kluczowe wskaźniki	Emisje CO ₂ z floty transportowej (tony/rok) Liczba pojazdów spełniających normy emisji Euro 6 i wyższe Liczba wdrożonych technologii ograniczających emisje (np. biopaliwa, LNG, napędy elektryczne).
Potencjalne zagrożenia	Utrata klientów preferujących firmy o niższym śladzie węglowym. Koszty inwestycji w ekologiczne technologie. Możliwość wyższych kar za przekroczenie norm emisji.
Potencjalne korzyści	Poprawa wizerunku firmy jako lidera zrównoważonego transportu. Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych dzięki nowoczesnym technologiom (np. pojazdy elektryczne).
Działania do wdrożenia	Modernizacja floty poprzez zakup pojazdów elektrycznych i hybrydowych. Wdrożenie systemu zarządzania flotą (np. monitorowanie stylu jazdy, redukcja niepotrzebnych przebiegów). Współpraca z dostawcami technologii niskoemisyjnych.
Relacje z interesariuszami	Klienci: Wprowadzanie certyfikatów potwierdzających zrównoważony transport. Dostawcy: Preferowanie dostawców oferujących technologie ograniczające emisje. Społeczności lokalne: Transparentna komunikacja nt. działań zmniejszających emisje i wpływ na klimat.
Trendy w branży	Zwiększenie zainteresowania biopaliwami i wodorem. Rozwój sieci stacji ładowania dla pojazdów elektrycznych. Wzrost inwestycji w intermodalne rozwiązania transportowe.
Wymogi regulacyjne	Unijna Taksonomia: Dostosowanie działalności do celów środowiskowych (np. redukcji emisji gazów cieplarnianych). Rozporządzenie ESRS E1: Sprawozdawczość dot. łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do ich skutków.
Przykłady dobrych praktyk	IVECO: Rozwój pojazdów napędzanych biometanem. DB Schenker: Wdrożenie elektrycznych ciężarówek w logistyce miejskiej.

W łagodzeniu zmian klimatu pokazujemy nasze działania jakie podejmujemy lub możemy podjąć, aby ograniczyć te skutki. I analizujemy je dokładnie w ten sam sposób. Tak analizujemy i mapujemy każdy inny temat, który pojawi się w kontekście naszej firmy, łańcucha i naszych interesariuszy. Musimy sprawdzić wszystkie pod kątem wpływu materialnego (społeczeństwo, środowisko w relacji z firmą) i finansowego (szanse i ryzyka oparte na miernikach). Pamiętaj o wskaźnikach, miernikach i wymogach ujawnieniowych w ESRS. Powinniśmy też zrewidować nasze myślenie z osobami zainteresowanymi.

Najważniejszym rezultatem tego kroku jest stworzenie listy skutków działań, zagrożeń i możliwości do dalszej oceny. Na podstawie tej listy możemy od razu stworzyć ankietę/agendę spotkań dla interesariuszy. Musimy zaangażować ich w ten proces.

Najprostszym sposobem na zaangażowanie interesariuszy na tym etapie jest sporządzenie ankiety i wystąpienie jej.

Przykładowa merytoryka ankiety:

- 1. Identyfikacja interesariusza:** Pytanie: Którą grupę interesariuszy respondent reprezentuje?
- 2. Ważność relacji:** Pytanie: W skali od 1 do 5, jak interesariusz ocenia swoją relację z firmą w kontekście zrównoważonego rozwoju?
 - 1 (Mało istotne)
 - 5 (Bardzo istotne)
- 3. Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs):** Pytanie: Które z poniższych celów zrównoważonego rozwoju są obecnie realizowane przez moją firmę?
 - wykaz wszystkich celów
- 4. Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs):** Pytanie: Które powinny być wspierane w przyszłości?
 - wykaz wszystkich celów
- 5. Kluczowe tematy ESG:** Pytanie: Które z poniższych tematów powinny być priorytetowe dla mojej firmy?
 - wykaz wszystkich tematów ESG potencjalnie istotnych
- 6. Ocena wpływu: Pytanie:** Czy interesariusz uważa, że firma ma wpływ na poniższe obszary? Jeśli tak, proszę wskazać, czy ten wpływ jest pozytywny, negatywny czy mieszany, oraz ocenić siłę wpływu w skali od 1 do 5. (Każda kategoria umożliwi ocenę wpływu jako pozytywny, negatywny lub mieszany, oraz ocenę ważności od 1 do 5.)
 - wykaz wszystkich tematów ESG potencjalnie istotnych
- 7. Sekcja otwarta:** Pytanie: Czy są inne tematy związane z ochroną środowiska, społeczeństwem lub ładem korporacyjnym, które powinny być uwzględnione przez moją firmę, a nie zostały wymienione wcześniej?

ESRS zwraca też uwagę na unijne regulacje w ogóle i wskazuje, że jeżeli wymagają one zaraportowania jakichś kwestii, to tematy te powinny być automatycznie uznawane za istotne. Nie oznacza to jednak, że nie trzeba wtedy prowadzić oceny podwójnej istotności. Wciąż będzie nam potrzebna do wyboru odpowiednich wskaźników do uwzględnienia w raporcie.

Etap 3: Ocena istotności oddziaływań

Po opracowaniu tematów, musimy sprawdzić czy faktycznie są dla nas istotne. Najpierw sprawdzamy istotność wpływu, czyli perspektywę, jak jednostka działa na otoczenie, zmianę klimatu i ludzi.

- Istotność oddziaływania - Kwestia związana ze zrównoważonym rozwojem jest istotna z perspektywy wpływu, o ile odnosi się do istotnych rzeczywistych lub potencjalnych, pozytywnych lub negatywnych oddziaływań jednostki na ludzi lub

środowisko w perspektywie krótko-, średnio- lub długoterminowej. Dotyczy operacji własnych, jak i łańcucha wartości na wyższym i niższym szczeblu, w tym za pośrednictwem produktów i usług, a także relacji biznesowych – z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i zarządzania.

Właściwe zaangażowanie interesariuszy, takich jak pracownicy, przedstawiciele społeczności, ale też eksperci sektorowi może Ci pomóc w zrozumieniu wpływów oraz ich skutków.

Skorzystaj głównie z “ESRS 1 sekcja 3.4 Istotność oddziaływania” aby:

Krok 1: Podać definicję ocenianego tematu.

Krok 2: Ocenić dotkliwość wpływu dla ocenianego tematu, czyli:

Krok 2A: Określić skalę wpływu.

	A. Skala wpływu	B. Zakres wpływu	C. Możliwość naprawienia wpływu
5	absolutny	globalny / całkowity	nieodwracalne
4	wysoki	rozpowszechniony	bardzo trudne do naprawienia lub długoterminowe
3	średni	średni	trudne do naprawienia lub średnioterminowe
2	niski	skoncentrowany	możliwe do naprawienia wysiłkiem (czas i koszty)
1	minimalny	ograniczony	stosunkowo łatwe do naprawienia krótkoterminowe
0	brak	brak	bardzo łatwe do naprawienia

Krok 2B: Określić zakres wpływu.

Krok 2C: Wykoncypować możliwości naprawy wpływu negatywnego.

W sytuacji, gdy nie znasz oddziaływania i nie masz możliwości weryfikacji, piszesz o tym w raporcie i zakładasz 5 - najgorszy scenariusz.

Krok 3: Określ wstępną istotność wpływu analizowanego tematu.

W tym kroku używamy wyników z kroku 2, aby obliczyć wskaźnik wstępnej istotności wpływu.

Skala Wpływu + Zakres Wpływu + Możliwość Naprawy Wpływu = Wskaźnik Wstępnej Istotności Wpływu

Jeśli w kroku 2A skala wpływu zostanie oceniona jako absolutna i/lub w kroku 2B zakres wpływu zostanie oceniony jako globalny/całkowity i/lub w kroku 2C możliwość naprawy wpływu zostanie oceniona jako nieodwracalna, poziom wstępnej materialności wpływu będzie krytyczny.

Krok 4: Oceń istotność tematu

Teraz uwzględnij wyniki poprzednich kroków i prognozuj, jak te wpływy mogą się rozwijać w przyszłości na poziomie ogólnym i sektorowym. Podczas oceny bierzemy pod uwagę prawdopodobieństwo wystąpienia wpływów w różnych okresach czasu.

3) Wstępna istotność wpływu	
(10,12)	istotny
(8,10)	ważny
(5,8)	informacyjny
< 5	minimalny
≥ 12	krytyczny

Prawdopodobieństwo

Cena

- skala ilościowa np. %
skala jakościowa, przy użyciu określę jak:
- **Niskie** (rzadkie przypadki)
 - **Średnie** (możliwe, choć rzadko)
 - **Wysokie** (prawdopodobne w najbliższym czasie)

Krytyczny

Dane historyczne: Przegląd wcześniejszych przypadków danego typu wpływu, np. problemy z dostawcami lub naruszenia praw pracowniczych.

Analiza przyszłych trendów: Uwzględnianie przyszłych zmian, takich jak zmiany klimatyczne, zmiany regulacyjne lub zmiany rynkowe, które mogą wpłynąć na prawdopodobieństwo danego wpływu.

Pozycja w łańcuchu wartości: Jeśli dany wpływ dotyczy dalszych podmiotów w łańcuchu wartości (np. dalsi dostawcy lub klienci), może to zmniejszać kontrolę nad tym wpływem, co może zwiększać jego prawdopodobieństwo.

Zależności od kluczowych zasobów: Jeśli firma jest silnie uzależniona od danego zasobu lub partnera, wzrasta prawdopodobieństwo, że ewentualne problemy w tej relacji wywołają negatywny wpływ.

Jeśli mamy wątpliwości co do poprawności naszego wskaźnika istotności, możemy skorzystać z opinii ekspertów.

Po dokonaniu oceny określamy, czy temat jest istotny, korzystając z tych samych poziomów, które używaliśmy wcześniej (krytyczny, istotny, ważny itp.). Jeśli ocena sugeruje, że temat jest istotny (czyli ma znaczący wpływ), kończymy ten etap. Jeśli temat okazuje się nie-

istotny z perspektywy wpływu, przechodzimy do kroku 5. Jeśli temat jest istotny, ale zauważamy, że poziom istotności może się różnić między sektorami, przechodzimy do kroku 5, aby dostosować wymagania dotyczące ujawnień dla różnych sektorów.

		Dotkliwość wpływu				
		Nieistotna	Informacyjna	Do obserwacji	Wysoka	Kluczowa
Prawdopodobieństwo		1	2	3	4	5
Prawdopodobne	5	Do obserwacji	Wysoka	Kluczowa	Kluczowa	Kluczowa
Prawie pewne	4	Do obserwacji	Wysoka	Wysoka	Kluczowa	Kluczowa
Możliwe	3	Informacyjna	Do obserwacji	Wysoka	Wysoka	Kluczowa
Mało prawdopodobne	2	Minimalna	Informacyjna	Do obserwacji	Do obserwacji	Wysoka
Rzadkie	1	Minimalna	Minimalna	Informacyjna	Informacyjna	Do obserwacji

Kategorie i punktacja:

Kluczowa ≥12 pkt	Wysoka 9–11 pkt	Do obserwacji 7–8 pkt	Informacyjna 5–6 pkt	Nieistotna <5 pkt
------------------	-----------------	-----------------------	----------------------	-------------------

Krok 5: Gdy temat jest nieistotny lub ma znaczenie dla sektora

Ten krok wykonuje się tylko wtedy, gdy Krok 4 uznał temat zrównoważonego rozwoju za informacyjny lub minimalny. W Kroku 5 powtarzamy Kroki 2, 3 i 4 dla

każdego sektora, aby ocenić, czy temat jest istotny z perspektywy wpływu. Wyniki te pozwalają określić istotność tematu w danym sektorze i używane są do wskazania odpowiednich ujawnień sektorowych. Ostateczne wyniki mogą być przedstawione w tabeli według sektorów.

Istotność wpływu tematu na sektor	Sektor 1	Sektor 2	Sektor 3	Sektor 4	Sektor 5
Temat 1	znaczny	znaczny	ważny	ważny	krytyczny
Temat 2	krytyczny (wszystkie przedsięwzięcia)				
Temat 3	minimalny	minimalny	znaczny	informacyjny	minimalny
Temat 4	minimalny				

Najważniejsza do wypracowania na tym etapie to ocena potencjalnych i rzeczywistych wpływów na środowisko i społeczeństwo (impact materiality) z uwzględnieniem czynników tj. dotkliwość i prawdopodobieństwo w przypadku negatywnych oddziaływań oraz skali, zakresu i prawdopodobieństwa w przypadku oddziaływań pozytywnych w perspektywach: do roku, do pięciu lat i powyżej pięciu lat.

Etap 4: Ocena wpływu finansowego

Cały proces oceny istotności finansowej ma na celu zidentyfikowanie kluczowych tematów ESRS, które mogą wpływać na finanse przedsiębiorstwa. W wyniku tego procesu firma powinna uzyskać obraz ryzyk i możliwości wynikających z ESG w kontekście finansowym, co pozwoli lepiej zrozumieć je w strategii przedsiębiorstwa oraz zintegrować je w swoich raportach finansowych zgodnie z wymogami CSRD.

W procesie oceny wpływu finansowego w ramach ESG istotne jest zrozumienie, jak różne czynniki ESG mogą wpływać na ryzyka lub szanse związane z:

- **rozwojem firmy,**
- **jej sytuację finansową,**
- **wynikami finansowymi,**
- **przepływami pieniężnymi,**
- **dostępem do finansowania lub kosztem kapitału.**

Ocena musi również uwzględniać, czy ryzyko lub szansa mają **krótkoterminowy** (do 1 roku), **średnioterminowy** (do 5 lat) czy **długoterminowy** (powyżej 5 lat) wpływ.

Krok 1: Zdefiniuj temat zrównoważonego rozwoju

Zgodnie z **ESRS 1**, każda kwestia ESG musi być precyzyjnie zdefiniowana. Proces rozpoczyna się od wyboru tematu lub pod-tematu. Należy zachować odpowiedni poziom szczegółowości, aby umożliwić dokładną ocenę wpływu finansowego. Każdy temat (lub pod-temat) musi być analizowany oddzielnie, nawet jeśli jest powiązany z innymi. Przykładowo, firma transportowa powinna analizować oddzielnie wpływ na finanse związany z emisjami gazów cieplarnianych z pojazdów, wpływ regulacji dotyczących norm emisji CO2 na wydatki oraz wpływ zakupu pojazdów bezemisyjnych na działalność.

Zależności od zasobów naturalnych, ludzkich i społecznych mogą być źródłem ryzyka lub możliwości finansowych. Zależności mogą wywoływać skutki:

- poprzez wpływ na zdolność jednostki do dalszego wykorzystywania lub pozyskiwania zasobów niezbędnych w jej procesach biznesowych, jak również na jakość i ustalanie cen tych zasobów; oraz
- poprzez wpływ na zdolność jednostki do polegania na stosunkach niezbędnych w jej procesach biznesowych na możliwych do zaakceptowania warunkach.

Krok 2: Zidentyfikuj efekty finansowe

Celem tego kroku jest analiza, w jaki sposób dany temat z ESRS wpływa na wartość przedsiębiorstwa. Kluczowe jest zrozumienie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych efektów, które mogą nie być uwzględniane w tradycyjnych raportach finansowych.

Efektom finansowym jest każda zmiana, która:

- wpływa na wyniki finansowe (przychody, zyski, przepływy pieniężne),
- zmienia koszty działalności,
- wpływa na zdolność pozyskiwania i koszt kapitału,
- wiąże się z ryzykiem utraty wartości rynkowej firmy, wynikającym z braku spełnienia wymogów ESG.

Krok 2A: Kontynuacja wykorzystywania zasobów

Teraz celem jest sprawdzenie czy firma będzie w stanie efektywnie wykorzystywać zasoby (ludzkie, naturalne, kapitałowe), które są ważne dla działalności, oraz jakie czynniki wpływają na zdolność do kontynuacji korzystania z tych zasobów. Oczywiście w kontekście analizowanych tematów. Tutaj znajdziemy też większość ryzyk i możliwości finansowych. Analiza obejmuje:

- **Ceny i marże:** Jak cena zasobów wpływa na wyniki finansowe przedsiębiorstwa?
- **Rynek zasobów i dostępność:** Jak zmiany w dostępności zasobów, takich jak surowce naturalne lub siła robocza, wpływają na działalność operacyjną?
- **Degradacja zasobów:** Jakie koszty wiążą się z utrzymaniem, regeneracją lub odtworzeniem zasobów? Jak długo zasoby będą użyteczne?
- **Ograniczenia regulacyjne:** Jak polityki i regulacje wpływają na możliwość korzystania z zasobów?

Przykładowo, oceniamy, w jaki sposób regulacje dotyczące norm emisji wpłyną na konieczność przekształcenia floty i potencjalne wydatki z tym związane, ale też potencjalne szanse, jakie się z tego urodzą.

Krok 2B: Zbadaj zależność od relacji

W tym kroku oceniamy, jak ESG wpływa na zdolność firmy do utrzymania kluczowych relacji biznesowych. Analizujemy tutaj zarówno relacje z dostawcami, klientami, jak i finansowymi partnerami:

- **Instytucje finansowe:** Czy firma ma dostęp do finansowania na korzystnych warunkach? Czy zmiany ESG mogą wpłynąć na warunki udzielania kredytów?
- **Łańcuch dostaw:** Jakie ryzyka ESG mogą zakłócić współpracę z dostawcami? Czy firma może stracić kluczowych partnerów w łańcuchu wartości?
- **Klienci:** Jak etyka biznesowa, prywatność danych, bezpieczeństwo produktów i inne czynniki ESG wpływają na relacje z klientami w kontekście finansowym?
- **Spółeczności lokalne:** Jakie jest postrzeganie firmy wśród lokalnych społeczności? Czy istnieje ryzyko związane z reputacją i stratami finansowymi?

Przykład: Firma zależna od dostawców surowców naturalnych może napotkać ryzyko związane z dostępnością tych surowców w wyniku zmian klimatycznych lub politycznych, co spowoduje konsekwencje dla jej procesu produkcyjnego i sprzedaży.

Krok 3: Określ istotność finansową wszystkich tematów

Analiza efektów finansowych opiera się na wyborze najwyższej oceny z wcześniejszych kroków, co pozwala na realistyczną ocenę ryzyk i możliwości finansowych związanych z ESG. Na tym etapie określamy, jak istotny finansowo jest temat ESG, korzystając z wyników Kroków 2A i 2B.

Istotność ryzyka i możliwości ocenia się na połączeniu prawdopodobieństwa wystąpienia i potencjalnej skali skutków finansowych.

Finansowa istotność			Prawdopodobieństwo		
5	Krytyczne	Ryzyko lub możliwość o ogromnym wpływie finansowym. Może zagrażać działalności operacyjnej firmy lub nawet jej przetrwaniu.	5	Pewne lub prawie pewne	(>75%): Ryzyko lub szansa są niemal pewne.
4	Istotne	Znaczący wpływ finansowy, który jednak nie grozi bezpośrednio funkcjonowaniu firmy, ale wpływa na jej wyniki.	4	Prawdopodobne	(50%-75%): Wydarzenie jest wysoce prawdopodobne.
3	Ważne	Istotny, ale nie decydujący wpływ na finanse. Temat wymaga monitorowania, ale nie zagraża natychmiastowemu funkcjonowaniu.	3	Możliwe	(20%-50%): Wystąpienie ryzyka lub szansy jest możliwe, ale niepewne.
2	Informacyjne	Temat ma marginalny wpływ finansowy. Jest ważny jako informacja dla zarządzających, ale nie powoduje poważnych skutków finansowych.	2	Mało prawdopodobne	(1%-20%): Istnieje niewielka szansa, że wydarzenie nastąpi.
1	Minimalne	Znikomy wpływ na wyniki finansowe. Nie wymaga istotnych działań ze strony firmy.	1	Rzadkie	(do 1%) Ryzyko wystąpienia wydarzenia jest bardzo małe.
0	Zerowe	Brak wpływu na finanse przedsiębiorstwa.	0	Zerowe	Brak wpływu na finanse przedsiębiorstwa.

Odniesienie wszystkich tych aspektów do siebie pozwoli nam stworzyć matrycę istotności finansowej, która pomoże w priorytetyzacji zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem.

		Konsekwencje				
		Minimalne	Niskie	Średnie	Wysokie	Znaczące
Prawdopodobieństwo		1	2	3	4	5
Prawie pewne	5	Do obserwacji	Wysoka	Kluczowa	Kluczowa	Kluczowa
Prawdopodobne	4	Do obserwacji	Wysoka	Wysoka	Kluczowa	Kluczowa
Możliwe	3	Informacyjna	Do obserwacji	Wysoka	Wysoka	Kluczowa
Mało prawdopodobne	2	Minimalna	Informacyjna	Do obserwacji	Do obserwacji	Wysoka
Rzadkie	1	Minimalna	Minimalna	Informacyjna	Informacyjna	Do obserwacji

Krok 4: Identyfikacja obszarów ujawnień (warunkowy)

Jeśli ocena istotności finansowej wskazuje, że temat ma znaczący wpływ na wyniki finansowe firmy, należy przejść do identyfikacji obszarów, które powinny być ujawnione w raportach. W tym etapie należy zidentyfikować, gdzie i w jaki sposób ujawniać informacje finansowe związane z tematem ESG. Celem jest dostarczenie istotnych danych interesariuszom, które nie są jeszcze uwzględnione w tradycyjnych raportach finansowych.

Etap 5: Matryca i dokumentacja całego procesu

Gdy mamy już ocenione tematy zarówno z perspektywy firmy, jak i interesariuszy, przedstawiamy te dane na matrycy, gdzie:

- Oś pionowa (y) reprezentuje **znaczenie dla interesariuszy** (czyli, jak ważny jest dany temat dla kluczowych grup),
- Oś pozioma (x) reprezentuje **znaczenie dla firmy** (czyli, jaki wpływ mają te tematy na działalność operacyjną i finansową przedsiębiorstwa).

Wynikiem tego jest graficzna reprezentacja, która pokazuje, które tematy mają największe znaczenie dla firmy i interesariuszy. Tematy znajdujące się w prawym górnym rogu matrycy są najbardziej istotne i powinny być priorytetowe w strategii ESG firmy. Bardzo dobrze zrobioną matrycę znajdziesz np. w zintegrowanym raporcie JSW [38]. A trochę inaczej patrzy na to Allegro [39].

		Top priority	2nd priority	ESG non-material aspects	
Wpływ Allegro ¹	Bardzo wysoki		<ul style="list-style-type: none"> • Plastik, opakowania i odpady • Równe szanse i sprawiedliwość • Tworzenie wartości dla sprzedających • Klimat i energia 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyberbezpieczeństwo 	
	Wysoki	<ul style="list-style-type: none"> • Bardziej zrównoważane produkty i usługi • Relacje z dostawcami 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczeństwo produktu • Warunki pracy i dobrostan pracowników • Dostępność usług i produktów • Bardziej zrównoważona logistyka • Inicjatywy charytatywne i społeczne • Rozwój cyfryzacji 		
	Średni	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia i rozwój (pracowników) • Prawa człowieka w łańcuchu wartości • Zalesianie • Eksploatawanie mórz i lądów 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczeństwo zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Przejrzystość ładu korporacyjnego 	
	Niski	<ul style="list-style-type: none"> • Wpływ na lokalne społeczności • Dobrostan zwierząt • Woda • Bioróżnorodność • Zanieczyszczenia 			
		Niski	Średni	Wysoki	Bardzo wysoki

Wpływ finansowy na Allegro - pozytywny i negatywny²

Matryca podwójnej istotności w raporcie ESG Allegro za 2023 rok [39]

Zgodnie z wnioskami z badania istotności dobieramy odpowiednie ujawnienia i punkty danych wymienione w tematycznych standardach ESRS zgodnie z ESRS 2 IRO-2.

Następnie dokumentujemy cały proces analizy podwójnej istotności zgodnie z wymaganiami ESRS IRO-1.

Podwójna istotność powinna być raportowana w corocznym raporcie ESG, zgodnie z wytycznymi ESRS. Raport powinien zawierać:

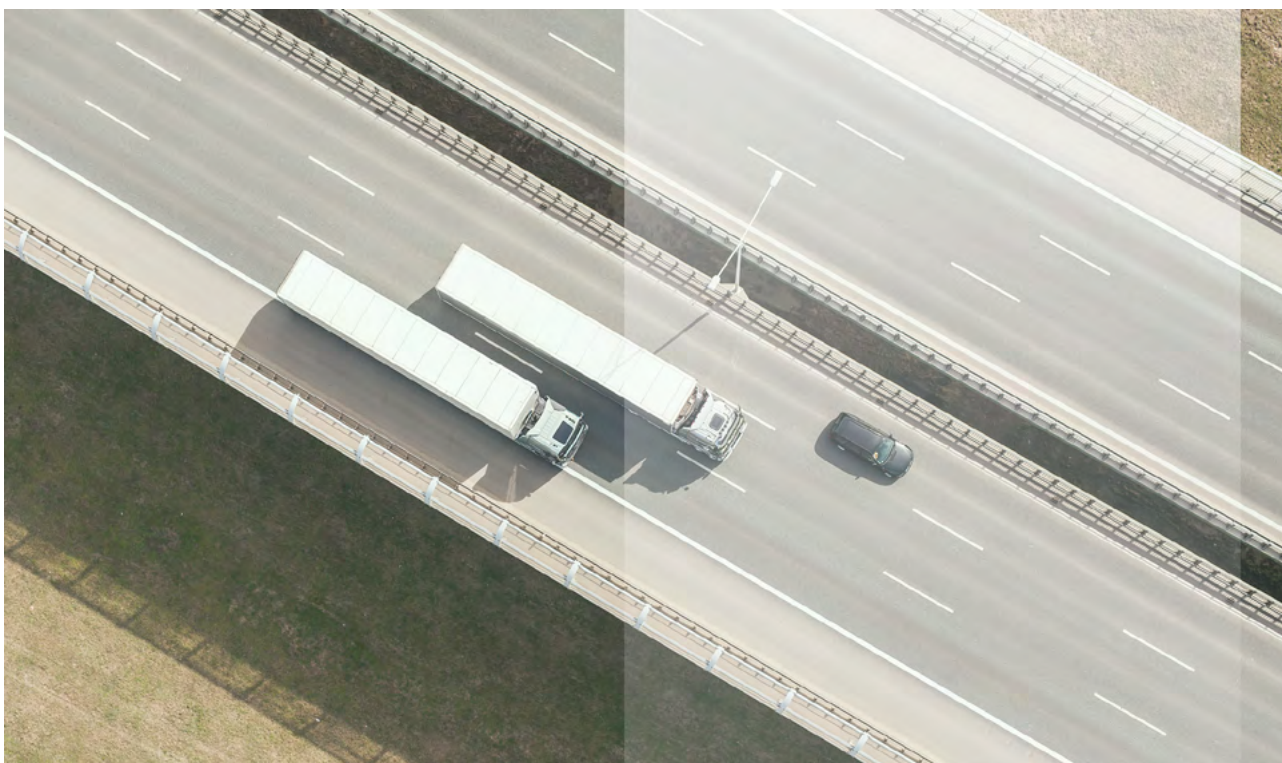
- Opis procesu oceny istotności.
- Wyniki oceny, w tym listę kluczowych kwestii ESG.
- Uzasadnienie wyboru tych kwestii.
- Informacje o sposobie zarządzania tymi kwestiami.
- Wyniki działań podjętych przez firmę w odpowiedzi na te kwestie.

Co jeśli temat nie jest istotny?

ESRS 1 (pkt 32) wskazuje, że jeśli firma, analizując istotność wpływu, stwierdzi, że zmiana klimatu nie jest dla niej istotnym tematem w kontekście ESRS EI i zdecyduje się pominąć wszystkie związane z tym wymogi ujawniania informacji, powinna przedstawić szczegółowe wyjaśnienie wyników swojej oceny istotności w odniesieniu do zmiany klimatu. Powinna również uwzględnić prognozowaną analizę warunków, które w przyszłości mogłyby skłonić ją do uznania tego zagadnienia za istotne. W przypadku, gdy firma uzna za nieistotny temat inny niż zmiana klimatu i pominie wszystkie wymogi ujawniania informacji z odpowiednich standardów tematycznych ESRS, może krótko uzasadnić wnioski ze swojej oceny istotności dla danego zagadnienia.

Dekalog podwójnej istotności według ESRS

1. Zrozum dwukierunkowy wpływ, czyli jak Twoja firma wpływa na otoczenie (ludzi, środowisko, społeczeństwo), oraz jak czynniki zewnętrzne, w tym ESG, oddziałują na wyniki finansowe i działalność firmy.
2. Identyfikuj kluczowe ryzyka i szanse, aby określić możliwości i zagrożenia wynikające z działalności firmy, zarówno z perspektywy finansowej, jak i społeczno-środowiskowej.
3. Oceniaj realne i potencjalne skutki, czyli obecne i przyszłe konsekwencje działalności firmy w kontekście środowiskowym, społecznym i finansowym.
4. Kieruj się potrzebami interesariuszy, aby uwzględniać w raportowaniu ESG informacje kluczowe dla inwestorów, klientów, pracowników i innych grup.
5. Opieraj się na solidnych danych, czyli bazuj na wiarygodnych źródłach, takich jak raporty ESG, analizy wewnętrzne, zewnętrzne oraz badania naukowe.
6. Zidentyfikuj priorytetowe obszary działania, aby skoncentrować się na kluczowych zagadnieniach, nie pomijając jednocześnie mniej oczywistych tematów.
7. Ujawniaj istotne kwestie specyficzne dla firmy, aby uwzględnić w raportach aspekty ESG, które są wyjątkowe dla Twojej działalności i wykraczają poza standardy ESRS.
8. Uwzględniaj długoterminową perspektywę, aby analizować wpływ ESG na wyniki firmy i otoczenie w kontekście przyszłych wyzwań.
9. Promuj spójność i przejrzystość, aby raportowanie ESG było zrozumiałe i wspierało budowanie zaufania wśród interesariuszy.
10. Wykorzystuj wiedzę branżową i ekspertów, aby zapewnić wysoki poziom raportowania ESG poprzez stosowanie najlepszych praktyk i doświadczeń.

Krok 3: Wdróż ESG w firmie

F. Zidentyfikuj luki

Jesteśmy przekonani, że w trakcie sprawdzania ESRS znajdziesz wiele aktywności, które wpisują się w ramy zrównoważonej działalności. Jednakże, w trakcie procesu zapewne pojawią się w Twoim zespole wątpliwości w zakresie:

- braku dostosowania do obowiązujących regulacji,
- braku opracowanych polityk i metod zarządzania,
- braku konkretnych działań zgodnych z ESG,
- braku konkretnych danych do oceny podwójnej istotności lub raportowania.

Nie bój się. Na tym etapie najważniejsze, żebyście zidentyfikowali te braki. To są luki, które musicie zapętnić swoimi strategicznymi decyzjami zgodnymi z naszą działalnością, ale też z Taksonomią, ESRS i CSDDD. Nienotowane, mniejsze firmy mogą sobie jeszcze pozwolić na analizę, zwłaszcza, że EFRAG planuje uprościć dla nich standaryzację. Te duże natomiast mają odpowiednie środki lub mogą skorzystać z przepisów przejściowych w przypadku ich braku.

G. Opracuj polityki, cele i procedury ESG

Znając już pełny kontekst swojej organizacji oraz wiedząc, czego Ci brakuje, jesteś na dobrej drodze. Powinieneś zintegrować ESG w swojej strategii na każdym poziomie organizacji. Jak już wiesz, musisz przeanalizować swoją firmę pod kątem zgodności z ESRS i Taksonomią i tam znajdziesz też dobre wskazówki do tego, co i jak powinieneś wdrożyć, żeby było zgodne z przepisami, ale też później łatwe do zaraportowania i zgodne ze standardem.

Warto wiedzieć, że w przypadku opracowywania działań czy polityk możemy mieć jedną opisującą kilka te-

matów czy podtematów. W raporcie jednak muszą być one pokryte wszystkimi informacjami wymaganymi w ujawnieniach ilościowych i jakościowych oraz odpowiednio oznaczone, by wiedzieć do jakich ujawnień odnosi się dana polityka/działanie lub jej fragment.

H. Działaj – zastosuj ESG w praktyce

Finalnym celem standaryzacji jest oczywiście raport ESG, ale raport sam w sobie nie jest celem tych przepisów. Dokument jest obowiązkowy, ale musi odnosić się do realnych aktywności podejmowanych w spółce lub ich grupie. Poniżej przytaczamy kilka przykładów działań podejmowanych przez firmy TSL w każdym z trzech aspektów, które mogą posłużyć jako benchmarki dla innych firm.

Jakie aktywności raportują firmy TSL?

Tutaj przyjrzymy się przykładom dotychczas raportowanych aktywności. Pamiętaj jednak, że przepisy dotyczące podwójnej istotności oraz standaryzacji ESRS opublikowano dopiero w tym roku, zatem poprzednie edycje raportów nie zawsze będą oddawać w pełni wszystkie zalecane ujawnienia czy wskaźniki. Tę pracę musisz wykonać zespołowo przechodząc przez wszystkie poprzednio wspomniane etapy. Jednak dla szerszego kontekstu warto spojrzeć na to, co firmy już raportują w zakresie zrównoważonego rozwoju. Wykorzystajmy te aktywności jako benchmarki dla naszej działalności.

Działania w zakresie E – Środowisko		
<p>Pojazdy elektryczne</p> <p>Amazon wprowadził ponad 24 000 elektrycznych pojazdów dostawczych na rynek globalny, w tym w Stanach Zjednoczonych, Indiach i Europie. Działanie to jest częścią ich celu zerowej emisji netto do 2040 roku, a flota elektryczna znacząco redukuje emisje dwutlenku węgla w logistyce miejskiej [28].</p> <p>Podobnie działa też XPO, która wdrożyła do swojej floty ponad 100 pojazdów elektrycznych, zmniejszając emisje w logistyce miejskiej. Firma planuje dalszą elektryfikację jako część strategii dekarbonizacji [29].</p>	<p>Energia fotowoltaiczna</p> <p>Kuehne+Nagel zainstalowała systemy fotowoltaiczne w centrach logistycznych, pokrywając 20% zapotrzebowania na energię. Celem jest osiągnięcie 30% do 2030 roku, co znacznie ograniczy zużycie energii z nieodnawialnych źródeł [30].</p> <p>CEVA Logistics również inwestuje w panele słoneczne, które instaluje na dachach swoich magazynów, co ma na celu zmniejszenie emisji CO₂ w operacjach logistycznych [32].</p>	<p>Optymalizacja logistyki</p> <p>FedEx przeprowadza optymalizację tras logistycznych i wdraża technologie zarządzania flotą, co zmniejsza zużycie paliwa i emisje gazów cieplarnianych. Firma raportuje emisje Scope 1, 2 i 3, co pozwala na precyzyjną ocenę wpływu działań optymalizacyjnych [33].</p> <p>Grupa Raben z kolei wprowadza programy zarządzania energią i inwestuje w pojazdy niskoemisyjne, raportując efektywniejsze wykorzystanie energii oraz niższe emisje CO₂ [27].</p>
<p>Biopaliwa</p> <p>Maersk eksperymentuje z biopaliwami, które są bardziej ekologiczne niż tradycyjne paliwa. Firma raportuje znaczną redukcję emisji CO₂, co przyczynia się do realizacji celu redukcji emisji o 60% do 2030 roku [31].</p>	<p>Modernizacja taboru</p> <p>PKP Cargo modernizuje swój tabor kolejowy, co pozwala na efektywniejsze zużycie paliwa i redukcję emisji. Firma raportuje wpływ działań modernizacyjnych na emisje i ich efektywność operacyjną [34].</p>	<p>Technologie niskoemisyjne</p> <p>DHL inwestuje w flotę pojazdów niskoemisyjnych, co stanowi część ich strategii ograniczenia emisji CO₂. Firma wprowadza pojazdy zasilane biopaliwami i gazem oraz oferuje klientom możliwość kompensacji emisji [36].</p>

Sektor TSL, obejmujący transport, spedycję i logistykę, stoi przed wyzwaniami związanymi z wysoką emisyjnością oraz dużym zużyciem energii, które w świetle CSRD wymagają od firm z tej branży raportowania swoich działań proekologicznych oraz efektywności energetycznej.

Monitoring Branżowy PKO Banku Polskiego [26] wskazuje, że najważniejsze dla transportu i logistyki obszary środowiskowe obejmują redukcję emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń, a także minimalizację zużycia surowców. Szczególnie istotne staje się monitorowanie śladu węglowego w łańcuchu wartości, co wiąże się

z analizą emisji zarówno własnych, jak i pochodzących od poddostawców oraz odbiorców usług.

Raportowanie środowiskowe w sektorze TSL będzie zwykle też obejmować działania na rzecz gospodarki obiegu zamkniętego, w szczególności zarządzania odpadami powstającymi podczas procesów logistycznych. Przejście na cyrkularny model gospodarczy wymaga od firm TSL ścisłej współpracy z podmiotami w łańcuchu dostaw, co może stwarzać wyzwania, szczególnie jeśli dostawcy nie są objęci regulacjami CSRD

ZNACZENIE POSZCZEGÓLNYCH KWESTII ŚRODOWISKOWYCH DLA POLSKICH FIRM W UJĘCIU BRANŻOWYM

	ESRS E1	ESRS E2	ESRS E3	ESRS E4	ESRS E5
	Zmiana klimatu	Zanieczyszczenie	Woda	Bioróżnorodność	GOZ
Rafinerie	🔴	🔴	🔴	🔴	🔵
Maszyny i urządzenia	🔵	🟡	🟡	🔵	🔵
Środki transportu	🔵	🔵	🟡	🔵	🔴
Elektroenergetyka i gaz	🔴	🔴	🔴	🔴	🔵
Wod-kan; odpady	🔴	🔴	🔴	🔴	🔴
Budownictwo	🔵	🟡	🔵	🔴	🔴
Handel	🔵	🔵	🟡	🔵	🔴
Transport i logistyka	🔴	🔵	🔵	🔴	🟡
HoReCa	🟡	🟡	🔵	🟡	🔵
Zarz. nieruchomościami	🔵	🟡	🟡	🟡	🟡

Znaczenie dla branży

🟡 niskie 🔵 umiarkowane 🔴 wysokie

Na podstawie raportu "Monitoring Branżowy" PKO Banku Polskiego

Działania w zakresie S – Społeczeństwo

Poprawa warunków pracy

FedEx inwestuje w bezpieczeństwo pracy i programy szkoleniowe, co prowadzi do zmniejszenia liczby wypadków. Firma raportuje liczbę incydentów, a także efektywność wdrażanych środków bezpieczeństwa [33].

Kuehne+Nagel również prowadzi szkolenia z zakresu BHP, zapewniając pracownikom wiedzę na temat bezpiecznych praktyk. Dzięki temu zmniejsza się liczba incydentów związanych z bezpieczeństwem w miejscu pracy [30].

A Rohlig Suus wdraża programy na rzecz poprawy warunków pracy dla kierowców, oferując szkolenia i wsparcie zdrowotne. Firma raportuje efektywność programów, mierząc ich wpływ na retencję i zadowolenie kierowców[35].

Zaangażowanie i zdrowie pracowników

DHL angażuje pracowników poprzez programy zdrowotne i wellbeingowe, raportując wskaźniki zaangażowania. Programy te zwiększają satysfakcję pracowników i efektywność pracy [36].

XPO Logistics wdraża programy zdrowotne, które wspierają wellbeing pracowników, zmniejszając poziom stresu i poprawiając zaangażowanie. Firma monitoruje wskaźniki zdrowotne i satysfakcję pracowników [29].

Audyty dostawców

Maersk przeprowadza audyty u dostawców, zapewniając zgodność z normami pracy i ochrony zdrowia. Firma raportuje liczbę audytowanych dostawców oraz wnioski z audytów [31].

Inną strategię w tym samym zakresie przyjęła Grupa LPP, która współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu poprawy warunków pracy u dostawców. Firma monitoruje i raportuje wyniki audytów, zapewniając zgodność z międzynarodowymi standardami pracy[37].

Programy różnorodności i inkluzji

Amazon wprowadził programy promujące różnorodność i inkluzję, zwiększając reprezentację kobiet i mniejszości. Wprowadził też program ITskills4U wspierający rozwój zawodowy weteranów wojskowych i społeczności defaworyzowanych [28].

Rozwój kompetencji

CEVA Logistics angażuje się w edukację z zakresu CSR, zwiększając świadomość pracowników na temat odpowiedzialności społecznej. Firma organizuje szkolenia, które wspierają rozwój pracowników w tym zakresie [32].

Program wsparcia społecznego

Amazon pomaga finansowo i logistycznie ofiarom klęsk żywiołowych, np. huraganów i powodzi, co mierzy liczbą beneficjentów pomocy. W 2023 roku udzielił go ponad milionowi osób [28].

Kwestie społeczne w sektorze TSL nabierają znaczenia ze względu na specyfikę pracy kierowców, magazynierów oraz pracowników obsługi logistycznej, często pracujących w wymagających warunkach. Dyrektywa CSRD nakłada obowiązek raportowania działań związanych z poprawą warunków pracy, wspieraniem równouprawnienia oraz zapewnieniem możliwości rozwoju zawodowego. Istotne jest także zarządzanie wpływem na lokalne społeczności – działalność sektora TSL, związana z transportem na dużą skalę, może generować zanieczyszczenia oraz uciążliwości dla mieszkańców terenów sąsiadujących z infrastrukturą logistyczną, co

wymaga transparentnego raportowania i działań redukujących negatywne oddziaływania.

Monitoring Branżowy PKO Banku Polskiego [26] mówi, że dla firm TSL ważne jest również zarządzanie relacjami z poddostawcami i kontrahentami z krajów spoza UE, gdzie standardy pracy mogą być niższe. Współpraca w łańcuchu wartości oraz uzgadnianie wspólnych standardów społecznych mogą być utrudnione, zwłaszcza jeśli partnerzy nie są zobowiązani do raportowania zgodnie z CSRD.

Działania w zakresie G – Ład Korporacyjny

<p>Zarządzanie ryzykiem</p> <p>FedEx wdraża kompleksowe programy zarządzania ryzykiem oraz audyty wewnętrzne, co pozwala na identyfikację zagrożeń i efektywne zarządzanie ryzykiem. Wyniki audytów są raportowane, aby zapewnić zgodność z regulacjami [33].</p> <p>CEVA również wdraża kompleksowe zarządzanie ryzykiem ESG, co obejmuje regularne audyty zgodności z międzynarodowymi standardami. Firma stosuje specjalistyczne narzędzie SAVE (Sustainability Analytics for Vision and Empowerment) do konsolidacji i analizowania danych ESG. To narzędzie wspiera precyzyjne raportowanie oraz pomaga identyfikować obszary wymagające poprawy, co zwiększa przejrzystość operacji i wspiera podejmowanie decyzji zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju [32].</p>	<p>Polityka zgodności i przeciwdziałanie korupcji</p> <p>Większość dużych firm jak DHL, Raben, Keuhne+Nagel czy Amazon wprowadziły polityki przeciwdziałania korupcji oraz kodeks postępowania, którym muszą się stosować wszyscy pracownicy i dostawcy.</p> <p>Regularne szkolenia i audyty compliance zapewniają przestrzeganie tych zasad i minimalizują ryzyko korupcji. Firmy raportują wyniki audytów oraz podejmują działania w przypadku wykrycia naruszeń, które również raportują [27][28][30][36].</p>	<p>Kodeks postępowania dostawców</p> <p>XPO Logistics wdraża kodeks postępowania dla dostawców, który obejmuje standardy etyczne i ochronę środowiska. Firma przeprowadza kontrole zgodności u dostawców, zapewniając przestrzeganie standardów [29].</p> <p>Rohlig Suus z kolei regularnie przeprowadza audyty w łańcuchu dostaw, aby upewnić się, że dostawcy spełniają standardy etyczne i środowiskowe. Firma raportuje wyniki tych audytów, co wspiera transparentność i odpowiedzialność w zarządzaniu relacjami z partnerami biznesowymi [35].</p>
<p>Certyfikacja ISO 27001</p> <p>Kuehne+Nagel wdrożyła certyfikację ISO 27001, co zapewnia wysokie standardy bezpieczeństwa danych, szczególnie istotne w logistyce globalnej. Audyty bezpieczeństwa są raportowane, co zwiększa zaufanie klientów [30].</p>	<p>Etyka i szkolenia z zakresu zgodności</p> <p>Maersk prowadzi szkolenia z zakresu etyki dla pracowników, zwiększając świadomość na temat zgodności. Firma raportuje liczbę przeszkolonych pracowników oraz wyniki audytów etycznych [31].</p>	<p>Transparentność wynagrodzeń</p> <p>XPO publikuje zasady wynagrodzeń w firmie, aby zmniejszyć różnice płacowe i promować sprawiedliwość. Mierzy to poprzez wskaźnik różnic w wynagrodzeniach między płciami [29].</p>

Dla sektora TSL szczególne znaczenie mogą mieć wytyczne dotyczące etyki w biznesie, relacji z dostawcami oraz transparentności w zakresie praktyk płatniczych. Firmy te często współpracują z wieloma podmiotami na różnych etapach łańcucha dostaw, co wymaga jasnych procedur w zakresie odpowiedzialnych praktyk zakupowych oraz zarządzania dostawcami. Wprowadzenie standardów ESG w praktykach zakupowych i politykach współpracy ma na celu zminimalizowanie ryzyka korupcji oraz zapewnienie zgodności z europejskimi regulacjami etycznymi. Sektor powinien również skoncentrować się na transparentnym raportowaniu aktywności lobbingowych oraz działań w zakresie zgodności z przepisami antykorupcyjnymi, zwłaszcza w kontekście dużych kontraktów. Ujawnianie pełnych informacji o praktykach biznesowych i płatniczych ma kluczowe znaczenie, aby utrzymać zaufanie interesariuszy, szczególnie w przypadku firm mających rozległe sieci dostawców.

I. Zbierz dane ESG

Każdy przykład działania musisz poprzeć wskaźnikami pomiarowymi i wynikami. Musimy mieć dane, żeby je raportować. Żeby zbierać dane musimy wiedzieć, co chcemy robić, co chcemy mierzyć i z pomocą jakich narzędzi. Aktywności i wskaźniki są oczywiście opisane przez EFRAG i będą one istotne w kontekście raportowania.

Narzędzia i firmy pomocnicze

Zespół PFR przygotował specjalne zestawienie start-upów i narzędzi wspierających raportowanie ESG [16], które ma na celu ułatwienie dostosowania się firm do nowych standardów. Firmy technologiczne zostały podzielone, zgodnie z kluczowymi obszarami raportowania, na czynniki środowiskowe, społeczną odpowiedzialność, ład korporacyjny oraz dodatkowo zestaw praktycznych narzędzi. Poniżej znajdziesz listę polskich firm oraz narzędzi wspierających wdrożenie strategii i raportowanie ESG.

Narzędzia środowiskowe

Zarządzanie energią

Zarządzanie odpadami

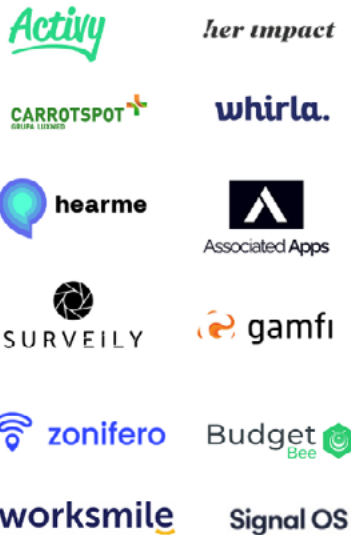

Ślad węglowy

- **Lerta:** Dostawca rozwiązań z zakresu zarządzania energią, oferujący platformy do monitorowania i optymalizacji zużycia energii w czasie rzeczywistym, wspierając efektywność energetyczną przedsiębiorstw.
- **GridFlow:** Firma koncentrująca się na zarządzaniu sieciami energetycznymi, dostarczająca narzędzia do analizy przepływów energii i optymalizacji pracy sieci elektroenergetycznych.
- **VPPlant:** Virtual Power Plant to firma oferująca rozwiązania z zakresu wirtualnych elektrowni, integrując różne źródła energii odnawialnej i zarządzając nimi w celu stabilizacji sieci i optymalizacji zużycia.
- **Hilo:** Dostawca inteligentnych rozwiązań energetycznych dla gospodarstw domowych i firm, umożliwiający monitorowanie i zarządzanie zużyciem energii poprzez aplikacje mobilne.
- **JITIV:** Firma oferująca narzędzia do zarządzania energią w czasie rzeczywistym, pomagając przedsiębiorstwom w optymalizacji zużycia i redukcji kosztów energetycznych.
- **Prognosis:** Dostawca systemów prognostycznych dla sektora energetycznego, umożliwiający przewidywanie zużycia energii i optymalizację jej dystrybucji.
- **S-Labs:** Dostawca inteligentnych systemów zarządzania energią w budynkach, oferujący rozwiązania do monitorowania i optymalizacji zużycia energii w czasie rzeczywistym.
- **OneMeter:** Firma oferująca systemy do zdalnego odczytu liczników energii, umożliwiając monitorowanie zużycia i analizę danych energetycznych dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.
- **Optimo Light:** Dostawca inteligentnych systemów oświetleniowych, oferujący rozwiązania LED z funkcjami automatycznego dostosowywania natężenia światła w celu oszczędności energii.
- **Zeme:** Firma zajmująca się recyklingiem i przetwarzaniem odpadów, oferująca usługi zarządzania odpadami dla przedsiębiorstw, wspierając gospodarkę o obiegu zamkniętym.
- **Waste24:** Dostawca rozwiązań z zakresu zarządzania wodą, oferujący systemy monitoringu i optymalizacji zużycia wody w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych.
- **Handerek Technologies:** Przedsiębiorstwo zajmujące się przetwarzaniem odpadów plastikowych na paliwa alternatywne, wspierając redukcję odpadów i produkcję energii z recyklingu.
- **Packhelp:** Firma oferująca ekologiczne opakowania na zamówienie, umożliwiając przedsiębiorstwom dostosowanie opakowań do własnych potrzeb z jednoczesnym minimalizowaniem wpływu na środowisko.
- **Znika:** Producent biodegradowalnych opakowań i produktów jednorazowego użytku, oferujący alternatywy dla tradycyjnych plastików, wspierając redukcję odpadów.

Narzędzia społeczne

- **Activy:** Aplikacja mobilna promująca aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia, oferująca wyzwania i nagrody za osiągnięcia sportowe.
- **Carrotspot:** Platforma umożliwiająca współdzielenie samochodów w społecznościach lokalnych, promująca zrównoważony transport i redukcję emisji.
- **HearMe:** Aplikacja oferująca wsparcie emocjonalne i psychologiczne, łącząca użytkowników z wykwalifikowanymi słuchaczami i terapeutami.
- **Surveily:** Narzędzie do zbierania opinii klientów poprzez ankiety i formularze, pomagające firmom w lepszym zrozumieniu potrzeb i oczekiwań rynku.
- **Whirla:** Oferuje rozwiązania wspierające mobilność miejską, takie jak stacje ładowania pojazdów elektrycznych i hulajnóg, wspierając zrównoważony transport w miastach.
- **SignalOS:** Firma dostarczająca platformę do monitorowania bezpieczeństwa pracy i zdrowia pracowników, pomagając firmom w minimalizowaniu ryzyk i zapewnianiu lepszych warunków pracy.
- **Worksmile:** Platforma do zarządzania programami benefitów pracowniczych, oferująca narzędzia wspierające zdrowie, zaangażowanie i motywację pracowników.
- **Zonifero:** System zarządzania przestrzenią biurową, który ułatwia rezerwację miejsc pracy i optymalizację wykorzystania powierzchni, wspierając elastyczne modele pracy.
- **Budgetbee:** Platforma do zarządzania budżetem i finansami osobistymi, oferująca narzędzia edukacyjne i wsparcie w planowaniu finansowym dla użytkowników indywidualnych.
- **Associated Apps:** Firma tworząca aplikacje mobilne wspierające różne aspekty życia społecznego, takie jak zdrowie, edukacja czy komunikacja społeczna.
- **Gamfi:** Dostawca platformy gamifikacyjnej dla firm, wspierającej zaangażowanie pracowników poprzez mechanizmy grywalizacji, poprawiając motywację i efektywność zespołów.
- **Her Impact:** Platforma wspierająca rozwój zawodowy kobiet, oferująca szkolenia, mentoring i możliwości networkingowe, promując równość płci w biznesie.

Narzędzia korporacyjne

■ Obieg dokumentów

■ Bezpieczeństwo danych

- **Cyber Quant:** Narzędzie do oceny i zarządzania ryzykiem cyberbezpieczeństwa, umożliwiające firmom identyfikację i redukcję zagrożeń związanych z bezpieczeństwem danych.
- **BTC:** Dostarcza systemy zabezpieczeń danych oraz oprogramowanie do ochrony informacji, wspierając firmy w zapewnianiu zgodności z regulacjami dotyczącymi prywatności.
- **Specfile:** Platforma do bezpiecznego przechowywania i udostępniania plików, zapewniająca szyfrowanie i pełną kontrolę nad dostępem do danych.
- **Identt:** Oferuje rozwiązania do weryfikacji tożsamości w czasie rzeczywistym, wspierając bezpieczne procesy rejestracji i autoryzacji użytkowników.
- **Certes:** Narzędzie do zarządzania certyfikatami cyfrowymi, które wspiera bezpieczeństwo komunikacji i ochronę przed nieautoryzowanym dostępem.
- **E-nform:** Rozwiązania do zarządzania informacjami, w tym systemy raportowania i analizy danych, wspierające procesy decyzyjne w organizacjach.
- **Exatell:** Narzędzie do zarządzania dokumentami, które umożliwia kontrolowanie dostępu i zarządzanie przepływem informacji w firmie.
- **Atmesys:** Rozwiązanie umożliwiające monitorowanie i analizę danych ESG, wspierające firmy w raportowaniu i zarządzaniu zrównoważonym rozwojem.
- **Doconomy:** Narzędzie do śledzenia śladu węglowego i wpływu środowiskowego produktów oraz usług, wspierające firmy w minimalizowaniu emisji.
- **EcoCart:** Platforma e-commerce, która oferuje opcje zrównoważonej dostawy i kompensacji emisji CO₂, promując ekologiczne podejście do zakupów online.
- **Good Lab:** Narzędzie do analizy i raportowania danych ESG, oferujące firmom wsparcie w identyfikacji obszarów wymagających poprawy.
- **Greenomy:** System wspierający zgodność z regulacjami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju, pomagający firmom w raportowaniu zgodnie z wymogami prawnymi.

- **Hepta:** Oferuje oprogramowanie do zarządzania ryzykiem ESG, które pozwala firmom identyfikować i monitorować potencjalne zagrożenia.
- **SINAL Technologies:** Dostawca systemów do monitorowania i raportowania emisji oraz innych wskaźników środowiskowych, wspierający firmy w zarządzaniu ich wpływem na środowisko.
- **Small Step Matters:** Platforma edukacyjna, promująca zrównoważony rozwój i oferująca narzędzia do śledzenia postępów w realizacji celów ESG.
- **Tokwise:** Platforma do monitorowania zużycia energii i raportowania śladu węglowego, umożliwiająca firmom optymalizację zużycia zasobów.
- **Topl:** Narzędzie do monitorowania śladu środowiskowego organizacji i dostarczania raportów zgodnych z wymogami ESG.
- **Velma:** Platforma do zarządzania danymi ESG, wspierająca firmy w tworzeniu przejrzystych i zgodnych raportów.
- **Diaphane Software:** Narzędzie do zarządzania danymi i raportowania ESG, zapewniające przejrzystość i dokładność informacji.
- **Sapere:** Oferuje rozwiązania do monitorowania i raportowania wskaźników zrównoważonego rozwoju, wspierając firmy w realizacji ich strategii ESG.

Narzędzia wspierające raportowanie

- **Sylvera:** Narzędzie do oceny i monitorowania jakości projektów kompensacji emisji, wspierające firmy w osiągnięciu neutralności węglowej.

Powyższe narzędzia pomagają firmom w implementacji i zarządzaniu różnymi aspektami ESG, od monitorowania śladu węglowego po zapewnienie bezpieczeństwa danych i wspieranie różnorodności w miejscu pracy. Każde z nich odpowiada na specyficzne potrzeby w zakresie ESG, co ułatwia firmom realizację ich strategii.

Ranking narzędzi raportowania ESG 2024

Pierwszy w Polsce ranking „Narzędzia raportowania ESG 2024” przygotowany przez CSRinfo prezentuje listę sprawdzonych rozwiązań, które podnoszą efektywność raportowania zrównoważonego rozwoju zgodnie z dyrektywą CSRD oraz standardami ESRS. Według tego zestawienia najlepszymi narzędziami pod kątem użytkowania i możliwości są Smart Head, Diaphane, IBM Envizi, Envirly, Greenomy, APlanet, Velma oraz PWC ESG Management Solution [17].

| Strategia ESG

Mając już pełen obraz celów, polityk i działań realizowanych lub planowanych, a także wiedzę na temat luk i działania w celu ich uzupełnienia - właśnie masz przed sobą wszystkie punkty, które razem tworzą strategię. Twoja strategia ESG będzie krótkim opisem wszystkich tych aspektów skupionym szczególnie na maksymalizacji korzyści i mitygowaniem ryzyk wynikających z działań związanych ze zrównoważonym rozwojem. Strategia to także strategiczne inicjatywy partnerskie i certyfikacyjne, pokazanie kwestii zarządzania strategicznego w obrębie ESG, pokazanie roli interesariuszy w procesie jej tworzenia oraz odniesienie do celów zrównoważonego rozwoju.

Jeśli chcesz zobaczyć jak do strategii podchodzą firmy z branży przeszukaj internet. Firmy chętnie się tym

chwalą. Na przykład Grupa Raben [18] podpisała umowę na pięcioletni kredyt związany ze zrównoważonym rozwojem, (Sustainability Linked Loan – SLL) na kwotę 225 mln EUR, koordynowany przez 7 banków. Jest to jeden z pierwszych konsorcjalnych kredytów SLL w europejskiej branży logistycznej oraz druga tego typu transakcja w Polsce. Oznacza to, że strategia grupy zyskała akceptację 7 podmiotów finansowych. Polecamy zerknąć do niej, podobnie jak do firm Ecol [19], która jako pierwsza zaczęła liczyć ślad wodny czy InPost [20], która świetnie rozpisuje swoje działania strategiczne dążące do integracji z ESG.

Doskonałym przykładem mogą być również strategie firm z zupełnie innych sektorów, jak np. zawarte w raportach Allegro, Grupy LPP czy PKP Cargo

Krok 4: Sporządź raport ESG

Niniejszy rozdział pokaże Ci strukturę raportu ESG, zgodnie z wymaganiami ESRS 1. Znajdziesz je w dodatku F, który opisuje elementy, jakie powinny znaleźć się w sprawozdaniu z działalności jednostki. Pamiętaj, że to tylko przykład. Każda jednostka raportuje wszystkie minimalne wymogi ujawnieniowe oraz tematy, które zostały uznane za istotne w procesie analizy podwójnej istotności. Raport ESG powinien być przejrzysty, kompletny i zgodny z wytycznymi ESRS, a zawartość powinna obejmować wszystkie istotne aspekty działalności mające lub mogące mieć dwustronny wpływ na środowisko, społeczeństwo oraz ład korporacyjny.

ESRS 2: Ogólne ujawnianie informacji

- **Zarządzanie (GOV)** – Raport powinien określać zasady przygotowania oraz rolę jednostek zarządczych w zakresie wdrażania ESG, integrację kwestii zrównoważonego rozwoju z systemem motywacyjnym i polityki zarządzania ryzykiem.
- **Strategia (SBM)** – Ujawnienia powinny odnosić się do pozycji rynkowej, strategii i modelu biznesowego przedsiębiorstwa, a także opisywać, jak ESG wpływa na strategię oraz podejmowane decyzje, w tym opinie interesariuszy oraz wpływy, zagrożenia i szanse.
- **Zarządzanie wpływem, ryzykiem i szansami (IRO)** – Zawiera szczegóły dotyczące procesu identyfikacji, oceny zagrożeń i szans ESG oraz polityki zarządzania nimi.
- **Wskaźniki i Cele (MT)** – Określa mierniki oraz cele w zakresie zrównoważonego rozwoju, z wytycznymi do ich systematycznego raportowania i monitorowania postępu.

ESRS E1: Zmiana klimatu

- **Plan transformacji na rzecz klimatu** – Przedsiębiorstwa muszą przedstawić plan osiągnięcia celów zgodnych z Porozumieniem Paryskim oraz wykazać, jak ich działalność będzie zgodna z celami ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5°C w perspektywie 2050 roku.
- **Polityki klimatyczne** – Opis polityk zarządzania wpływem na klimat, np. ograniczania emisji, efektywności energetycznej, czy rozwoju OZE.
- **Cele i wskaźniki emisji** – Cele redukcji emisji gazów cieplarnianych, ich zgodność z przestankami naukowymi, oraz sposób ich monitorowania. Wymaga się jasnego podziału na działania wewnętrzne (emisje zakresu 1 i 2) i w łańcuchu dostaw (zakres 3).

ESRS E2: Zanieczyszczenie

- **Polityki i działania antyzanieczyszczeniowe** – Polityki ograniczające wpływ na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, ze szczególnym naciskiem na „substancje wzbudzające obawy.” Zawiera opis działań mających na celu prewencję, kontrolę i minimalizację emisji.
- **Cele dotyczące zanieczyszczeń** – Ujawnienie mierzalnych celów związanych z redukcją zanieczyszczeń, ich lokalizacją oraz stopniem redukcji zgodnie z wymogami regulacyjnymi i własnymi standardami.

ESRS E3: Woda i zasoby morskie

- **Gospodarka wodna i morska** – Ujawnienia dotyczą zarządzania zasobami wodnymi i morskimi, wpływu przedsiębiorstwa na ich zużycie i jakość oraz przyjętych celów w zakresie zmniejszania zużycia wody i redukcji zanieczyszczeń wodnych.
- **Efektywność wodna** – Pomiar efektywności zarządzania wodą oraz efekty działań ograniczających wpływ na zasoby wodne.

ESRS E4: Bioróżnorodność i ekosystemy

- **Plan na rzecz ochrony bioróżnorodności** – Przedsiębiorstwa powinny ujawniać wpływ na bioróżnorodność oraz przyjęte polityki i działania na rzecz jej ochrony, w szczególności dla branż o dużym oddziaływaniu na ekosystemy (np. rolnictwo, budownictwo).
- **Cele dotyczące bioróżnorodności** – Wskazanie celów ochrony ekosystemów oraz relacji z dostawcami, którzy mają wpływ na bioróżnorodność.

ESRS E5: Wykorzystanie zasobów i Gospodarka Obiegu Zamkniętego

- **Polityki GOZ** – Dotyczy przejścia na gospodarkę obiegu zamkniętego, zarządzania odpadami oraz minimalizacji zużycia surowców pierwotnych. Przedsiębiorstwa zobowiązane są do raportowania wskaźników odzysku odpadów i wykorzystania zasobów odnawialnych oraz wtórnych.
- **Cele GOZ** – Cele w zakresie wzrostu udziału materiałów odnawialnych i cyrkularności produktów, a także monitorowania wyników w zarządzaniu zasobami i odpadami.

ESRS SI: Własne zasoby pracownicze

- **Polityki pracownicze** – Obejmuje polityki zapobiegania wypadkom przy pracy, przeciwdziałania dyskryminacji, ochrony socjalnej oraz wspierania równości płci. Przedsiębiorstwa muszą również ujawniać, czy prowadzą działania na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz równości płacowej.
- **Warunki pracy i zaangażowanie pracowników** – Transparentność relacji z pracownikami, w tym ich możliwość zrzeszania się oraz wskaźniki wynagrodzeń, szkolenia i bezpieczeństwa pracy.

ESRS S2: Osoby wykonujące pracę w łańcuchu wartości

- **Polityki pracownicze w łańcuchu wartości** – Obejmuje zarządzanie wpływem ESG w relacjach z pracownikami partnerów, w tym wprowadzanie wymagań etycznych dla dostawców. Wymagane są także cele minimalizacji ryzyka w tym obszarze.

ESRS S3: Dotknięte społeczności

- **Polityki społeczne** – Przedstawia polityki zarządzania wpływem na lokalne społeczności, w tym szczególnie dotyczące działań poprawiających standard życia lokalnych społeczności. Firmy muszą również angażować społeczności dotknięte ich działalnością i ujawniać kanały zgłaszania problemów.

ESRS S4: Konsumenci i użytkownicy końcowi

- **Polityki dotyczące konsumentów** – Dotyczy wpływu produktów na konsumentów, w tym zapobiegania marnotrawstwu i dbałości o zdrowie oraz bezpieczeństwo. Przedsiębiorstwa mają obowiązek ujawniać procedury zarządzania reklamacjami i skargami konsumentów.

ESRS GI: Postępowanie w biznesie

- **Etyka i kultura korporacyjna** – Przedstawia wymagania w zakresie promowania etycznych praktyk i odpowiedzialności społecznej. Obejmuje ochronę sygnalistów, zarządzanie relacjami z dostawcami, oraz działania na rzecz przeciwdziałania korupcji.
- **Praktyki płatnicze** – Dotyczy ujawniania zasad terminów płatności, ze szczególnym uwzględnieniem opóźnień wobec MŚP oraz działań wspierających ich stabilność finansową.
- **Działalność lobbingsowa i polityczne zaangażowanie** – Przedsiębiorstwa zobowiązane są ujawniać szczegóły działań lobbingsowych, w tym rodzaj i wartość wydatków oraz transparentność praktyk zgodnych z etycznymi i prawnymi normami.

Dodatek F - Przykład struktury oświadczenia dotyczącego zrównoważonego rozwoju w ramach ESRS

[Sprostowanie do rozporządzenia delegowanego UE 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniającego dyrektywę PEIR 2013/34/UE]

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=OJ%3AL_202490431]

Prawidłowo sporządzony raport to nie raport marketingowy, a narzędzie do podejmowania decyzji strategicznych zarówno przez organizację, jak i przez jej interesariuszy. Warty podkreślenia jest tutaj fakt, że w ESRS 1 określono, że **publikowane dane powinny spełniać określone cechy jakościowe: przydatność, wierne odzwierciedlenie, porównywalność, sprawdzalność i zrozumiałość** (opisane w dodatku B).

- Informacje są przydatne, jeśli wpływają na decyzje użytkowników, uwzględniając zasadę podwójnej istotności – zarówno prognostyczną, jak i potwierdzającą.
- Wierne odzwierciedlenie oznacza, że dane są kompletne, neutralne i dokładne.
- Porównywalność umożliwia analizę w czasie i między podmiotami, sprawdzalność pozwala na niezależne potwierdzenie.
- A zrozumiałość zapewnia łatwe przyswajanie informacji.
- W gromadzeniu danych należy zachować staranność, szczególnie w kontekście wpływu na ludzi i planetę, zgodnie z zasadą odpowiedzialnego biznesu.

Krok 5: Zleć audyt zewnętrzny

Audyt zewnętrzny sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju jest istotnym procesem weryfikacji rzetelności i zgodności raportu ESG z obowiązującymi regulacjami. Regulowany audyt weryfikuje dane oraz zwiększa wiarygodność raportu w oczach interesariuszy i instytucji nadzoru. Jak wskazuje Piotr Witek, Członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów: Audytor dokonuje atestacji, a więc badania sprawozdania przygotowanego przez przedsiębiorstwo. Jego rolą jest ocena kluczowych elementów takich jak: analiza podwójnej istotności, ocena modelu biznesowego, określenie łańcucha wartości, wybór konkretnych metryk raportowania i poprawność ich opisu i wyliczenia.

Przepisy regulujące ten proces

1. Dyrektywa CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) – nakłada obowiązek raportowania ESG oraz niezależnej weryfikacji raportów przez biegłych rewidentów.
2. Standardy ESRS – określają wymagania dotyczące ujawnień, w tym zasady ujawniania danych i ich weryfikacji.
3. Rozporządzenie delegowane 2021/2178 UE – definiuje wskaźniki wymagane w ujawnieniach taksonomicznych, w tym przychody, nakłady inwestycyjne i operacyjne.
4. Krajowy Standard Usług Atestacyjnych (KSUA 3000 (Z)) – opisuje zasady i procedury weryfikacji niefinansowych raportów zgodnych z uzgodnionymi kryteriami.

Etapy realizacji audytu	
1	<p>Akceptacja i kontynuacja zlecenia</p> <p>Zgodnie z KSUA 3000[62], przed przyjęciem zlecenia audytor dokonuje oceny ryzyk i upewnia się, że posiada odpowiednie kompetencje oraz zasoby do realizacji zadania. Kluczowe jest zrozumienie specyfiki działalności klienta oraz kryteriów, które będą przedmiotem atestacji.</p>
2	<p>Planowanie audytu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Audytor opracowuje szczegółowy plan zlecenia, obejmujący: • Harmonogram działań. • Identyfikację kluczowych obszarów ryzyka, takich jak dane dotyczące emisji gazów cieplarnianych czy analiza podwójnej istotności. • Wybór metodologii zbierania dowodów (np. analiza dokumentów, inspekcje, wywiady z pracownikami).
3	<p>Uzyskiwanie dowodów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proces ten polega na gromadzeniu danych, które potwierdzają zgodność raportu z obowiązującymi kryteriami, np.: • Wskaźników KPI określonych w ESRS. • Wyników analizy łańcucha wartości oraz wpływu firmy na otoczenie. • Zgodności działań z politykami ESG firmy.
4	<p>Formułowanie opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na podstawie zebranych dowodów audytor wydaje opinię: • Niezmodyfikowaną (bez zastrzeżeń) – raport jest zgodny z wymaganiami. • Zmodyfikowaną (z zastrzeżeniami, opinią negatywną lub odmową) – występują istotne błędy lub niezgodności.
5	<p>Sporządzanie raportu z atestacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raport audytora zawiera: • Opis zastosowanych procedur. • Wyniki weryfikacji i stwierdzenia dotyczące jakości raportu. • Zalecenia dotyczące poprawy procesu raportowania.
6	<p>Uwzględnianie późniejszych zdarzeń</p> <p>Audytor ocenia, czy zdarzenia, które miały miejsce po zamknięciu raportu, mogą wpłynąć na jego treść i zgodność.</p>

Wymogi etyczne i zarządzanie jakością

Audytorzy zobowiązani są do przestrzegania wymogów etycznych, takich jak:

- Niezależność – brak konfliktu interesów.
- Poufność – ochrona danych i informacji klienta.
- Zawodowy sceptycyzm – krytyczne podejście do analizowanych danych.

Proces atestacji musi być przeprowadzany zgodnie z zasadami zarządzania jakością, które obejmują nadzór nad zespołem realizującym audyt oraz dokumentowanie wszystkich etapów.

Piotr Witek

Członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów
Prezes MOORE Polska

Biegły rewident odpowiada za raport z atestacji, czyli badania poprawności i rzetelności raportu zrównoważonego rozwoju, nie jest on doradcą. Od biegłego nie można zatem oczekiwać, że będzie z klientem opracowywał zapisy raportu, wyliczał wskaźniki czy ustalał model biznesowy. Te wszystkie biegly ocenia. Skutkiem tej oceny jest raport z opinią, która może być niezmodyfikowana („czysta”), a więc najbardziej pożądana albo zmodyfikowana, czyli zawierając zastrzeżenia. Oczywiście biegły może wydać opinię negatywną o raporcie albo odstąpić od wydania opinii w sytuacji, gdy uzna to za odpowiednie w danych okolicznościach.

Kluczowe kryteria oceny

W procesie audytu kluczowe jest zrozumienie kryteriów, takich jak:

Taksonomia UE – wskazuje, które działania gospodarcze są uznawane za zrównoważone.

Analiza podwójnej istotności – ocena, w jaki sposób firma wpływa na otoczenie oraz jak otoczenie wpływa na działalność firmy.

Strategia ESG – analiza polityk, celów oraz wskaźników zrównoważonego rozwoju.

Gdzie znaleźć audytora?

Wyboru firmy audytorskiej do atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy prawa stanowią inaczej. Aby znaleźć biegłego rewidenta do współpracy nad sprawozdawczością zrównoważonego rozwoju, warto skorzystać z zasobów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów [21]. PIBR prowadzi rejestr biegłych rewidentów oraz firm audytorskich, który jest dostępny na ich oficjalnej stronie internetowej (pibr.org.pl)[22]. W rejestrze tym można wyszukiwać biegłych rewidentów według różnych kryteriów, takich jak lokalizacja czy specjalizacja. Warto wybierać specjalistów z doświadczeniem w zakresie ESG i danej branży, bo mają lepsze zrozumienie specyfiki raportowania w niej.

Warto również zwrócić uwagę na firmy audytorskie specjalizujące się w usługach związanych z ESG. Przykładami są firmy z wielkiej czwórki, jak Deloitte, EY, PwC i KPMG, ale też mniejsze firmy audytorskie jak PKF Polska, Grant Thornton, BDO Polska czy MOORE Polska.

Piotr Witek

Członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów
Prezes MOORE Polska

Warto kontaktować się z biegłym rewidentem już na wczesnym etapie przygotowań, gdyż daje to możliwość ustalenia poprawności metodologicznej i ujednolicenia interpretacji ESRSów. Audytor wskaże na braki lub nieścisłości w podejściu do określenia podwójnej istotności, sposobie zbierania danych od interesariuszy, czy określeniu łańcucha wartości. Dlaczego to jest ważne? Bo są to procesy pracochłonne i powrót do nich wymagałby dużych nakładów pracy, a błędy w podejściu do ich określenia mają bezpośredni wpływ na jakość danych w końcowym raporcie. Biegły będzie pytał o szereg danych:

1. Opis modelu biznesowego, struktura organizacyjna, kluczowe KPIR
2. Strategie firmy, w tym zakres związanych ze zrównoważonym rozwojem
3. Kluczowe ryzyka, zarówno finansowe jak i niefinansowe
4. Określenie łańcucha wartości (downstream jak i upstream)
5. Opis zastosowanych procedur, polityk i celów (PAT – politivs, activities and targets) tak aby biegły mógł sprawdzić poprawność i efektywność procesu
6. Dane wejściowe do wskaźników – np. dane do określenia śladu węglowego czy dane społeczne
7. Dane finansowe, zastosowane w taksonomii

Najczęstszym błędem jest zbyt późne włączenie biegłego rewidenta w prace, szczególnie nieuzgodnienie przyjętej metodologii. Może to spowodować, że pracochłonne procedury jeszcze się wydłużą. Ponadto opracowanie danych na ostatnią chwilę – nie da się sprawdzić 80 wskaźników w ciągu kilku dni, biegły musi zerknąć w metodologię wyliczenia, opis jakościowy, przeliczyć, sprawdzić. Bądźmy realistami, to wymaga kilku tygodni pracy.

Inne błędy w procesie

1. Brak kompletnej dokumentacji – np. niepełne dane dotyczące emisji lub działań w łańcuchu wartości.
2. Niedopasowane wskaźniki – wybór wskaźników niespełniających wymogów ESRS.
3. Niejasne założenia metodologiczne – brak opisów przyjętych zasad raportowania.
4. Niedostateczna komunikacja z audytorem – brak regularnego kontaktu utrudnia weryfikację danych.

Piotr Witek wskazuje też, że raportujący powinni zadbać o kilka spraw. Po pierwsze ważne jest zapisywanie swojego podejścia do opracowania raportu i przyjętej metodologii. Biegły będzie pytał o procedury, procesy i konkretną metodologię działania. Posiadanie procedur np. antykorupcyjnych będzie dużym ułatwieniem pracy biegłego. Po drugie biegły będzie pytał o pochodzenie danych ilościowych i jakościowych – z rachunków, liczników, obserwacji, raportów zewnętrznych doradców, raportów branżowych. Ułatwienie dostępu do danych biegłemu uprości audyt. Po trzecie biegły będzie sprawdzał kompletność danych – a więc przyjęte miary istotności, tutaj bez dyskusji się nie obędziemy, ale dobrze przygotowana matryca podwójnej istotności będzie bezcenna.

Koszty audytu

Koszt audytu zależy od wielkości organizacji, zakresu raportu oraz złożoności danych. Typowe elementy wyceny obejmują analizę dokumentacji i wskaźników, konsultacje z audytorem w trakcie procesu oraz sporządzenie raportu z atestacją

Jak standardy GSI mogą pomóc w raportowaniu

Standardy GSI mogą znacznie usprawnić raportowanie ESG, zapewniając ujednoczone ramy gromadzenia danych i zarządzania nimi. Normy te ułatwiają dokładne śledzenie produktów i ich cyklu życia, wspierając przejrzystość i identyfikowalność w całym łańcuchu Dostaw. W tym rozdziale przedstawimy, w jaki sposób standardy GSI mogą wspierać raportowanie ESG, odnosząc się do konkretnych wymogów Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju (ESRS).

Identyfikatory pomocne w raportowaniu ESG

- **GTIN** (Globalny Numer Jednostki Handlowej) umożliwia jednoznaczny identyfikację produktu w całym łańcuchu dostaw, co ułatwia śledzenie emisji CO₂ związanych z produktem na każdym etapie jego życia.
- **GLN** (Globalny Numer Lokalizacyjny) identyfikuje lokalizacje dostawców i producentów, co pozwala na ocenę jakości źródeł surowców i praktyk dostawców.
- **SCCC** (Seryjny Numer Jednostki Logistycznej) umożliwia śledzenie przesyłek, co zwiększa transparentność i efektywność łańcucha dostaw
- **GRAI** (Globalny Identyfikator Zasobów Zwrotnych) sprawdza się w zarządzaniu przedmiotami wielokrotnego użytku, sprzętem wysyłkowym i narzędziami. Może identyfikować te zasoby według typu, a w razie potrzeby również do śledzenia i klasyfikacji pojedynczych sztuk. Umożliwia śledzenie, a także rejestrowanie, istotnych informacji o zasobach w łańcuchu dostaw
- **GIAI** (Globalny Identyfikator Zasobów Indywidualnych)

zapewnia przedsiębiorstwu możliwość identyfikacji, śledzenia i zarządzania zasobami przedsiębiorstwa w ciągu całego cyklu życia (np. oznakowanie wyposażenia biura)

- **GINC** (Globalny Identyfikator Przesyłek) identyfikuje jednostki logistyczne wchodzące do wspólnego transportu w ramach tego samego dokumentu przewozowego
- **GSIN** (Globalny Numer Identyfikacyjny Wysyłki) służy do identyfikacji grupy jednostek logistycznych składających się na przesyłkę od nadawcy (sprzedawcy) do odbiorcy (kupującego)
- **GSRN** (Globalny Numer Relacji Usług) ułatwia śledzenie certyfikacji i zgodności z normami dla usług i relacji biznesowych.

Rozwiązania pomagające gromadzić i współdzielić dane w łańcuchu wartości

- **Kody kreskowe i kody 2D** – są nośnikami danych o produktach oraz o innych obiektach przemieszczających się w łańcuchu dostaw. Umożliwiają automatyczną rejestrację zarówno sprzedaży, jak i innych operacji w łańcuchu dostaw. Dzięki kodom kreskowym i kodom 2D można śledzić lokalizację każdego produktu w łańcuchu dostaw, jego historię lub zastosowanie.
- **Etykieta logistyczna i transportowa GSI** – pozwala w standardowy sposób przekazywać informacje na temat zawartości danej jednostki logistycznej oraz danych istotnych z punktu widzenia transportu.
- **GSI EDI (Elektroniczna Wymiana Danych) – model Paperless** – GSI EDI jest to wymiana dokumentów handlowych, finansowych i transportowych w postaci standardowego komunikatu elektronicznego, bezpośrednio pomiędzy systemami komputerowymi partnerów biznesowych. Standard GSI EDI daje możliwość tworzenia bezpośrednich powiązań między fizycznym przepływem towarów lub usług a informacjami, które dotyczą tych towarów lub usług.

Źródło: Adobe Stock

- **GSI Global Traceability Standard** umożliwia śledzenie lokalizacji każdego produktu w łańcuchu dostaw, jego historii lub zastosowania. Jest to szczególnie ważne zwłaszcza w sytuacji, gdy z jakichś względów dany produkt musi zostać wycofany z łańcucha dostaw.

Możliwości standardów GSI

1. Wsparcie w liczeniu i zarządzaniu emisją gazów cieplarnianych

Standard ESRS E1 – Zmiany klimatu

- **Identyfikatory i rozwiązania GSI: GTIN, GLN, GIAI, GINC, GSIN, SSCC, Etykieta logistyczna i transportowa GSI**

Standardy GSI umożliwiają precyzyjne śledzenie produktów i jednostek logistycznych w całym łańcuchu dostaw. Dzięki temu firmy mogą dokładnie obliczać emisje gazów cieplarnianych w zakresie 1, 2 i 3 (E1-6), co jest niezbędne do efektywnego zarządzania wpływem na klimat i spełnienia wymogów regulacyjnych.

2. Wsparcie w zarządzaniu zasobami i gospodarce obiegu zamkniętego

Standard ESRS E5 – Gospodarka obiegu zamkniętego

- **Identyfikatory i rozwiązania GSI: GTIN, GRAI, GIAI, GINC, GSIN, GLN, SSCC, GSI EDI – Paperless**

Dzięki identyfikatorom GSI firmy mogą monitorować przepływ materiałów i produktów, co ułatwia wdrażanie praktyk gospodarki o obiegu zamkniętym. Umożliwia to śledzenie wykorzystania zasobów, recyklingu i ponownego użycia materiałów (E5-2, E5-3, E5-4, E5-5), co przyczynia się do redukcji odpadów i optymalizacji procesów logistycznych.

3. Wpływ na pracowników w łańcuchu Wartości

Standard ESRS G1 – Relacje z dostawcami

- **Identyfikatory i rozwiązania GSI: GLN, GSI Global Traceability Standard**

Standardy GSI ułatwiają zarządzanie relacjami z dostawcami poprzez monitorowanie pochodzenia produktów i ocenę ich praktyk pod kątem ryzyka społecznego i środowiskowego (G1-2). Umożliwia to budowanie bardziej zrównoważonego i odpowiedzialnego łańcucha dostaw.

Wsparcie redukcji zużycia surowców

Model GSI Paperless obejmujący digitalizację dokumentów papierowych w łańcuchu dostaw jest doskonałym rozwiązaniem dla firm, które chcą zmniejszyć zużycie papieru oraz zwiększyć efektywność procesów. Model zakłada rezygnację z dokumentów papierowych w obiegu handlowym (np. zamówienie, awizo dostawy) oraz transportowym (np. zlecenie usługi transportowej, list przewozowy) na rzecz ich elektronicznych odpowiedników.

Wspominając o modelu Paperless należy opisać korzyści, jakie wynikają z digitalizacji dokumentów.

Do głównych zaliczamy:

- **Redukcję papieru** – w UE każdego roku wykorzystuje się 500 mln papierowych dokumentów listu przewozowego!
- **Redukcję kosztów związanych z przetwarzaniem i przechowywaniem dokumentów papierowych** – obsługa papierowego listu przewozowego zajmuje średnio ok. 23 minuty, cyfrowy odpowiednik można obsłużyć w zaledwie 9 minut.
- **Przyspieszenie procesu rozliczania realizacji zleceń transportowych**
- **Zwiększenie dokładności i bezpieczeństwa danych w procesach**
- **Usprawnienie procesów logistycznych, np. skrócenie czasu przyjęcia towaru**
- **Brak potrzeby fizycznego przechowywania dokumentów.**

Korzyści z wykorzystania standardów GSI w ESG

- **Zwiększona efektywność:** Automatyzacja i standaryzacja procesów zbierania danych ESG.
- **Lepsza jakość danych:** Ujednolicone dane umożliwiają dokładniejsze raportowanie i analizę.
- **Zgodność z regulacjami:** Spełnienie wymogów ESRS i innych międzynarodowych standardów raportowania.
- **Poprawa reputacji:** Wykazanie zaangażowania w zrównoważony rozwój wzmacnia wizerunek firmy.

Standardy GSI odgrywają kluczową rolę w usprawnianiu raportowania ESG w sektorze TSL. Umożliwiają one efektywne zarządzanie danymi, zwiększają transparentność i pomagają firmom sprostać rosnącym wymaganiom regulacyjnym i społecznym.

ESG oczami praktyków TSL

“Działania pozorowane” i “pomysł uderzający w konkurencyjność europejskich firm w batalii z azjatyckimi” czy “uporządkowanie procesu” oraz “stworzenie mechanizmu ułatwiającego osiągnięcie zrównoważonego rozwoju z dbałością o środowisko i poszanowanie praw pracowniczych”? Głosy firm z branży transportowo-logistycznej pokazują, że ocena ESG i raportowania nie jest jednoznaczna.

Bogna Blasiak
European Communication Manager
Ekol Logistics

Magdalena Lejman
Head of PR & ESG
Rohlig Suus Logistics

Tomasz Kosik
Prezes zarządu
Colian Logistics

Piotr Lachowicz
Group Sustainability Expert
Raben Group

Paweł Kornasz
Kierownik logistyki kontraktowej
Ekol Logistics

Weronika Wiśniewska
Quality Director
MCG Logistics

Zbędna biurokracja czy mechanizm ułatwiający osiągnięcie zrównoważonego rozwoju?

Nie są eurosceptykami, a wśród inwestycji, prowadzonych w ostatnim czasie nie brak tych zielonych. Raben Transport chociażby od lutego 2024 r. testuje biopaliwo HVO100, o bardzo wysokim potencjale redukcji emisji CO₂, za co nagrodzony został ostatnio w konkursie „Diamenty Zielonego Przemysłu”. Ecol Logistics pracuje nad nową usługą, która będzie pozwalała detalistom z branży fashion przywrócić na rynek towar, który wyprodukowany został z niewielkimi wadami, dziś wykluczającymi go z dystrybucji. MCG Logistics zainwestowało we flotę 55 pojazdów zasilanych BioLNG, które wykorzystuje do transportu dalekobieżnego, testuje również pojazdy elektryczne. Colian Logistics montuje instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła w magazynach oraz stawia na paperless wewnątrz firmy, ale i we współpracy z kontrahentami. Rohlig Suus Logistics otworzył niedawno nowy magazyn w Łodzi, w którym wykorzystał liczne rozwiązania zmniejszające wpływ na środowisko m.in.: panele fotowoltaiczne, świetliki dachowe, szklaną elewację czy ładowarki dla samochodów elektrycznych.

To tylko garść przykładów pokazujących, że zrównoważony rozwój jest dla tych firm kluczowy. Tym niemniej kwestia ESG i raportowania wzbudza wśród nich mieszane uczucia.

-Zaskakująca pozytywnie była otwartość klientów, partnerów i nawet konkurentów. Ślad węglowy, wodny, podejście do bioróżnorodności, badanie podwójnej istotności - to trudne tematy, wymagające współpracy. Cieszę się, bo wymiana wiedzy między firmami działa w obszarze ESG bardzo dobrze - **ocenia Magdalena Lejman, head of PR & ESG w Rohlig Suus Logistics**. Dodaje przy tym jednak, że **“problemem są koszty”**.

- Raportowanie to tylko część kosztów, a stawki audy-

torów, doradców, platform typu Ecovadis (a jest kilka, na których trzeba być) powodują, że duża część budżetu na działania ESG jest wydawana na spełnienie różnego rodzaju wymogów formalnych. Niemniej jednak uporządkowanie procesu i narzucenie wymogów jest bardzo potrzebne - kwituje.

Skrajnie różne opinie w branży słyszy również **Tomasz Kosik, prezes zarządu Colian Logistics**. - Są przedsiębiorcy, którzy chwalą ESG za stworzenie mechanizmu ułatwiającego osiągnięcie zrównoważonego rozwoju z dbałością o środowisko i poszanowanie praw pracowniczych. Z drugiej strony nie brak głosów mówiących o dorzucaniu przedsiębiorcom pracy i konieczności ponoszenia w związku z tym wyższych kosztów prowadzenia działalności. Osobiście uważam, że trudno się nie zgodzić zarówno z jedną, jak i drugą grupą. Tym niemniej rozpatrując problem w perspektywie wieloletniej, wydaje się, że całość opiera się jednak na właściwych założeniach, prowadzących do zrównoważonego rozwoju biznesu w przyszłości - wskazuje.

Również **Weronika Wiśniewska, quality director w MCG Logistics** przekonuje, iż wymogi związane z ESG “na początku mogą być postrzegane jako obciążenie, ale na dynamicznie rozwijającym się rynku, z rosnącymi oczekiwaniami klientów, stają się strategicznym krokiem w kierunku zwiększenia konkurencyjności”.

- Z perspektywy długoterminowej, dobrze przeprowadzony proces raportowania ESG może przynieść firmom logistycznym korzyści w postaci wzmocnienia reputacji, budowania lojalności klientów, a także ułatwienia współpracy z partnerami, którzy coraz częściej oczekują odpowiedzialności ESG - zapewnia.

Tyle perspektywa długoterminowa. Dziś jednak niebezpieczne pozostają pytania o wpływ wymogów związanych z ESG na organizację pracy w poszczególnych przedsiębiorstwach i - szerzej - na konkurencyjność europejskiej gospodarki.

- Co do zasady zgadzamy się z tym, że pewne działania, wymuszone przez raportowanie, są niezbędne i pożyteczne. Obawiamy się jednak tego, że zmiany związane z ESG mogą doprowadzić do "ubicia" niektórych biznesów lub części prowadzonej przez europejskich przedsiębiorców działalności, podczas gdy konkurenci z Azji nie będą musieli się zmagać z podobnymi trudnościami. Nie wiem, jak w obliczu tylu obostrzeń, wzrostu kosztów prowadzenia działalności, z uwagi chociażby na konieczność zatrudniania dodatkowych specjalistów, europejska gospodarka ma szansę wygrać batalię z azjatyckimi konkurentami - **zastanawia się Paweł Kornasz, kierownik logistyki kontraktowej w Ekol Logistics.**

| Duzi sobie poradzą

Więksi operatorzy logistyczni, jak sami przyznają, są "w uprzywilejowanej sytuacji", gdyż wielokrotnie działają w ramach większej grupy. Przykładem może być Colian Logistics, wchodzący w skład Grupy Colian, razem ze spółką budowlaną Colian Developer i producentem produktów spożywczych Colian.

- Podjęliśmy decyzję, że przygotowujemy się wspólnie do wyzwań związanych z ESG. Zatrudniliśmy firmę zewnętrzną, która specjalizuje się w tym zagadnieniu i prowadzi nas przez ten projekt, m.in. pomagając w liczeniu śladu węglowego - **tłumaczy Tomasz Kosik.**

W przyszłości firma zapewne będzie zajmowała się raportowaniem samodzielnie - wewnętrzna struktura, odpowiedzialna za to zagadnienie, już powstaje, na razie jednak za wcześnie, by mieć pewność, że już w kolejnym roku proces będzie można przeprowadzić samodzielnie.

Również Grupa Raben jako międzynarodowa grupa kapitałowa korzysta na synergii między spółkami, jednocześnie wspierając się wiedzą i doświadczeniem zewnętrznych doradców. - Działamy na 15 rynkach i nasz

raport zrównoważonego rozwoju obejmuje wszystkie kraje - **wskazuje Piotr Lachowicz, group sustainability expert w Grupie Raben.**

- Polska jest bardzo dużym i ważnym rynkiem, więc wszystkie działania związane z wdrażaniem celów zrównoważonego rozwoju, implementacją strategii ESG, mają tym samym duży wpływ na funkcjonowanie firmy na rynku lokalnym. Warto zaznaczyć, że pierwszy raport, nawiązujący w większym stopniu do Agendy zrównoważonego rozwoju 2030 powstał prawie 10 lat temu właśnie w Polsce, na podstawie danych zebranych lokalnie. Od tego momentu rok po roku Grupa rozwijała podejście do tematów związanych ze zrównoważonym rozwojem, co doprowadziło do osiągnięcia kolejnego milowego kroku, jakim było wydanie w 2021 roku pierwszego raportu dot. zrównoważonego rozwoju, który obejmował ujawnienia z całej Grupy. W tym samym roku przyjęliśmy całościową strategię zrównoważonego rozwoju, której filary wprost odwoływały się do akronimu ESG - wspomina.

Podkreśla przy tym, że wieloletnie koncentrowanie się na tych elementach działalności, które dziś okazują się istotne dla ESG (to - przypomnijmy - środowisko, społeczna odpowiedzialność i ład korporacyjny) jest istotne dla sprawnego podołania wyzwaniu.

- Zewnętrzne firmy doradcze są z całą pewnością kluczowymi interesariuszami, oferującymi wsparcie w transformacji firm, w tym w raportowaniu informacji z obszarów ESG. Należy jednak pamiętać, że raportowanie w oparciu o międzynarodowe standardy stanowi podsumowanie dłuższego procesu, do którego zaliczyć można m.in. opracowanie i implementację strategii, a także wdrożenie konkretnych działań - procesu, który musi być silnie osadzony wewnątrz firmy - **zastrzega przedstawiciel Raben.**

Przypomina przy tym, że to, iż istotą procesu raportowania są pracownicy danej firmy, wynika wprost z dyrek-

tywy unijnej. - Zgodnie ze standardami, należy ujawnić sposób, w jaki zarządza się w firmie kluczowymi obszarami, co oznacza również wskazanie odpowiedzialności oraz ujawnienie roli, jaką w tym procesie pełnią członkowie zarządu i kluczowa kadra menadżerska. U podstaw koncepcji, którą można wyczytać ze standardów raportowania wyniku, że zrównoważony rozwój musi być osadzony i zintegrowany ze strukturami firmy. ESG ma być elementem strategicznego myślenia przedsiębiorstw - kwituje.

Ta zmiana na poziomie kultury organizacyjnej oraz zapewnienie sobie zaangażowania pracowników na wszystkich szczeblach jest jednym z największych wyzwań w kontekście realizacji celów wynikających z ESG.

- Wprowadzenie zasad zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej wymaga nie tylko opra-

cowania i wdrożenia nowych procedur, ale także zbudowania świadomości oraz zmiany postaw u każdego pracownika. W firmie transportowo-logistycznej, która operuje dużą flotą i złożonymi łańcuchami dostaw, dostosowanie się do wymogów środowiskowych, takich jak redukcja emisji CO₂, wymaga inwestycji zarówno w nowe technologie, jak i w rozwój odpowiednich kompetencji wśród pracowników - **podkreśla Weronika Wiśniewska z MCG Logistics.**

Efektom jest jednak uzyskanie pełnego obrazu prowadzonej działalności i jej wpływu na środowisko zewnętrzne. Bywa, że wnioski są zaskakujące. - Z każdym kolejnym rokiem lepiej rozumiemy, jak przedsiębiorstwo oddziałuje na swoje otoczenie. Wiedzieliśmy, że jako firma transportowo-logistyczna, świadcząc usługi transportowe, mamy udział w globalnych emisjach gazów cieplarnianych. Kiedy jednak zaczęliśmy głębiej anali-

zować naszą działalność, zaczęliśmy dostrzegać nasz potencjalny wpływ również w innych, nie zawsze również oczywistych obszarach – **wspomina Piotr Lachowicz z firmy Raben.**

Firma działa w ponad 160 lokalizacjach w Europie. – Jednym z kluczowych ryzyk klimatycznych, na który zwracają uwagę eksperci jest ryzyko związane z dostępem do zasobów wodnych. Wiele regionów doświadcza lub będzie w najbliższych latach doświadczała stresu wodnego – również w Polsce. Dlatego zaczęliśmy dużo uważniej przyglądać się naszemu wpływowi w tym obszarze, temu w jaki sposób nasza działalność magazynowa może wpływać na dostępność zasobów wodnych w szczególnie narażonych regionach. To ważne, żeby móc zacząć podejmować konkretne działania ograniczające potencjalny wpływ – opowiada.

| Co dalej z małymi?

Jednak analiza własnej działalności to nie wszystko. Potężnym wyzwaniem – co przyznają wszyscy – będzie zbieranie danych od podwykonawców. A ci bardzo często należą do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. To zaś sprawia, że realizowanie celów związanych z ESG jest wyjątkowo trudne.

– W teorii MŚP mają więcej czasu i mniejszy zakres ujawnień, ale najwięksi klienci, których regulacje dotyczą już teraz, siłą rzeczy przenoszą na nie oczekiwania odnośnie prezentacji danych ESG – **przyznaje Magdalena Lejman z Rohlig Suus Logistics.**

Jej zdaniem w obszarze transportu przygotowanie się małych firm będzie nie lada wyzwaniem. – Cele w zakresie redukcji śladu węglowego w tym sektorze są ambitne i wymagają inwestycji w tabor – niewiele firm może sobie na to pozwolić – zastrzega.

Aspekt środowiskowy może być rzeczywiście najbardziej problematyczny. – O ile wydaje się, że kwestie

społeczne i pracownicze w naszym łańcuchach dostaw są w dużej mierze prawidłowo zaadresowane, zarówno przez wymagania prawne i standardy branżowe, to transformacja klimatyczna może być ogromnym wyzwaniem zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw – **przyznaje Piotr Lachowicz z firmy Raben.**

Firmom z branży MSP trudności może nastreczyć już zlokalizowanie wszystkich niezbędnych danych i ich przeanalizowanie. – Pamiętam, jak zapisaliśmy się na unijne szkolenie dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym. Musieliśmy wypełnić masę skomplikowanych formularzy, do czego musiałam zaprzęść dobrych kilka osób z różnych działów – **wspomina Bogna Blasiak, Europe manager w Ekol Logistics.** – Dziś, gdy myślę o wymogach związanych z raportowaniem ESG, widzę pewne podobieństwa. I zastanawiam się, jak niewielkie przedsiębiorstwa, dużo mniejsze niż nasze, bo zatrudniające np. 10 osób, pracujące na marży dwuprocentowej, będą w stanie oddelegować jakąś osobę do tej pracy lub zatrudnić eksperta zewnętrznego – dodaje.

| Łańcuch dostaw pod lupą

Wydaje się, że ustawodawca odpowiedzialność za cały łańcuch dostaw, a więc również za najmniejszych jego uczestników, położył na największych. Widać to na przykładzie raportowania zakresu 3. śladu węglowego. To ten zakres obejmuje “emisje gazów cieplarnianych, które nie są bezpośrednio kontrolowane przez firmę, ale wynikają z jej działalności. Obejmuje emisje generowane zarówno przez dostawców (upstream), jak i przez użytkowników końcowych produktów lub usług (downstream)” – **przypomina Fundacja Climate&Strategy.**

– Cały system EGS jest stworzony w taki sposób, że duże podmioty mają “ciągnąć za sobą” małe i średnie, by dostosowały się do raportowania, tym bardziej, że parametry tych przedsiębiorstw będą miały wpływ na pozostałe. Innymi słowy – mamy do czynienia z systemem naczyń powiązanych. Na dodatek powiązanych z ratin-

giem, mającym w przyszłości wpływ np. na możliwość uzyskania kredytów na preferencyjnych warunkach - **wskazuje Tomasz Kosik z Colian Logistics.**

System został więc tak stworzony, by każda firma z jednej strony rozwijała swoją działalność z myślą o ESG, z drugiej motywowała do tego swoich partnerów biznesowych - tłumaczy.

Pytanie o to, jak duże firmy będą wspierać mniejszych podwykonawców, pozostaje otwarte. Dla jednych z pewnością wystarczające okaże się wymaganie dostarczania danych dotyczących ściśle określonych obszarów. Inne mogą wejść w rolę mentorów.

- Duże firmy, współpracując ze swoimi mniejszymi dostawcami mają ogromną rolę do odegrania. W pierwszej kolejności z całą pewnością będą koncentrowały się na sobie, ale w dłuższej perspektywie ich sukces uzależniony jest sukcesu bezpośrednich dostawców. Łańcuch dostaw stanowi w tym sensie swoisty ekosystem, w którym współpraca jest konieczna. Oczywiście nawet duże firmy nie dokonają inwestycji w imieniu mniejszych partnerów, ale skutecznie mogą ich wspierać swoją wiedzą, doświadczeniem, czy udostępniając gotowe narzędzia i rozwiązania, np. do mierzenia śladu węglowego - **przekonuje Piotr Lachowicz.**

Jego zdaniem ciekawym kierunkiem rozwoju byłoby to, co wydarzyło się w sektorze tekstylnym po katastrofie

budowlanej, do której doszło w Bangladeszu w 2013 r., kiedy w zawałonym budynku fabryki zginęło ponad 1,1 tys. osób. Firmy z branży fashion podpisały wówczas międzynarodowe porozumienie Accord, zmierzające do zapewnienia godnych warunków pracy i bezpieczeństwa w fabrykach ich podwykonawców.

- Firmy te uznały, że muszą działać wspólnie - nie tylko kontrolować dostawców, ale również zapewniać im wsparcie, w tym rozwiązania ułatwiające wejście na drogę odpowiedzialnego biznesu. Wiedziały, że w pojedynkę będzie to trudne. Myślę, że coś podobnego mogłoby powstać w wielu branżach, w tym w sektorze transportowo-logistycznych. Często duże firmy korzystają z usług tych samych podwykonawców. Taką inicjatywą jest inicjatywa Responsible trucking, koordynowana przez CSR Europe i rozwijana przez firmy działające działającymi w łańcuchu transportowym. Jednym z rozwiązań wypracowanych w ramach tej platformy są społeczne wymagania, których celem jest zapewnienie godnych warunków pracy dla kierowców. Może dobrym kierunkiem, z myślą o różnych celach ESG, byłoby więc budowanie strategicznych partnerstw między dużymi firmami - kwituje.

Podsumowanie

Zmiany regulacyjne, które obejmą tysiące firm w Polsce, wymagają od przedsiębiorców natychmiastowej analizy i przygotowania się do raportowania ESG. Kluczowe kroki obejmują: zrozumienie wymogów, analizę podwójnej istotności, mapowanie łańcucha wartości oraz wdrożenie strategii ESG w organizacji.

Wyniki naszej ankiety wskazują na istotne braki w wiedzy i przygotowaniu firm – tylko 21% z nich posiada strategię zrównoważonego rozwoju, a 43% wcióż jej nie opracowało. Znajomość kluczowych terminów ESG, takich jak ESRS (41%) czy taksonomia (43%), jest niewystarczająca, co utrudnia skuteczne wdrażanie działań. Jednocześnie 49% firm odczuwa bezpośredni wpływ regulacji ESG na swoją działalność, ale ponad połowa (53%) nie planuje przygotować raportu ESG, narażając się na utratę partnerów biznesowych i ryzyko reputacyjne. Wsparcie edukacyjne, na które wskazuje 44% respondentów, jest niezbędne, zwłaszcza w kontekście możliwości finansowania działań ESG z funduszy europejskich, z których korzysta jedynie 8% firm.

Jaki rynek dominuje w obsłudze przez Państwa firmę?

● Polska	28%
● Kraje UE	62%
● Świat	10%

Czy Państwa firma ma opracowaną strategię zrównoważonego rozwoju?

● Tak	21%
● Nie	43%
● Pracujemy nad tym	36%

Znajomość terminologii zrównoważonego rozwoju

CSRD

- Znam 49%
- Nie znam 51%

CSDDD

- Znam 30%
- Nie znam 70%

ESRS

- Znam 41%
- Nie znam 59%

Taksonomia

- Znam 43%
- Nie znam 57%

Greenwashing

- Znam 51%
- Nie znam 49%

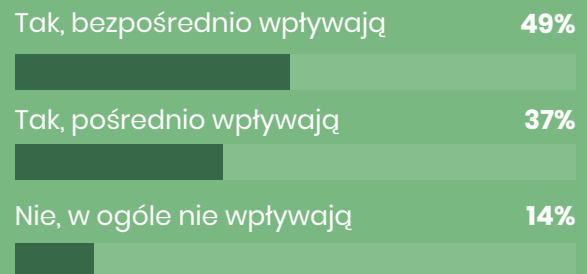

Czy przygotowują (lub planują sporządzić) raport z danymi w zakresie zrównoważonego rozwoju?

- Tak 49%
- Nie 51%

Czy uważają Państwo, że przepisy z zakresu zrównoważonego rozwoju wpływają na Państwa działalność biznesową?

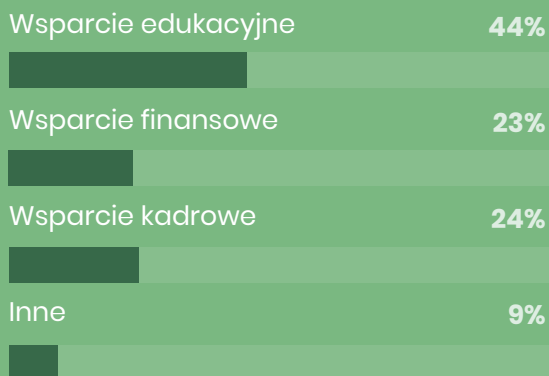

Czy otrzymują Państwo zapytania lub ankiety od partnerów biznesowych dotyczące uwzględniania kwestii ESG w swojej działalności?

- Tak 51%
- Nie 49%

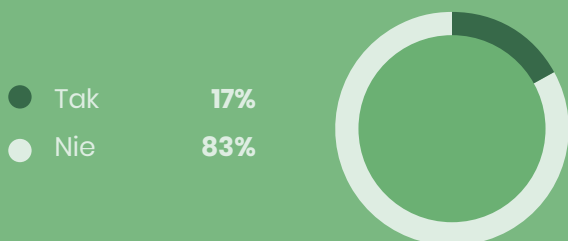

Czy w dostosowaniu działalności przedsiębiorstwa do regulacji ESG potrzebują Państwo wsparcia?

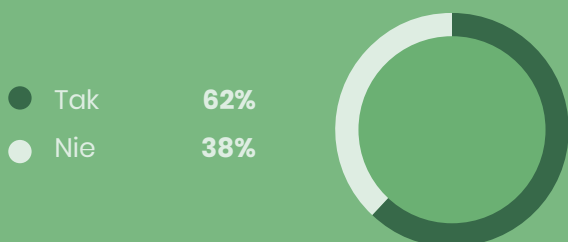

Respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź stąd wyniki nie sumują się do 100%

Czy korzystają Państwo z funduszy europejskich pomagających wdrażać działania z zakresu ESG?

Czy ktoś z Państwa firmy brał w ciągu ostatniego roku udział w szkoleniach z zakresu ESG i przepisów dotyczących z równoważonego rozwoju?

Raport „ESG w TSL. Jesteśmy gotowi?” to krótki przewodnik po wymaganiach związanych z raportowaniem zrównoważonego rozwoju w sektorze transportu, spedycji i logistyki. Przedstawione w nim informacje bazują na najnowszych regulacjach, takich jak dyrektywa CSRD, Taksonomia UE czy SFDR, które wprowadzają nowe standardy w zakresie przejrzystości i odpowiedzialności biznesowej. Nie zastąpi Ci on jednak konieczności zapoznania się z przepisami.

Jednak ESG to nie tylko obowiązek, ale także szansa na poprawę efektywności operacyjnej, wzmocnienie reputacji i zwiększenie odporności na zmiany rynkowe.

Dla małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią większą część sektora TSL najważniejsza będzie współpraca w ramach tańcucha wartości, co może mieć kluczowe znaczenie dla skutecznego wdrożenia zrównoważonego rozwoju.

Przygotowanie do raportowania ESG wymaga interdyscyplinarnego podejścia, zaangażowania kadry zarządzającej i inwestycji w działania i dane oraz narzędzia analityczne do ich analizy.

- Polski Instytut Transportu Drogowego będzie wspierać sektor TSL w zrozumieniu i realizacji tych wyzwań.
- GSI Polska, poprzez standardy i narzędzia, ułatwia gromadzenie i przetwarzanie danych, co pozwoli firmom na dostosowanie się do zmieniających się wymagań rynku.

Wprowadzenie zasad ESG to krok w kierunku bardziej odpowiedzialnego, zrównoważonego biznesu, który przyniesie korzyści nie tylko środowisku i społeczeństwu, ale także samym przedsiębiorstwom. Współpraca i edukacja w zakresie ESG są niezbędne, aby sektor TSL sprostał wyzwaniom związanym ze zrównoważonym rozwojem i w pełni wykorzystał płynące z niego korzyści.

Bibliografia

Źródła branżowe i internetowe

- [1] Dun & Bradstreet, raport „The ESG Factor: Navigating the nexus of data, sustainability, and profitability” - https://hello.dnb.com/rs/145-JUC-481/images/RP_ESG-Factor-Sustainability-Trend-Report_2022.pdf (Dostęp 28.11.2024)
- [2] Ener8, artykuł „How To Develop An ESG Framework For Transport & Logistics” - <https://www.ener8.com/how-to-develop-esg-framework> (Dostęp 28.11.2024)
- [3] Trans.info, artykuł „ESG in the Transport Market” - <https://trans.info/en/esg-transport-market-384695> (Dostęp 28.11.2024)
- [4] TCI Blog, artykuł „Leading with Purpose” - <https://blog.tcil.com/leading-with-purpose-> (Dostęp 28.11.2024)
- [5] EY, artykuł „When sustainability becomes the road ahead for transportation” - https://www.ey.com/en_lv/sustainability/when-sustainability-becomes-the-road-ahead-for-transportation (Dostęp 28.11.2024)
- [6] Pirani Risk, artykuł „ESG Risk Importance: A Comprehensive Guide” - <https://www.piranirisk.com/blog/esg-risk-importance-a-comprehensive-guide> (Dostęp 28.11.2024)
- [7] Inwestycje.pl, artykuł „Ponad 62% MSP nie zna obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ESG” - <https://inwestycje.pl/biznes/ponad-62-msp-nie-zna-obowiazujacych-regulacji-prawnych-w-zakresie-esg/> (Dostęp 28.11.2024)
- [8] ATL Law, artykuł „Czy nowa niemiecka ustawa LkSG wpłynie na działalność polskich przedsiębiorców?” - <https://atl-law.pl/czy-nowa-niemiecka-ustawa-lksg-wplynie-na-dzialalnosc-polskich-przedsiębiorcow/> (Dostęp 28.11.2024)
- [9] Kancelaria KHM, artykuł „Kto musi składać ESG raport ze zrównoważonego rozwoju?” - <https://kancelariakhm.pl/kto-musi-skladac-esg-raport-ze-zrownowazonego-rozwoju/> (Dostęp 28.11.2024)
- [10] Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych (SEG), aktualność „Sejm uchwalił ustawę transponującą CSRD” - <https://seg.org.pl/aktualnosci/regulacje/sejm-uchwalil-ustawe-transponujaca-csrd> (Dostęp 28.11.2024)
- [11] SEG, artykuł „Schematy grup kapitałowych – prawo do zwolnienia z raportowania ESG” - <https://seg.org.pl/aktualnosci/regulacje/schematy-grup-kapitalowych---prawo-do-zwolnienia-z-raportowania-esg> (Dostęp 28.11.2024)
- [12] Hansberry Tomkiel, artykuł „Greenwashing a działania UOKiK” - <https://hansberrytomkiel.com/greenwashing-a-dzialania-uokik> (Dostęp 28.11.2024)
- [13] Krajowa Izba Gospodarcza (KIG), komunikat prasowy „ESG Standard – nowe narzędzie dla przedsiębiorców” - <https://kig.pl/komunikat-prasowy/esg-standard-nowe-narzedzie-dla-przedsiębiorcow/> (Dostęp 28.11.2024)
- [14] SQD Alliance, artykuł „Podwójna istotność w ESG według ESRS – praktyczny przewodnik” - <https://sqda.pl/podwojna-istotnosc-w-esg-wedlug-esrs-praktyczny-przewodnik/> (Dostęp 28.11.2024)
- [15] SQD Alliance, artykuł „Kontekst organizacji – jakie czynniki mają wpływ na firmę?” - <https://sqda.pl/kontekst-organizacji-jakie-czynniki-maja-wplyw-na-firme/> (Dostęp 28.11.2024)
- [16] Polski Fundusz Rozwoju (PFR), artykuł „Pierwsza mapa narzędzi i start-upów wspierających raportowanie ESG” - <https://pfr.pl/artykul/pierwsza-mapa-narzedzi-i-start-upow-wspierajacych-raportowanie-esg> (Dostęp 28.11.2024)
- [17] CSRinfo, artykuł „Ranking narzędzi raportowania ESG 2024” - <https://www.csrinfo.org/ranking-narzedzi-raportowania-esg-2024/> (Dostęp 28.11.2024)
- [18] Raben Group, strona „Odpowiedzialność społeczna” - <https://polska.raben-group.com/o-nas/odpowiedzialnosc-spooleczna> (Dostęp 28.11.2024)
- [19] Eco!-Unicon, strategia „Strategia ESG” - <https://ecol-unicon.com/strategia-esg-ecol-unicon/> (Dostęp 28.11.2024)
- [20] InPost, strategia „Strategia ESG” - <https://inpost.pl/strategia-esg> (Dostęp 28.11.2024)
- [21] Polska Izba Biegłych Rewidentów (PIBR), strona „ESG” - <https://www.pibr.org.pl/pi/esg> (Dostęp 28.11.2024)
- [22] PIBR, wyszukiwarka audytorów - <https://www.pibr.org.pl/pi/search/auditor> (Dostęp 28.11.2024)
- [23] Stratecta Exchange, artykuł „The 94 Topics of the Materiality Analysis of CSRD” - www.stratecta.exchange/the-94-topics-of-the-materiality-analysis-of-csrd/ (Dostęp 28.11.2024)
- [24] Śnieżka Group, serwis „Zarządzanie zrównoważonym rozwojem” - <https://sniezkagroup.com/serwis-esg/zarzadzanie-zrownowazonym-rozwojem/> (Dostęp 28.11.2024)
- [25] PFR Startupy, artykuł „ESG – kto będzie musiał składać raporty i jak?” - <https://startup.pfr.pl/pi/aktualnosci/esg-kto-bedzie-musial-skladac-raporty-i-jak/> (Dostęp 28.11.2024)
- [26] PKO BP, raport „Monitoring Branżowy PKO BP” - https://www.pkobp.pl/media_files/c34091cf-a104-4b7e-a85f-0ac7875abd80.pdf (Dostęp 28.11.2024)

Raporty finansowe i niefinansowe

- [27] Raben Group, raport „Raport zrównoważonego rozwoju Grupy Raben za 2023 rok” - <https://polska.raben-group.com/newsy/szczegoly/raport-zrownowazonego-rozwoju-grupy-raben-za-2023-rok> (Dostęp 15.11.2024)
- [28] Amazon, raport „2023 Amazon Sustainability Report” - <https://sustainability.aboutamazon.com/2023-amazon-sustainability-report.pdf> (Dostęp 15.11.2024)
- [29] XPO Logistics Europe, raport „Your sustainable supply-chain partner 2023” - https://www.xpo.com/cdn/files/s55/2023_-_XPO_Logistics_Europe.pdf (Dostęp 15.11.2024)
- [30] Kuehne + Nagel, raport „Raport zrównoważonego rozwoju 2023” - <https://pl.kuehne-nagel.com/pl/-/raport-zrownowazonego-rozwoju-2023> (Dostęp 15.11.2024)
- [31] Maersk, raport „2023 Maersk Sustainability Report” - https://www.maersk.com/-/media_sc9/maersk/corporate/sustainability/files/resources/2024/2023-maersk-sustainability-report.pdf (Dostęp 15.11.2024)
- [32] CEVA Logistics, strona „Commitments: Sustainability” - <https://www.cevalogistics.com/en/who-we-are/commitments/sustainability> (Dostęp 15.11.2024)
- [33] FedEx, raport „FedEx 2023 ESG Report” - https://www.fedex.com/content/dam/fedex/us-united-states/sustainability/gcrs/FedEx_2023_ESG_Report.pdf (Dostęp 15.11.2024)
- [34] PKP Cargo, raport „Raport zrównoważonego rozwoju Grupy PKP Cargo” - https://www.pkpcargo.com/raporty_esg/raport-zrownowazonego-rozwoju-grupy-pkp-cargo-2/ (Dostęp 15.11.2024)
- [35] Rohlig SUUS Logistics, raport „SUUSustainability Report 2023” - https://www.suus.com/pub/SUUSustainability_raport_Rohlig_SUUS_Logistics_2023_PL-skompresowany.pdf (Dostęp 15.11.2024)
- [36] DHL Group, raport „Annual Report 2023” - <https://group.dhl.com/content/dam/deutschepostdhl/en/media-center/investors/documents/annual-reports/DHL-Group-2023-Annual-Report.pdf> (Dostęp 15.11.2024)
- [37] LPP, raport „Sprawozdanie zrównoważonego rozwoju” - <https://www.lpp.com/zrownowazony-rozwoj/sprawozdanie-zrownowazonego-rozwoju/> (Dostęp 15.11.2024)
- [38] JSW, raport „Matryca istotności – raport roczny 2022” - <https://www.jsw.pl/raportroczny-2022/o-raporcie/matryca-istotnosci> (Dostęp 15.11.2024)
- [39] Allegro, raport „Raport zrównoważonego rozwoju Allegro” - <https://assets.allegrostatic.com/popart-attachments/att-8189a3bb-b390-47b0-a634-820df25f327f> (Dostęp 15.11.2024)

Akty prawne i źródła rządowe

- [40] Komisja Europejska, strona „Corporate Sustainability Reporting” - https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en (Dostęp 27.11.24)
- [41] EFRAG, projekt „ESRS for Listed SMEs – Exposure Draft Consultation” - <https://www.efrag.org/en/projects/esrs-lsme-esrs-for-listed-smes/exposure-draft-consultation> (Dostęp 27.11.24)
- [42] EFRAG, projekt „Voluntary Reporting Standard for SMEs – Exposure Draft Consultation” - <https://www.efrag.org/en/projects/voluntary-reporting-standard-for-smes-vsme/exposure-draft-consultation> (Dostęp 27.11.24)
- [43] Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, strona „Dyrektywa w sprawie należytej staranności” - <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/dyrektywa-w-sprawie-nalezYTEj-starannosci> (Dostęp 27.11.24)
- [44] Sejm RP, dokument „Opinia o ustawie 726_u” - [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/726_u/\\$file/726_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/726_u/$file/726_u.pdf) (Dostęp 27.11.24)
- [45] EUR-Lex, dokument „Rozporządzenie 2022/1214” - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1214> (Dostęp 27.11.24)
- [46] Komisja Europejska, strona „Sustainable Finance Taxonomy” - <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/> (Dostęp 27.11.24)
- [47] EUR-Lex, dokument „Rozporządzenie 2006/1893” - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=celex%3A32006R1893> (Dostęp 27.11.24)
- [48] EUR-Lex, dokument „Rozporządzenie 2021/2139” - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139> (Dostęp 27.11.24)
- [49] OECD, dokument „Wytyczne OECD” - <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/wytyczne-oecd> (Dostęp 27.11.24)
- [50] ONZ, dokument „Guiding Principles on Business and Human Rights” - https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf (Dostęp 27.11.24)
- [51] ILO, deklaracja „ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work” - <https://www.ilo.org/ilo-declaration-fundamental-principles-and-rights-work/about-declaration/text-declaration-and-its-follow> (Dostęp 27.11.24)
- [52] ILO, strona „International Labour Standards” - <https://www.ilo.org/international-labour-standards/conventions-protocols-and-recommendations> (Dostęp 27.11.24)
- [53] ONZ, dokument „Universal Declaration of Human Rights” - <https://www.ohchr.org/en/universal-declaration-of-human-rights> (Dostęp 27.11.24)
- [54] EUR-Lex, dokument „Rozporządzenie 2021/2178” - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2178> (Dostęp 27.11.24)
- [55] Komisja Europejska, strona „Sustainable Finance Taxonomy (ogólne informacje)” - <https://ec.europa.eu/universal/sustainable-finance-taxonomy/> (Dostęp 27.11.24)
- [56] EFRAG, dokument „IG 1 Materiality Assessment – Final” - https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/IG%201%20Materiality%20Assessment_final.pdf (Dostęp 27.11.24)

- [57] EFRAG, dokument „IG 2 Value Chain – Final” - https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/EFRAG%20IG%202%20Value%20Chain_final.pdf (Dostęp 27.11.24)
- [58] EFRAG, dokument „IG 3 List of ESRS Data Points – Explanatory Note” - <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/EFRAG%20IG%203%20List%20of%20ESRS%20Data%20Points%20-%20Explanatory%20Note.pdf> (Dostęp 27.11.24)
- [59] LexLege, artykuł „Ustawa o rachunkowości: Art. 79” - <https://lexlege.pl/ustawa-o-rachunkowosci/art-79/> (Dostęp 27.11.24)
- [60] Inforlex, artykuł „Zmiany w ustawie o rachunkowości – obowiązek raportowania ESG i wyższe limity” - <https://www.inforlex.pl/dok/tresc,FO-B000000000006782595,Zmiany-w-ustawie-o-rachunkowosci-obowiazek-raportowania-ESG-i-wyzsze-limity.html> (Dostęp 27.11.24)
- [61] EUR-Lex, dokument „Corporate sustainability reporting directive (CSRD)” - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELLAR%3A-843e7d1c-4d43-11ef-acbc-01aa75ed71a1> (Dostęp 27.11.24)
- [62] PIBR, projekt „Standard 3002PL – Atestacja SZR” - https://www.pibr.org.pl/assets/meta/8441,Projekt%20standardu%203002PL_Attestacja%20SZR_prekonsultacje.pdf (Dostęp 27.11.24)

